

AS LHV Pank
Konsolideeritud aastaaruanne 2023

Konsolideeritud aastaaruanne**1. jaanuar 2023 – 31. detsember 2023**

Ärinimi	AS LHV Pank
Äriregistri number	10539549
Juriidiline aadress	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn, Eesti
Telefon	(+372) 6 800 400
Faks	(+372) 6 800 410
E-post	lhv@lhv.ee
Põhitegevusalad	Pangandus Liising ja muu laenuandmine Finantsnõustamine Väärtpaberite maaklerlus
Majandusaasta	1. jaanuar – 31. detsember
Juhatus	Kadri Kiisel (esimees) Andres Kitter Indrek Nuume Jüri Heero Meelis Paakspuu Martti Singi
Nõukogu	Madis Toomsalu Rain Lõhmus Andres Viisemann Tiina Möis Raivo Hein Heldur Meerits
Audiitori ärinimi	KPMG Baltics OÜ
Audiitori äriregistri number	10096082
Audiitori juriidiline aadress	Narva mnt. 5, 10117 Tallinn, Eesti

Käesolev aruanne on Grupi konsolideeritud majandusaasta aruanne .pdf formaadis Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) märgistusega. Link originaaldokumendile: <https://investor.lhv.ee/aruanded>

Euroopa ühtse elektroonilise aruandlusvormingu (ESEF) põhitaksonoomia kohustuslikud elemendid

Aruandva üksuse nimi või muud identifitseerimiseks vajalikud andmed	AS LHV Pank
Muutused aruandva üksuse nimes või muudes identifitseerimiseks vajalikes andmetes võrreldes eelmise aruandeperioodi lõpuga	Muutusi pole
Üksuse alaline asukoht	Eesti Vabariik
Üksuse õiguslik vorm	Aktsiaselts
Asutamiskoha riik	Eesti Vabariik
Üksuse registreeritud asukoha aadress	Tartu mnt 2, 10145 Tallinn, Eesti Vabariik
Peamine tegevuskoht	Eesti Vabariik
Üksuse äritegevuse ja põhitegevusvaldkondade kirjeldus	Pangandus, rent ja muu laenuandmine, finantsalane nõustamine, väärtpaberite maaklerlus
Emaettevõtte nimi	AS LHV Group
Grupi üle lõplikku kontrolli omava emaettevõtte nimi	AS LHV Group

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	5
Ülevaade ettevõttest	5
Jätkusuutlikkuse aruanne	14
KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	26
Riskijuhtimine	26
Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne	73
Konsolideeritud finantsseisundi aruanne	74
Konsolideeritud rahavoogude aruanne	75
Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne	76
Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta	77
Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad	85
LISA 1 Üldine informatsioon	85
LISA 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	85
LISA 3 Varade ja kohustiste saldeerimine	86
LISA 4 Netointressitulu	87
LISA 5 Neto komisjoni- ja teenustasutulu	88
LISA 6 Tegevuskulud	88
LISA 7 Raha ja raha ekvivalendid ning nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	89
LISA 8 Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	89
LISA 9 Laenud ja nõuded klientidele	90
LISA 10 Muud nõuded klientidele	91
LISA 11 Muud varad	91
LISA 12 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad	92
LISA 13 Klientide hoiused ja saadud laenud	93
LISA 14 Võlad tarnijatele ja muud kohustised	94
LISA 15 Kasutusõiguse varad ja rendikohustised	94
LISA 16 Allutatud kohustised	95
LISA 17 Aktsiaseltsi omakapital	96
LISA 18 Hallatavad varad	97
LISA 19 Tingimuslikud varad ja kohustised	97
LISA 20 Tehingud seotud osapooltega	99
LISA 21 Tütarettevõtted	100
LISA 22 Tulumaksukulu	101
LISA 23 Tegevussegmentid	101
LISA 24 Lõpetatud tegevused	103
LISA 25 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded	105
Juhatuse allkirjad konsolideeritud majandusaasta aruandele	109
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	110
Tulude jaotus vastavalt EMTAK-ile	112

Tegevusaruanne

Ülevaade ettevõttest

Meie visioon on, et inimesed ja ettevõtted julgeksid suurelt mõelda ja ette võtta.

Meie missioon on tagada parem juurdepääs finantsteenustele ja kapitalile.

LHV väärtused on: lihtne, toetav, tulemuslik.

AS LHV Pank (edaspidi ka pank või LHV Pank) on Eesti suurim kodumaine pank. Keskendume ettevõtliku meelelaadiga aktiivsetele ja iseseisvatele klientidele. Erakliendile pakume igapäevaste rahaasjade korraldamist ja kodulaene. Meie konkurentsieeliseks on parim kliendikogemus ja klientidele parimate raha kasvatamise võimaluste pakkumine. Ärikliendile pakume paindlikku ja sobivat finantseerimist ning igapäevaste rahaasjade korraldamist. Finantsvahendajatele pakume ühtset pangateenuste platvormi eurodes ja Briti naelades tehtavate maksete jaoks. LHV Panga tooted ja teenused on lihtsad, läbipaistvad ning asjakohased. Kliendiga suhtleme peamiselt kaasaegsete elektrooniliste kanalite kaudu. See võimaldab säästa kulusid ja hoida igapäevaste teenuste hinnad klientide jaoks taskukohased.

LHV Panga turuosa Eestis ületab 15% nii igapäevapanganduse, hoiuste kui ka ettevõtteleenude segmendis. Igapäevapanganduse ja hoiuste segmendis on LHV Pank tõusnud suuruselt kolmandaks pangaks Eestis. Eesti on meie koduturg, kus soovime olla võimalikult tugev. Meie pikaajaline siht on saada kõige suuremaks ja kasumlikumaks pangaks Eestis, keskendudes efektiivsusele, innovatsioonile ja parima teeninduse pakkumisele. LHV Pank mõjutab ettevõtlust ja inimeste finantskäitumist turu parima tundmise, aktiivse hoiaku ning uuenduslike ja turu kiireimate teenustega. LHV Pank positsioneerib ennast täisteenust pakkuva kodupangana kliendile, kelle sissetulekud laekuvad LHV Panka ja kes kasutab aktiivselt LHV Panga teenuseid.

LHV Pangal on kontorid Tallinnas, Tartus ja Pärnus. LHV Panga konsolideeritud raamatupidamise aruanne sisaldab LHV Panga ja selle 65% osalusega tütarettevõtte AS LHV Finance (edaspidi LHV Finance) finantsnäitajaid (koos nimetatud Grupp). LHV Finance tegeleb tarbijakrediidiga. LHV Panga emaettevõtte on AS LHV Group (edaspidi LHV Group).

1.1 Äritegevus

LHV Panka mõjutasid 2023. aastal eelkõige keerukas makromajanduslik keskkond, üldine volatiilsus ja regulatiivse järelevalve muutused, mis koostöimes avaldasid igapäevasele äritegevusele ulatuslikku mõju.

Aasta esimese kolme kvartali vältel mõjutas LHV Panka ka varade kvaliteedi ülevaatus protsess, mis juhtis osa tähelepanu äri kasvatamiselt kõrvale. Majandusolukorra jätkuv halvenemine suurendas klientide ebakindlust tuleviku suhtes ja pärssis nende investeerimistegevust. Kui tegevuskeskkonna muutustel oli investeerimis- ja välisvaluutateenuste mahu ja teenustasutulu kasvuplaanidele negatiivne mõju, siis Euroopa Keskpanga muutunud intressimääraotsustel oli laenuportfelli teenitavale netointressitulule tugev positiivne mõju. Tulemuslike sanktsioonikontrolli ja -seire süsteemide ning protsesside väljatöötamise keerukuse tõttu tuli töötajate arvu suurendada.

Sellele vaatamata LHV Panga kasv 2023. aastal jätkus. Klientide arv suurenes 39 000 võrra 417 000-ni (10%). Noorte segment kasvas 14%, 81 000 kliendini, mis ületas seatud eesmärgi. Klientide aktiivsuse ja ärimahtude kasv oli üldine. LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevus anti üle LHV Bank Ltd-le, ent jätkati finantsvahendajatele euromaksete ja kliendivahendite hoidmise teenuste osutamist.

Klientide hoiused kasvasid 12%, tõustes 5 535 miljoni euroni. Tavaklientide hoiused kasvasid 11%, 4 081 miljoni euroni, samas kui finantsvahendajate hoiused kahanesisid 23%, langedes 991 miljoni euroni. Ehkki konkurents hoiuse turul oli terav, saavutati seatud eesmärk – kaasata hoiuseid mahu, mis ületab turu orgaanilist kasvu. Keskmise kulu ei olnud seejuures turu vastavast näitajast kõrgem. Kuna hoiuste kogumine ja likviidsuse hoidmine olid prioriteetidid, kaasasime 462 miljoni euro ulatuses hoiuseid ka Euroopa hoiuseplatvormide kaudu.

Grupi laenuportfell kasvas aastaga 11%, 3 549 miljoni euroni. Ettevõtteleenud kasvasid 9%, 1 887 miljoni euroni, ja jaelaenud 10%, 1 595 miljoni euroni. Jaelaenudest moodustasid kodulaenud 73%, liisingud 10% ja muud laenud 17%.

LHV Panga puhaskasum kasvas aastaga 75%, 141,4 miljoni euroni. Netotulud kasvasid 61% ja tegevuskulud suurenesid 32%. Netointressitulu kasv tulenes peamiselt ettevõtte- ja kodulaenude portfelli kasvust, kuid suuresti aitasid kaasa ka Euroopa Keskpanga intressimäärade tõstmise otsused Euroopa kiire inflatsiooni ohjamiseks. Neto komisjoni- ja

teenustasutulu kahanes 16%. Seda mõjutas peamiselt finantsvahendajatega seotud äri ja teenustasude üleviimine LHV Banki. Krediidikahjud kasvasid 8 miljoni euro võrra, kujunedes prognoositust enam kui 4 miljoni eurot suuremaks. Laenuportfelli kvaliteet jäi siiski kõrgeks ja mittetöötavate laenude osakaal oli äärmiselt väike.

Aruandeaasta majandustulemused sisaldavad ka edasilükkunud tulumaksu kulu summas 22,1 miljoni eurot, mis arvestati eeldatavalt tulevikus makstavalt dividendilt. Grupi efektiivsusnäitajad olid head: omakapitali tootlus (aktsionäridele kuuluva puhaskasumi osa alusel) oli 30,9%, kulude ja tulude suhe oli 32,8% ning riskikulumäär oli 0,3%.

Finantstulemused

miljonites eurodes	2023	2022	Δ
Netointressitulu	228,5	129,5	76%
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	27,2	32,4	-16%
Neto finantstulu/-kulu	2,7	-0,4	na
Muud tulud	1,7	0,2	779%
Netotulud kokku	260,1	161,7	61%
Tegevuskulud kokku	85,2	64,5	32%
Allahindluste kulud	11,4	3,0	280%
Tulumaksukulu	22,1	13,3	67%
Puhaskasum	141,4	80,9	75%

Ärimahud

Laenud klientidele (neto)	3 549	3 187	11%
Klientide hoiused	5 535	4 957	12%
Pangaklientide arv (tuhandetes)	417	378	10%

Peamised suhtarvud, %

Omakapitali tootlus (ROE) %	30,9	24,0
Varade tootlus (ROA) %	2,2	1,3
Netointressimarginaal (NIM) %	3,6	2,0
Hinnavahe (spread) %	3,5	2,0
Kulude ja tulude suhe %	32,8	39,9

Omakapitali tootlus (ROE) = puhaskasum (emaettevõtte omanike osa) / keskmine omakapital (emaettevõtte omanike osa) * 100

Varade tootlus (ROA) = puhaskasum / varad (keskmine) * 100

Netointressimarginaal (NIM) = netointressitulu / intressiteenivad varad (keskmine) * 100

Hinnavahe (spread) = intressiteenivate varade intressitootlus – intressikandvate kohustiste hind

Kulude ja tulude suhe = tegevuskulud kokku / netotulud kokku * 100

1.2 Arendustegevus

2023. aastal oli põhitähelepanu suunatud suurepärase kliendikogemuse tagamisele, olemasolevate teenuste täiustamisele ja efektiivsuse tõstmisele. LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevuse üleandmine LHV Bankile viidi lõpule augustis.

Täiustati uute klientide liitumisprotsesse, et suurendada nende mugavust ja kiirust, mis on suurepärase kliendikogemuse põhilised eeldused. Avati digitaalsed kanalid kõikidele LHV Grupi mitmesuguste teenuste kasutajatele. Klientidel on nüüd võimalik kasutada biomeetriat isikutuvastuseks ja maksete kinnitamiseks ning saada teavitusi tehtud tehingute kohta, mis ühtlasi aitab pettusi ennetada ja tuvastada. Mobiililäpile lisati uusi funktsioone, mis võimaldavad kasutada investeerimisteenuseid, ning finantsportaal sai uue platvormi ja moodsa välimuse. Suure tähelepanu all olid ja on ka 2024. aastal tulevikuvajadusi arvestavad tehnoloogilise platvormi arendused.

1.3 Organisatsioon

LHV Pank on jaotatud seitsmeks funktsionaalseks valdkonnaks, millel on oma osakonnad. Ärivaldkonnad on jaepangandus, ettevõtete pangandus ja teenused finantsvahendajatele ning tugivaldkonnad on infotehnoloogia, finantsjuhtimine ja tugiteenused, riskijuhtimine ning tootejuhtimine. Krediidiriski juhtimine, mis varem oli eraldi valdkond, ühendati aasta lõpus riskijuhtimise valdkonnaga. Pangaülesed tegevused on personalijuhtimine, turundus ja kommunikatsioon ning vastavuskontroll. Pärast LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali äritegevuse üleviimist LHV Banki, filiaal suleti.

2023. aastal kasvas Grupi täistööajale taandatud töötajate arv 62 inimese võrra 826 töötajani, sh passiivseds ja osaaajaga töötajad ning tütarettevõtte LHV Finance 21 töötajat.

Aasta jooksul sai LHV Pank mitme olulise tunnustuse osaliseks. Turundusuuringute ettevõtte Dive uuringus valiti LHV Pank taas parima klienditeenindusega pangaks Eestis. Tööportali CVKeskus.ee ihaldusväärsimate tööandjate uuringus ja tööportali CV-Online Estonia Top Tööandja uuringus tuli LHV Pank esimeseks. LHV Pank saavutas kõrgeima koha ka tööandja brändingu agentuuri Instar tööandja maine uuringus, kus LHV Pank oli vastajate hinnangul kõige ihaldusväärsem tööandja. LHV Pangas läbi viidud personali rahulolu-uuringu Q12 tulemused näitasid jätkuvalt inimeste väga kõrget rahulolu. City Plaza hoonel, kus asub LHV Panga Tallinna kontor, on BREEAM-i sertifikaat. LHV Panga turunduskampaania „Rahasuhted“ pälvis Eesti olulisimal loovuskonkursil Kuldmuna oma kategoorias peaauehinna ning LHV valiti julgeimaks brändiks Eestis.

1.4 Jätkusuutlikkus LHV Pangas

LHV mõistab finantssektori äärmiselt olulist rolli majanduslike suunamuutuste juhtimisel ning laenu- ja investeerimisressursside suunamisel tegevustesse, mis toetavad üleminekut kehtlikumale majandusele. 2020. aastal ühines LHV Group ÜRO keskkonnaprogrammi finantsalgatusega (UNEP FI), mis on pankade ja ÜRO ülemaailmses koostöös välja töötatud jätkusuutliku panganduse ühtne raamistik. 2023. aastal liikus LHV jõudsalt edasi oma kehtlikkuseesmärkide seadmisel: põhifookus oli mõõdikutel, regulatiivsetel raamistikel, ESG juhtimisel, krediidiportfelli analüüsil ja riskijuhtimise protsessidel.

LHV on juba alustanud ettevalmistusi äriühingute kehtlikkusaruandluse direktiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) nõuete rakendamiseks, sest kehtlikkusega seotud tegevuste läbipaistvus ja vastutustundlikkus on meile jätkuvalt äärmiselt olulised. Alustatud tegevustes (nt laenuportfelli kliimamõju mõõtmine ja avalikustamine) on tähtsal kohal andmekvaliteedi tõstmine ning seeläbi täpsema aruandluse saavutamine. Analüütiline lähenemine võimaldab tuvastada sektorid, kus heitemahukus on kõige suurem, ja seejärel suunatud tegevustega neis valdkondades heitmeid vähendada.

Keskkonnateemade kõrval peab LHV tähtsaks ka positiivset sotsiaalset mõju. Eesti ihaldusväärseima tööandjana on LHV prioriteetide seas organisatsiooni arendamine, töötajate heaolu, mitmekesisus ja kaasamine ning soolise palgalõhe vähendamine. LHV Pank toetab aktiivselt ettevõtmisi ja algatusi, mis soodustavad Eesti ühiskonna arengut. Juhtides kaasava majanduse teemalisi arutelusid ja toetades kultuurilisel ja ühiskondlikult tähtsaid ettevõtmisi, aitab LHV ellu viia innovatiivseid ideid ja projekte, mis aitavad elu Eestis paremaks muuta.

Tegevuskeskkond

2023. aastal oli globaalsel tasandil näha majandustegevuse aeglustumist ja piirkondadevaheliste erinevuste suurenemist. Kuigi aasta alguses tundus, et majandus peab hästi vastu, muutus olukord III kvartalis. Piirav rahapoliitika ja suurenenud ebakindlus hakkasid mõju avaldama, kuigi see ei väljendunud kõigis riikides ühetaoliselt. USA näitas märkimisväärselt vastupanuvõimet, saavutades III kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 1,2% SKP kasvu, mida toetasid tugev tarbimine, eksport ja märkimisväärsed valitsussektori kulutused. Seevastu Ühendkuningriigis majanduskasv seiskus ja euroala majandust tabas pärast COVID-19 pandeemiat esimest korda langus, kui SKP vähenes III kvartalis 0,1%. Aasia ja Vaikse ookeani piirkonna majandus suutis vaatamata keerulisele keskkonnale kursil püsida ja 2023. aasta esimesel poolel majanduskasv isegi ületas ootusi. Kasvu aeglustumine on siiski ilmne, sest Hiina taasavamise mõju on taandumas ja investeeringud on tagasihoidlikud, mida osaliselt mõjutab nõrgenenud välisnõudlus. Ometi säilitasid keskpangad piirava rahapoliitika, kuna inflatsiooni sihttasemed ei olnud saavutatud.

Euroopa majandus kannatab nõrga nõudluse, ekspordi vähenemise ja Ukraina sõja jätkumise tõttu. Majanduskasvu aeglustumisele aitab kaasa ka eelmise aasta energiahinnašoki püsiv mõju koos rahapoliitika jätkuva karmistamisega. Majanduskasvu esialgne aeglustumine esimesel poolaastal taandus III kvartalis 0% aastakasvuks. Selgelt on nõrgenemas ka Eesti peamiste kaubanduspartnerite majandus, kuna sisetarbimine on jätkuvalt madalseisus, inflatsioon kiire ja intressimäärad kõrged. Skandinaavia riikide majandust pärssivad vähenenud laovarud ja ehitussektori madalad investeeringud. Lätis majandus peamiselt ehitussektori mõjul pisut kasvas, samas kui Leedus toimus väike langus, mis oli peamiselt tingitud töötleva tööstuse, jaemüügi ja kinnisvarategevuse vähenemisest.

Euroala tugevana püsinud tööturg näitab jahtumise märke, kuid on siiski jäänud pingeliseks. Töötuse määr langes novembris 6,4%-ni, võrreldes 6,7%-ga aasta varem. Jätkuvad pinged tööturul võivad peegeldada tööjõunõudluse hilinenud kohandumist. Pärast COVID-19 kriisi valitses teatavates sektorites pikalt tööjõupuudus, mis sundis ettevõtteid hoiduma tööjõu vähendamisest, samas kui töötleva tööstuse sektoris alustati koondamisi. Sellest hoolimata on riikide vahel endiselt märkimisväärsed erinevusi: mõnes riigis töötus suureneb, teistes väheneb. Kui Hispaanias on töötuse määr peaaegu 12%, siis Maltal on see kõigest 2,5%. Eesti näitaja 6,1% jääb euroala keskmisest veidi alla poole. Noorte (alla 25-aastaste) töötuse määr on Hispaanias tõusnud peaaegu 28%-ni, kuid Saksamaal on see püsinud 5,6% juures.

Novembris vähenes euroala aastane inflatsioon 2,4%-ni, mis on madalaim tase alates 2021. aasta juulist. Selle languse taga on peamiselt madalamad energiahinnad ja toiduainete hinnatõusu aeglustumine. Koguinflatsiooni aeglustumine pakkus mõningast leevendust nii majapidamistele kui ka ettevõtetele. Alusinflatsioon – tarbijahindade inflatsioon ilma energia- ja toiduhindu arvestamata – osutus visamaks ja püsis endiselt, ehkki aeglustus novembris 4,2%-lt 3,6%-ni. Madala töötuse ja kiire inflatsiooni kombinatsioon on toonud kaasa ka palgakasvu, mis ületas 5%. See võib potentsiaalselt viia püsiva hinnatõusuni, mis nõuab täiendavat poliitika karmistamist ja suurendab stagflatsiooni ohtu.

Inflatsiooni püsimisest tuleneb märkimisväärne ebakindlus ja Euroopa seisab praegu silmitsi tõsise väljakutsega taastada hinnastabiilsus. Euroopa Keskpank (EKP) on inflatsiooni kontrolli alla saamiseks järjekindlalt järginud piiravat rahapoliitikat. Aastal 2023 tõsteti baasintressimäärasid kuus korda järjest, kokku 2 protsendipunkti võrra. Kuna EKP nõukogu otsustas oktoobris ja detsembris toimunud istungil jätta baasintressimäärad muutmata, toimus viimane tõus septembris. Ometi ei ole EKP 2% sihttasest veel saavutatud. EKP nõukogu rõhutab, et eesmärgi saavutamiseks on vaja säilitada piirav rahapoliitiline hoiak, rõhutades andmepõhise lähenemisviisi tähtsust tulevaste intressiotsuste tegemisel. Alates 2023. aasta juulist lõpetas EKP reinvesteermise varaostukava raames. Kogu 2024. aasta teise poolaasta jooksul on kavas vähendada pandeemia majandusmõju ohjeldamise erakorralise varaostukava portfelli keskmiselt 7,5 miljardi euro võrra kuus.

Rahapoliitika kohandamine ilmnes turuintressimäärades, mis tõusid märgatavalt kuni novembrini. 6 kuu Euribor, millega on seotud enamik laenulepinguid, tõusis 4,1%-ni. IV kvartalis intressimäärad langesid, mis oli kooskõlas rahapoliitika peatse lõdvendamise ootustega. Aasta lõpuks langes 6 kuu Euribor 3,9%-ni. Pikemaajalised intressimäärad pankadevahelisel rahaturul langesid, kusjuures 12 kuu Euribor kukkus nii 3 kuu kui ka 6 kuu Euriborist madalamale.

Eesti majanduslangus on osutunud algselt arvatust tõsisemaks, mis on tingitud peamiselt ekspordi vähenemisest. III kvartali jooksul vähenes Eesti SKP võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 3,9% ja võrreldes II kvartaliga 1,2%. Majapidamiste kasvanud ebakindlus koos suurenenud säästmisega on piiranud nõudlust siseturul. Samal ajal on välisnõudlust pärssinud Eesti peamiste eksporditurgude nõrk seis ja euro kursi tugevnemine Skandinaavia riikide valuutade suhtes. Jätkuv Ukraina sõda on häirinud paljusid tarneahelaid, mis on viinud teatavate ärimudelite kadumiseni. Ka suurenenud ebakindlus ja intressimäärade tõus ei ole investeerimist toetanud.

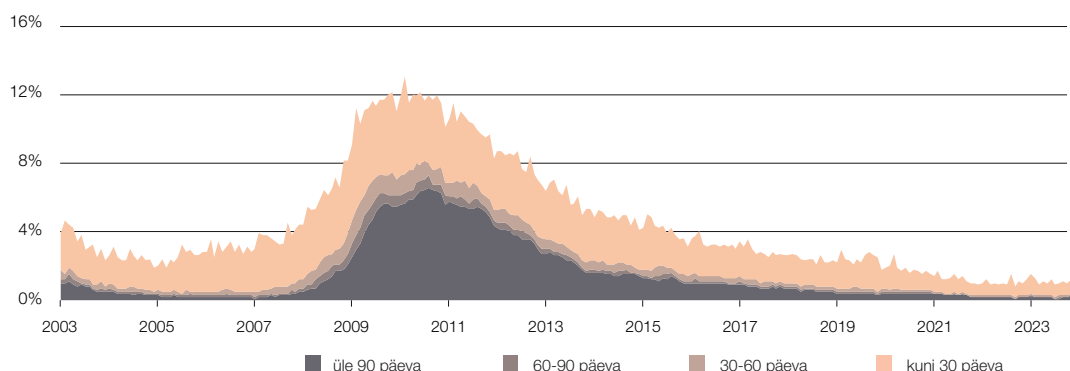
Erinevate majandussektorite lisandväärtus vähenes; märkimisväärset mõju avaldasid peamiselt ekspordist sõltuvad tegevusalad. Töötlevas tööstuses vähenes lisandväärtus 1,3%, veonduses ja laonduses 1,5%. Viimasel kümnendil majanduskasvu vedanud sektorites, nagu info ja side, toimus 0,9% langus. Seevastu jaekaubanduse ja avaliku halduse tegevusaladel täheldati lisandväärtuse kasvu.

Hinnakasv 2023. aastal aeglustus. Sellest hoolimata ei ole tarbijakorvi maksumus enam kui kuue kuu jooksul eriti muutunud ning praegune 4–5% inflatsioonimäär on peamiselt tingitud eelmise aasta madalamast võrdlusbaasist. Kuigi mõningate toiduainete hinnad hakkasid aasta alguses langema, kasvas toidukorvi kogumaksumus jätkuvalt suhteliselt kiiresti. Inflatsiooni aeglustumisele on sel aastal oluliselt kaasa aidanud energiahindade, eelkõige elektri ja gaasi hinna langus.

Majapidamiste tarbimist hoiab tagasi vajadus taastada rahavaru ja suurendada säästusid. Võrreldes eelmise aasta III kvartaliga vähenes tarbimine 2,4%.

Tavaolukorras suudavad majapidamised tavaliselt järjepidevalt säästa umbes 10% oma sissetulekust, kuid eelmisel aastal ületas säästumäär vaevu 0%. Tähtajaliste hoiuste maht on nõudehoiuste arvelt oluliselt kasvanud, olles aastaga peaaegu kolmekordistunud. Oktoobriks ületas majapidamiste tähtajaliste hoiuste keskmine intressimäär 4%, ulatudes pikemate tähtaegade või soodusperioodide puhul 4,5%ni või veelgi kõrgemale. Euroala võrdluses on eraisikute tähtajaliste hoiuste intressimäärad Eestis kõige kõrgemad, samas kui ettevõtete intressimäärad jäävad keskmisesse vahemikku. Laenuturul on nii nõudluses kui ka pakkumises toimunud mõningane stabiliseerumine. Eluase-melaenude väljastamine on võrreldes eelmise aastaga vähenenud nii arvuliselt kui ka mahuliselt ligikaudu 20%. Ettevõtete laenuportfelli aastakasv on stabiliseerunud 6% juures.

Turu keskmine tähtajaks tasumata laenude osakaal laenuportfellis, %

Allikas: Eesti Pank

Eesti majandus seisab silmitsi raskustega, mis tulenevad vähenenud välisnõudlusest, jätkuvatest konkurentsivõime probleemidest ja ähvardavast välisohust seoses Vene-Ukraina sõja pikalevenimisega. Ebakindlust suurendavad veelgi eelseisvad maksutõusud. Prognooside kohaselt väheneb Eesti SKP 2024. aastal 0,4%.

2025. ja 2026. aastal oodatakse siiski taastumist ja 3%-le lähenevat majanduskasvu. Kvartaalse SKP kasvu taastumist majanduslanguse-eelsele tasemele prognoositakse 2026. aastaks.

Eesti peamised majandusnäitajad*	Eesti Panga prognoos									
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Nominaalne SKP (miljardites eurodes)	23,8	25,9	27,9	27,4	31,1	36,0	37,4	38,9	41,1	43,2
SKP maht**	5,5%	3,9%	3,9%	-0,7%	7,4%	-0,5%	-3,5%	-0,4%	3,2%	3,2%
Eratarbimine***	2,5%	4,8%	4,7%	-1,3%	9,1%	2,1%	-1,9%	0,1%	3,3%	2,5%
Valitsussektori tarbimine	1,9%	1,1%	3,2%	3,0%	3,8%	0,1%	1,5%	3,5%	-1,1%	-0,7%
Kapitali kogumahutus põhivarasse	13,8%	10,5%	6,2%	10,8%	7,3%	-4,9%	-6,9%	-5,0%	5,6%	4,9%
Eksport	4,8%	2,9%	5,0%	-5,5%	22,1%	3,0%	-8,1%	-1,3%	3,5%	3,6%
Import	4,0%	5,9%	3,7%	1,3%	23,2%	3,3%	-7,1%	-3,1%	3,2%	2,8%
Tarbijahinnaindeks	3,4%	3,4%	2,3%	-0,4%	4,7%	19,4%	9,2%	3,4%	2,4%	2,2%
Töötuse määr (% tööjõust)	5,8%	5,4%	4,5%	6,8%	6,2%	5,6%	6,8%	9,0%	8,1%	7,8%
Jooksevkonto saldo (% SKP-st)	2,3%	0,9%	2,5%	-1,9%	-2,6%	-3,2%	-3,2%	-4,8%	-4,5%	-3,7%
Eelarvetasakaal (% SKP-st)****	-0,5%	-0,6%	0,1%	-5,4%	-2,5%	-0,8%	-2,9%	-3,4%	-4,5%	-3,6%

* Näitajad on esitatud aastase muutusena protsentides, kui pole märgitud teisiti.

Allikad: Eesti Pank, Statistikaamet, Eurostat, IMF

** SKP ja selle komponendid on esitatud aheldatud väärtustena.

*** Sisaldab majapidamisi teenindavaid kasumitaotluseta institutsioone.

**** Eelarvetasakaalu prognoosis on arvesse võetud üksnes neid näitajaid, mille kohta oli prognoosikuupäeval kättesaadav piisav teave.

Juhtimine ja tasustamispõhimõtted

LHV Panga juhtimisorganid on aktsionäride üldkoosolek, nõukogu ja juhatus.

LHV Panga juhatus on kuueliikmeline. Kadri Kiisel (esimees), Indrek Nuume, Jüri Heero, Andres Kitter, Meelis Paakspuu, Martti Singi (kõik kuni 31.03.2027).

1. Üldkoosolek

Üldkoosolek on LHV Panga kõrgeim juhtimisorgan, kus aktsionärid teostavad oma õigusi.

Üldkoosoleku esmased ülesanded on põhikirja muutmine, aktsiakapitali suurendamine ja vähendamine, vahetusvõlakirjade väljalaskmise otsustamine, nõukogu liikmete valimine ja volituste pikendamine, nõukogu liikmete ennetähtaegne tagasikutsumine, majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine, audiitorite arvu määramine, audiitori(te) nimetamine ja tagasikutsumine ning muude seadusega üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine.

Üldkoosoleku kutsub kokku juhatus. Vähemalt üks kord aastas toimub korraline üldkoosolek, mille päevakorras on majandusaasta aruande kinnitamine.

LHV Panga ainuaktsionär on AS LHV Group. LHV Groupis olulist osalust omavad aktsionärid on Rain Lõhmus ja temaga seotud isikud, kellele kuulub kokku 21,46% LHV Groupi aktsiakapitalist ning Andres Viisemann ja temaga seotud isikud, kellele kuulub kokku 11,18% LHV Groupi aktsiakapitalist.

2. Nõukogu

Nõukogu on LHV Panga juhtimisorgan, mis planeerib LHV Panga tegevust ja korraldab LHV Panga juhtimist ning teeb järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu määrab kindlaks ja vaatab korrapäraselt üle Grupi strateegia, üldise tegevuskava, riskijuhtimise põhimõtted ja aastaeelarve. Nõukogul on viis kuni seitse liiget. Nõukogu liikme volituste tähtaeg on kuni viis aastat. Nõukogu liikmed valivad enda seast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tegevust.

LHV Panga nõukogu on kuueliikmeline: Madis Toomsalu (esimees ametiajaga kuni 31.03.2026), Rain Lõhmus (kuni 31.12.2024), Andres Viisemann (kuni 31.03.2027), Tiina Mõis (kuni 31.12.2024), Heldur Meerits (kuni 31.03.2026) ja Raivo Hein (kuni 31.03.2027).

3. Juhatus

Juhatus on LHV Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib LHV Panka. Juhatus koosneb kolmest kuni seitsmest liikmest. Juhatuse liikmete ametiaeg on kuni viis aastat. Juhatuse esimees korraldab juhatuse tööd. Ettevõtet võib esindada kaks juhatuse liiget koos.

4. Komiteed

LHV Panga nõukogu on moodustanud LHV Panga tasandil ühe komitee, mille ülesanne on nõustada LHV Panga nõukogu allpool kirjeldatud küsimustes. Lisaks on LHV Panga ainuaktsionäri LHV Groupi nõukogu moodustanud LHV Groupi tasandil neli komiteed, mille ülesandeks on nõustada LHV Groupi nõukogu allpool kirjeldatud küsimustes seoses kõigi gruppi kuuluvate ettevõtetega.

4.1 Riski- ja kapitalikomitee

Nii LHV Group kui ka LHV Pank on moodustanud riski- ja kapitalikomitee (ühiselt nimetatud: riski- ja kapitalikomitee), mille ülesandeks on jälgida vastavalt LHV Groupi konsolideeritud ja LHV Panga konsolideeritud tasandil riskijuhtimise ja kapitalijuhtimise poliitika rakendamist. Riski- ja kapitalikomitee vaatab üle korrapäraselt esitatavad riskiaruanded, kapitali adekvaatsust tagavad protsessid, kapitali kavad ja suurimad kõrge krediidiriskiga kliendid. Riski- ja kapitalikomiteesse peab kuuluma vähemalt kolm liiget, kes valitakse vastavalt LHV Groupi ja LHV Panga nõukogu liikmete hulgast.

4.2 Auditikomitee

Auditikomitee on eelkõige LHV Groupi nõukogule nõuandev organ raamatupidamise ja aruandluse, audiitorkontrolli, riski- ja kapitalijuhtimise, sisekontrollisüsteemi ja siseauditi, samuti õigusliku ja regulatiivse vastavuskontrolli valdkonnas. Auditikomiteesse kuulub vähemalt kolm liiget, kelle ametiaeg on kolm aastat. Auditikomitee ülesanne on jälgida ja analüüsida finantsinformatsiooni töötlemist ulatuses, mis on vajalik kvartaliaruannete ja aastaaruande koostamiseks, riskijuhtimise ja sisekontrolli tõhusust, raamatupidamise aastaaruande või konsolideeritud aruande audiitorkontrolli protsessi ning audiitorettevõtja ja seda seaduse alusel esindava vandeaudiitori sõltumatust ja tegevuse vastavust audiitortevõtte seaduse nõuetele. Auditikomitee kohustus on teha LHV Groupi nõukogule ettepanekuid ja anda soovitusi audiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, siseaudiitori nimetamiseks või tagasikutsumiseks, probleemide ja ebatõhususe vältimiseks või kõrvaldamiseks organisatsioonis ning vastavuse tagamiseks õigusaktidele ja kutsetevõtte heale tavale.

4.3 Nimetamiskomitee

Nimetamiskomitee eesmärk on toetada LHV Groupi nõukogu küsimustes, mis puudutavad valikuprotsessi ja sobivuse nõudeid. Nimetamiskomitee koosneb vähemalt kolmest liikmest, kes valitakse isikute hulgast, kes on nii LHV Groupi kui ka LHV Panga nõukogu liikmed.

4.4 Töötasukomitee

Töötasukomitee on LHV Groupi nõukogu tasandil moodustatud organ. Töötasukomitee ülesandeks on hinnata LHV konsolideerimisgrupi ettevõtete tasustamispõhimõtteid ning tasustamisega seotud otsuste mõju riskijuhtimise, omavahendite ja likviidsusega seotud nõuete täitmisele. Töötasukomiteesse kuulub vähemalt kolm LHV Panga nõukogu liiget.

5. Tasustamispõhimõtted

LHV Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtted määrab ning nende rakendamist hindab LHV Groupi tasandil moodustatud töötasukomitee. LHV Panga juhatuse liikmetele ja töötajatele makstakse igakuist põhipalka. Juhatuse liikmete põhipalgad määrab nõukogu ning töötajate põhipalgad juhatus. Juhatuse liikmetega on sõlmitud juhatuse liikme lepingud, kõigi teiste töötajatega töölepingud. LHV Pank ei ole võimaldanud suuri lahkumishüviti ega olulisi mitterahalisi hüviti.

6. Aktsiaoptsioonid

2020. aastal kiitsid LHV aktsionärid heaks tulemuspõhise aktsiaoptsiooniprogrammi LHV ja Grupi ettevõtete juhatuse liikmetele, juhatuse liikmetega võrdsustatud töötajatele ja võtmetöötajatele, mida rakendatakse aastatel 2020–2024. 2023. aastal lähtuti 2022. aasta tulemuste eest aktsiaoptsioonide saajate ja koguste määramisel sellest programmist.

Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärk on luua tingimused, kus LHV ja Grupi ettevõtete juhtkonna liikmete, juhtkonna liikmetega võrdsustatud töötajate ja võtmetöötajate pikaajalised eesmärgid ja huvid oleksid kooskõlas LHV aktsionäride pikaajaliste huvidega. Teine eesmärk on pakkuda tööjõuturul konkurentidega võrdväärset tasustamissüsteemi.

Programmi raames lisandub põhipalgale iga-aastane tulemustasu, mille suurus või maksmine oleneb individuaalsete ja LHV eesmärkide täitmisest. Programmi eesmärgid on:

- konkurentsivõimelise tasustamise tagamine, et olla tööjõuturul atraktiivne;
- võtmetöötajate hoidmine ja motiveerimine läbi omanikuks olemise loomise;

- aktsionäride ja töötajate huvide ühitamine;
- ettevõtte väärtuse kasvatamine läbi tulemusjuhtimise.

Opsiooniprogrammi tulemustasu instrumentideks on 100% aktsiaoptsioonid. Aktsiaoptsioonide tähtaeg on vähemalt kolm aastat alates optsioonide väljastamise hetkest. Juhatuse liikmetele väljastatud optsioonidele kehtib täiendav tingimus – neil ei ole lubatud vastavaid aktsiaid pärast optsiooniõiguste teostamist veel ühe aasta jooksul müüa.

Aktsiate väljastamisele eelnev vähemalt kolmeaastane üleandmisperiood võimaldab tulemusi pikaajaliselt hinnata. Opsioone ei saa realiseerida rahas. Aktsiaoptsioone väljastatakse igal aastal kuni 2% ulatuses LHV aktsiate koguarvust. LHV-l on õigus keelduda aktsiaoptsioonide realiseerimisest ja väljastamisest õigustatud isikule kas osaliselt või tervikuna juhul, kui:

- LHV üldkoosolek või üldkoosoleku otsuse alusel tegutsev nõukogu ei võta vastu otsust LHV aktsiakapitali suurendamise ja aktsiate emiteerimise kohta;
- optsioonide saamiseks õigustatud isiku juhatuse liikme leping või töösuhe on lõppenud optsioonide saamiseks õigustatud isiku algatusel või vastavalt töölepingu seaduse §-le 88 või kui töölepingu seadust muudetakse, siis analoogsel alusel. LHV nõukogu otsuse alusel on siiski võimalik teha selle punkti kohaldatavuse osas erandeid;
- LHV või selle asjakohase tütarettevõtte majandustulemused on eelneva perioodiga võrreldes märkimisväärselt halvenenud;
- optsioone saama õigustatud isik ei täida enam tulemuskriteeriume või ei vasta seaduses sätestatud krediidiasutuse või fondivalitseja juhile või töötajale esitatud nõuetele;
- LHV või selle asjakohane tütarettevõtte ei täida enam usaldatavusnõudeid või vastava äriühingu riskid ei ole adekvaatselt kaetud omavahenditega;
- optsioonide väljastamisel on tuginetud andmetele, mis osutusid olulisel määral ebatäpseks või ebaõigeks.

Aktsiaoptsioone on ajavahemikul 2015–2023 väljastatud igal aastal. 2023. aastal realiseeriti 2020. aastal väljastatud optsioonid täies mahus. Järgmine aktsiaoptsioonide väljastamine võib aset leida 2024. aastal vastavalt nõukogu otsusele.

Aktsiaoptsioonide saamine ja kogus sõltusid ettevõtte üldiste ning juhatuse liikmete ja töötajate individuaalsete tegevuseesmärkide edukast täitmisest. 2023. aastal väljastati Grupis aktsiaoptsioone seitsmele juhatuse liikmele (kuuele LHV Panga ja ühele LHV Finance'i juhatuse liikmele) ja 141 töötajale kogusummas 4 426 tuhat eurot.

2022. aastal väljastati aktsiaoptsioone seitsmele juhatuse liikmele (kuuele LHV Panga ja ühele LHV Finance'i juhatuse liikmele) ja 132 töötajale kogusummas 5 172 tuhat eurot.

2021. aastal väljastatud optsioone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2024; aktsiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 0,923 eurot aktsia kohta. 2022. aastal väljastatud optsioone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2025; aktsiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 2,182 eurot aktsia kohta.

2023. aastal väljastatud optsioone saab realiseerida ajavahemikul 1. aprillist kuni 30. aprillini 2026; aktsiaid nominaalväärtusega 0,1 eurot saab omandada hinnaga 1,70 eurot aktsia kohta.

Aktsiaoptsiooniprogrammiga seotud kulud moodustasid 2023. aastal 3 945 tuhat eurot (2022: 3 390 tuhat eurot).

7. Palgakulu

Tabelis on esitatud makstud töötasud ning töötasu saanud töötajate arv (sh praktikandid) 2023. aastal.

Arvestuslik brutopalgakulu

tuhandetes eurodes

	Põhipalk	Tulemustasu (va. optsiooniprogramm)	Kokku	Töötajate arv
Jaepangandus	8 375	0	8 375	396
Privaat- ja ettevõtete pangandus	3 145	0	3 145	91
Finantsvahendajad	739	0	739	60
Tugiteenused	9 716	0	9 716	322
Infotehnoloogia	7 790	0	7 790	219
Kokku	29 765	0	29 765	1 088

Jätkusuutlikkuse aruanne

1. Jätkusuutlikkus LHV-s

1.1 Jätkusuutlikkuse missioon

Jätkusuutlikkus on pidevat õppimist eeldav protsess, kuhu kaasame sidusrühmi ja väliseksperte, kes aitavad meil paremini mõista oma otsuste tagajärgi ja luua pikaajalist väärtust. Meie eesmärk on strateegiliselt suurendada ettevõttesisest pädevust, arendada jätkusuutlikke finantstooteid ja -teenuseid, tõhustada äriprotsesse ning arendada vastutustundlikuma äritegevuse nimel kogu sektorit hõlmavat koostööd.

- Mõistame, kuidas meie äriotsused ühiskonda ja keskkonda mõjutavad, ning keskendume nende mõjude mõõtmisele ja haldamisele.
- Meie eesmärk on olla finantsmaailma jätkusuutliku arengu eestvedajaks. Selleks püüame alata süsteemseid muutusi ning võtta kasutusele uuenduslikke ja keskkonnahoidlikke lahendusi.
- Tegutseme läbipaistvalt ning anname oma edusammudest nii kohustuslike kui ka vabatahtlike jätkusuutlikkuse aruannete ja ettevõtte suhtluskanalite kaudu avalikult aru. Täiendame pidevalt oma teadmisi jätkusuutlikkuse aruandluse standardite kohta, et meie iga-aastased jätkusuutlikkuse aruanded oleksid kooskõlas globaalse aruandlusalgatuse (Global Reporting Initiative, GRI) standarditega.
- Oleme võtnud endale kohustuse luua vajalikud tingimused oma jätkusuutlikkuse strateegia järgimiseks. Seda on võimalik saavutada sisemise suutlikkuse suurendamise ning keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisaspektide (ESG) järjekindla kaasamisega otsustamisse, äritegevusse ja -tavadesse.

Jätkusuutlikkuse aruande eesmärk on anda ülevaade sellest, kuidas LHV arvestab oma äritegevuses jätkusuutlikkuse küsimustega, et suurendada oma positiivset mõju keskkonnale ja ühiskonnale. Käesolevat jätkusuutlikkuse aruannet on välishindaja hinnanud, kuid seda ei ole läbi vaadatud ega auditeeritud.

2. Globaalsed jätkusuutlikkuse raamistikud

2.1 ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatuse (UNEP FI) vastutustundliku panganduse põhimõtted

ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatus on rahvusvaheline partnerlus, mis loodi ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) ja rahvusvahelise finantssektori koostöös. ÜRO vastutustundliku panganduse (PRB) põhimõtted annavad pankadele raamistiku jätkusuutlikuks toimimiseks.

Osaleme finantssektori rahvusvahelises koostöös ja heade tavade jagamises.

Allpool näidatud kuus põhimõtet moodustavad raamistiku jätkusuutliku pangandussüsteemi väljaarendamiseks ja toimivana hoidmiseks. Need põhimõtted töötati välja selleks, et aidata pangandussektoril anda oma ühiskondlik panus. 2023. aastal esitasime oma kolmanda vastutustundliku panganduse aruande.

2.2 Finantsasutuste süsinikuheite aruandluse partnerlus

2021. aasta lõpus ühinesime finantsasutuste süsinikuheite aruandluse partnerlusega (Partnership for Carbon Accounting Financials, PCAF), et paremini mõista oma kliimamõju. PCAF-i standard, mis on kooskõlas kasvuhoonegaaside protokolliga, sisaldab järjepidevat metoodikat äritegevusega (sh ettevõtte- ja ärialaenudega, ärikinnisvara- ja kodulaenude, sõidukilaenude ja projektide rahastamisega ning isegi pankade finantsseisundi aruannetes olevate omakapitali-instrumentide ja võlaväärtpaberipositsioonidega) seotud heitkoguste mõõtmiseks ja avalikustamiseks. Tulemused on esitatud jätkusuutlikkuse aruande alapunktis 5.1.2.

Need tulemused annavad meile hea lähtepunkti ja aitavad seada eesmärgke heite vähendamiseks 2024. aasta lõpuks. Meie jaoks on see suur samm edasi, mis mitte üksnes ei anna meile paremat ülevaadet meie enda kliimamõjust,

vaid aitab meil hinnata ka oma klientide keskkonnavalast tegevust ja teha nendega koostööd, et vähendada oma keskkonnajalajälge.

3. ESG strateegia

ESG ja jätkusuutlikkuse olulised aspektid

Meie eesmärk on saavutada oma jätkusuutlikkusalase tegevusega ka tegelikku mõju. Rakendame oma ressursse selliste keskkonna- sotsiaalsete ja juhtimisprobleemide lahendamiseks, mida meie äriotsused kõige enam mõjutavad.

UNEP FI portfelli mõju analüüsi töövahendi abil oleme teinud kindlaks oma äritegevuse potentsiaalse positiivse ja negatiivse keskkonna- ja sotsiaalse mõju. Kaasates nii organisatsioonisiseseid kui ka -väliseid sidusrühmi ja kasutades sobivaid ESG juhtimise meetodeid, oleme kindlaks teinud

valdkonnad, mida LHV oma toodete ja teenustega oluliselt mõjutab.

Olulisus- ja mõjuanalüüsi tulemused kinnitas juhtkond ESG strateegia väljatöötamise protsessi käigus. Tegime kindlaks kaks kõige olulisemat keskkonnamõju ja kaks kõige olulisemat sotsiaal-majandusliku mõju valdkonda, kus LHV võiks oma põhitegevusega kogu väärtusahela ja portfelli ulatuses kehtlikku arengut kõige enam mõjutada:

- kliima ja elurikkus
- ringmajandus
- kaasav ja sidus majandus
- finantskirjaoskus ja majanduslik kindlustunne

Lisaks tehti kindlaks ka üks organisatsioonisisest oluline aspekt: aus ja läbipaistev organisatsioonikultuur (mis hõlmab nii sotsiaalseid kui ka juhtimisaspekte).

Lähtudes nendest mõjuvaldkondadest oleme välja töötanud oma jätkusuutlikkuse strateegia, kus neid probleeme käsitletakse peamiste tulemusnäitajate ja sihttasemete kindlaksmääramise ning jätkusuutlike finantstoodete väljaarendamisega.

4. ESG juhtimine

Meie ESG strateegia aluseks olevad põhimõtted on määratletud meie ESG poliitikas, kus on kindlaks määratud meie jätkusuutlikkusala töö eesmärgid, püüdlused ja meetodid Grupi kõigi tütarettevõtete jaoks. ESG poliitikaga on paika pandud ka Grupi ESG kõrgema juhtimistasandi struktuur ja ülesanded. Grupi tegevjuht juhtorgani liikmena kannab lõppvastutust ESG järelevalve eest, kõik tütarettevõtete juhid vastutavad igapäevaste ESG küsimuste ja sellealase tegevuse järelevalve eest oma ettevõttes ning kommunikatsioonijuht vastutab keskkonna- ja sotsiaalsete küsimustega seotud väliskommunikatsiooni eest ja on kontaktisikuks kõigile avalikkuselt tulevatele jätkusuutlikkusega seotud päringutele.

Viimastel aastatel oleme tõsiselt tegelenud organisatsioonisisese ESG-alase pädevuse suurendamisega, mille tulemusena on meie finantsjuhtimise, jaepanganduse, vastavuskontrolli, krediidi-, personali- ja riskijuhtimise ning varahalduse osakondades nüüd ESG valdkonnale keskendunud spetsialistid. ESG grupiülese juhtimise peamine eesmärk on jätkusuutlikkuse põhimõtete sujuv integreerimine kõigisse asjakohastesse ärivaldkondadesse, protsessidesse, strateegia väljatöötamisse ja riskijuhtimisse. Alates 2024. aasta algusest arutatakse kõiki grupiüleseid ESG küsimusi Grupi juhatuse koosolekutel, et tagada mitmesuguste ESG-alaste projektide ja protsesside grupiülene arendamine ja juurutamine.

5. Mõjuvaldkondade juhtimine

5.1 Keskkond

Mõistame, et finantsasutusena saame teha palju selleks, et kutsuda esile positiivseid muutusi. Keskkonnamõju vähendamiseks otsime jätkusuutlikumaid võimalusi kasvu saavutamiseks ja väärtuse loomiseks. LHV soovib tegutseda jätkusuutlikult ja Eesti ettevõttena tahame aidata Eesti majandusel kohaneda, et saavutada keskkonna- ja kliimaeesmärgid.

Järgime hoolikalt rohelise kontori põhimõtteid ja oma tegevuse iga-aastast ökoloogilist jalajälge. Lisaks sellele mõõdame nüüd ka oma investeringute ja laenutegevusega seotud heitkoguseid (nn rahastatud heitkogused) ja võtame meetmeid nende vähendamiseks.

5.1.1 Rohelise kontori tegevused

Ehkki meie suurim keskkonnamõju tuleneb finantseerimis- ja investeerimistegevusest, on sama oluline ka see, kuidas me oma igapäevast tööd teeme. Üks võimalus süsiniku-jalajälge vähendamiseks on vähendada meie kontoritegevuse negatiivset mõju. Alates 2019. aastast tegutseb meil rohelise kontori meeskond, kes algatab kehtlikkusprojekte, mille eesmärk on suurendada töötajate teadlikkust sellest, kuidas nad saavad oma igapäevase tegevuse keskkonnamõju vähendada.

Rohelise kontori põhimõtteid rakendatakse nüüd kõigis meie kontorites. Varasematel aastatel oleme jõudnud tähtsate verstapostideni ja meie saavutusi on tunnustatud. Pikendasime Tallinna City Plaza kontori rohelise kontori sertifikaati ja saime sama sertifikaadi Tartu ja Pärnu kontoritele. Lisaks pikendati City Plaza kontori BREEAM-i keskkonnasertifikaati kuni 2024. aasta lõpuni.

Jäätmete tekkele ja kogumisele pööratakse LHV kontorites suurt tähelepanu. Oleme töötanud välja tahkete jäätmete sortimise korra. Biojätmed suunatakse koostöös Nutriloo-piga ise ringlusesse: kasutame neid kontorihoone rõdudel taimede kasvatamiseks ning annetame kohalikele aednikele ja talunikele. Töötajaid innustatakse jäätmeid taaskasutama nii tööl kui ka kodus. Näiteks saavad töötajad tuua seisma jäänud rõivaid või ohtlikke jäätmeid kontoris paigaldatud kogumiskastidesse.

Sel aastal osalesime ka erinevates heategevusprojektides, nt valmistasime varjevörke Ukraina rindele, annetasime jõulukingitusi majandusraskustes peredele ja osalesime heategevusprojekti „500 kleiti“, mille tulu annetati Eesti Vähiliidule.

5.1.2 Meie CO₂ jalajalg

Heitkoguste vähendamise tegevuskava koostamiseks ja sihttasemete seadmiseks on esmalt vaja kindlaks teha meie tegevusega seotud heitkogused ja neid mõõta, järgides selle protsessi käigus standardmetoodikat. Oma jalajälje arvutamisel lähtume kasvuhoonnegaaside protokollist ettevõtete arvestus- ja aruandlusstandardist, mis on rahvusvaheliselt tunnustatud ja enim kasutatud kasvuhoonnegaaside arvestusstandard. Tulemused väljendatakse CO₂ ekvivalendina, mis on universaalne kasvuhoonnegaaside mõõtühik ja näitab nende erinevat potentsiaali globaalse soojenemise tekitamisel.

Kasvuhoonnegaaside protokollil alusel on heitkogused liigitatud kolme valdkonda. 1. valdkonna heide on otsene heide, mis tekib organisatsiooni poolt kontrollitavatest või tema omanduses olevatest allikatest. 2. valdkonna heide on kaudne heide, mis on seotud elektri, kütte ja jahutuse ostuga. 3. valdkonna heide hõlmab kõiki muid kaudseid heitkoguseid, sh nii meie oma tegevusest tulenev heide kui ka heide, mida me oma finantseerimis- ja laenutegevuse kaudu rahastame.

Iga aasta lõpus mõõdame oma kontoritegevuse CO₂ jalajälge, kogudes andmeid töölahtetuste, kontorihoonete kasutamise, tellitud paberi, puuviljade jne kohta. Neid andmeid võrdleme varasemate aastatega ja lisame rohelise kontori tegevuskavasse uusi tegevusi, et oma jalajälge veelgi vähendada. Meie kontorid tekitavad heidet peamiselt kütte ja elektrienergia kasutamise ning töötajate kodu ja töö vahel liikumise ja töölahtetuste tõttu.

Töötajate tööle- ja koju sõitude mõju hindamiseks korraldati töötajate veebiküsitlus, kus küsiti töökoha ja kodu vahemaa (otsetee ilma vahepeatusteta) ja tavaliselt kasutatava transpordivahendi kohta. Kokku vastas 50% töötajatest ja tulemused ekstrapoleeriti ettevõtte töötajate arvule.

Analüüs hõlmas LHV Grupi Tallinna, Pärnu ja Tartu kontoretegevust. Nagu ka möödunud aastate hinnangutes, ei võetud 2023. aasta analüüsis arvesse LHV Ühendkuningriigi kontorit (andmete piiratud kättesaadavuse tõttu). Kuna Londoni kontor on väike, ei eeldata, et sel on oluline mõju LHV Grupi kui terviku CO₂ jalajäljele. Et leida CO₂ jalajalg töötaja kohta, jagati koondtulemus LHV Grupi töötajate arvuga aruandeaasta lõpus.

2022. aastal oli LHV kontoritegevuse süsinikujalajalg 1 968 tonni CO₂ ekvivalenti ehk arvutuste tegemise seisuga 2,5 tonni töötaja kohta. 2023. aasta tulemus oli 2 217 tonni ehk 2,4 tonni töötaja kohta. Meie tegevustasandi CO₂ jalajalg suurenes peamiselt töötajate arvu ja kontoripinna suurenemise tõttu.

Rahastatud heitkoguste hinnangud

Hakkasime 2022. aastal koostama hinnanguid 3. valdkonna 15. kategooria investeeringutest (nagu need on määratletud kasvuhoonnegaaside protokollist ettevõtete väärtusahela standardis) tingitud heitkoguste kohta, kasutades selleks PCAF-i metoodikat. Rahastatud heitkoguste hindamine on oluline, kuna suur osa meie heitkogustest on seotud meie finantseerimistegevusega.

2023. aasta täiendusena hindasime riigivõlakirjade, noteeritud väärtipaberite ja ettevõtete võlakirjadega seotud heitkoguseid, mis moodustavad 0,01% meie rahastatud heitkogustest kokku. Laiendasime ärialaenude valdkonda, hakates mõõtma ka garantiidega seotud heitkoguseid. Viisime PCAF-i andmebaasi õigused LHV Pangalt üle LHV Groupile, mis võimaldab hinnata ka LHV Grupi teiste tütarettevõtete heitkoguseid. Varem hinnati ainult LHV Panga heitkoguseid.

Alates 2022. aastast on meie rahastatud heitkogused suurenenud 165 562 CO₂ ekvivalenttonni võrra, ulatudes kokku 728 058 CO₂ ekvivalenttonnini.

2023. aasta seisuga oleme hinnanud kuue varaklassiga seotud heitkoguseid (ärialaenud, sõidukilaenud, ärikinnisvaralaenud ja hüpoteeklaenud, riigivõlakirjad, noteeritud väärtipaberid ja ettevõtete võlakirjad), mille keskmine CO₂-mahukus oli 550,4 CO₂ ekvivalenttonni miljoni euro kohta. Oleme hinnanud oma krediitportfelli 99% (ärialaenud, sõidukilaenud, ärikinnisvaralaenud ja hüpoteeklaenud) ja riigi riigivõlakirjadest, noteeritud väärtipaberitest ja ettevõtete võlakirjadest 100%. Ärialaenude kohta esitame heite absoluutandmed sektori tasandil. CO₂ ekvivalenttonnides väljendatuna on suurimad heitkogused elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamise sektoril (30,0% kõigi ärialaenudega seotud CO₂ ekvivalenttonnides väljendatud heitkogustest).

Heitkoguste hinnangud võivad teataval määral varieeruda, kuna sõltuvad mudelites kasutatud sisendandmete kvaliteedist. 2023. aastal tegime pidevat tööd andmete kvaliteedi parandamiseks, kuigi märkimisväärselt parandamiseks on vaja saada täpsemat teavet otse meie klientidelt. PCAF-i andmekvaliteedi hinded on esitatud skaalal 1–5; 1 on kõrgeim võimalik hinne. Ehkki PCAF-i metoodikal on puudusi, on see praegu parim kättesaadav valik, mis on aidanud meil saada oma kliimamõjust parema ülevaate, mille põhjal saame edaspidi seada heitkoguste vähendamise eesmärgi.

Süsinikujalajälje kompenseerimine kohaliku innovaatilise lahendusega

Oleme astunud küll märkimisväärsed samme oma kontoretegevuse süsinikujalajälje vähendamiseks, ent see on siiski võimalik ainult teatava piirini. Seepärast teeme koostööd ettevõttega eAgronom, kes pakub meile kohalikku lahendust,

mis aitab meil saavutada oma esimest heite vähendamise eesmärki. Kasutame eAgronomi arendatud uut lahendust, mis võimaldab osta süsinikukrediiti Eesti põllumajandusettevõtjalt, kes seovad süsinikdioksiidi õhust mulda ja parandavad nii oma põldude mulla kvaliteeti.

Koostöö eAgronomiga aitab meil paremini mõista, kuidas CO₂ kompenseerimine toimub. Nii saame parandada kohaliku mulla kvaliteeti, rikastades mulda toitaineid ja suurendades mulla veemahutavust, aidates samal ajal põllumajandusettevõtjatel rakendada igapäevases põlluharimises seda uuenduslikku meetodit.

5.2 Keskkonda säästvad tooted ja teenused

LHV mõju Eesti finantssektoris kasvab. Ühiskonna jaoks elutähtsa sektori osana mõjutame ümbritsevat nii otseselt kui ka kaudselt ning anname oma olulisima panuse investeeringute ja rahastamise kaudu.

Seetõttu oleme otsustanud suunata põhitegevuse rahavood kooskõlastatult tegevustesse, mis toetavad üleminekut kliimaneutraalsele ja jätkusuutlikule majandusele.

Oleme välja töötanud ainulaadsed rohelised tooted, mis motiveerivad kliente tegema võimalikult keskkonnasäästlikke tarbimis- ja investeerimisotsuseid. Sel viisil toetame majanduskasvu, aidates samal ajal vähendada kasvuhoo- negaaside heitkoguseid, reostust ja jäätmeteket.

5.3 Sotsiaalvaldkond

Pankadel ja finantsasutustel on majanduskasvu edendamises oluline roll, kuid nad suudavad mõjutada ka inimeste elu ja ühiskonna üldist heaolu. Teeme oma tööd alati ausalt, läbipaistvalt ja eetilisel ning paneme ülimat rõhku õiglase tehingu põhimõtete järgimisele ning partnerite, klientide ja töötajate austamisele.

Tunnistades oma rolli ja ühiskondlikku mõju kohalikul tasandil,

- eraldame raha muusika ja kunsti, hariduse, spordi ja kogukonnaürituste toetamiseks;
- toetame väliseid ettevõtmisi ja partnereid kohalike kogukondade kultuurilise ja majandusliku arengu edendamisel;
- seisame inimeste ja ettevõtete võrdsete võimaluste eest;
- tõstame klientide usaldust LHV kui mittediskrimineeriva finantsteenuste pakkuja vastu;
- edendame finantskirjaoskust ja majandusteadmiste jagamist;
- suurendame pidevalt oma pädevust keskkonna-, sotsiaal- ja juhtimisvaldkonnas, et ühiskonna sidusust veelgi enam edendada. Meie inimeste edu ja heaolu on meie äritegevuse tuumaks.

Mõistame, et häid majandustulemusi ja kasvu ei saavutata ilma inimesteta, kes loovad väärtust, kelle eest hoolitsetakse hästi, kes täidavad oma isiklikke ja kollektiivseid ülesandeid südamega ning tunnevad end kõrgelt hinnatuna.

5.3.1 Sotsiaalne vastutus

Oleme teadlikud oma kasvavast rollist Eesti majanduses ja ühiskonnas laiemalt. Oma missioonist lähtuvalt toetame tegevusi, mis võimaldavad Eesti inimestel ja ettevõtetel julgemalt tulevikule mõelda ja oma plaane teoks teha. Peame oluliseks majandusliku kindlustunde suurendamist ja majanduskeskkonna sidusamaks muutmist. Ühiskonnas laiemalt toetame eelkõige neid ettevõtmisi, mis muudavad Eesti suuremaks ja toetavad meie kogukondade võimekust. Lisaks investorite harimisele ja ettevõtjate tunnustamisele on meil mitmeid pikaajalisemaid ja uuemaid koostööprojekte, mis aitavad nimetatud eesmäärke saavutada.

5.3.2 Finantskirjaoskus

Asutamisest alates on LHV olnud Eesti investorite kogukonna osa. Investeermisteenuste turuliidrina ja börsil noteeritud ettevõttena, mis väärtustab suhteid investoritega, aitame aktiivselt kaasa investorite harimisele. Suhetes oma enam kui 10 000 aktsionäriga oleme avatud, läbipaistvad ja kaasavad.

- Korraldasime 33 tasuta seminari investeerimiskoolis, kus 2023. aastal oli 16 000 osalejat.
- Korraldasime iga-aastase aktsiamängu Börsihai, kus seekord osales 5 460 investeerimishuvilist. Mängu osana korraldasime investeerimist ja Börsihai mängu tutvustava virtuaaltunni, mis jõudis enam kui 40-sse Eesti kooli.
- Aasta alguses osalesime teleprojekti Rahareede, kus rääkisime kaheksas saates isiklike rahaasjade ja investeerimisega seotud olulistest küsimustest
- Toetasime Äripäeva korraldatud Investor Toomase konverentsi, Investeerimisklubi korraldatud InvesteermisFestivali ja Naiste Investeerimisklubi.
- Koostöös Äripäeva Kirjastusega toetasime investeerimisteenuste raamatute avaldamist eesti keeles.

5.3.3 Sponsorlus

Teeme kõik endast oleneva, et toetada tegevusi ja algatusi, mis edendavad Eesti ühiskonna arengut. Eelistame sponsorprojektide puhul pikaajalist sisulist koostööd. Soovime aidata viia ellu uuenduslikke ideid, mis aitavad muuta Eesti elu paremaks. Meie muid sponsorprojekte on kirjeldatud allpool.

Eesti kultuur ja ühiskond

- Eesti muusika päevad – juba kaheksa aastat oleme toetanud Eesti uue heliloomingu preemia Au-Tasu väljaandmist, mille 2023. aastal pälvis Ülo Krigul.
- Muusikafestival #TRESKIFEST; Smilersi kontsert ja Red Bull Soundclash – toetasime ka sel aastal Eesti muusikaelu.
- 25 000 euro suurune auhinnaraha LHV kohalikele kogukondadele mõeldud toetusprogrammist „Kes teeb ära?“ läks sel aastal Kose-Uuemõisa kogukonnale pika ajalooga pargiterrassi taastamiseks.
- LHV Panga mikroannetuste funktsiooni kaudu vahendasime enam kui 105 000 euro väärtuses annetusi 13 heategevusorganisatsioonile.
- Programm „Lae ennast“ – olime üks füüsikaõpet toetava programmi algatajatest.
- Rakett69 – toetasime telesaadet, mis populariseerib õpilaste seas teadusaineid. 2023. aastal tunnustasime ka saate võitnud õpilase õpetajat.
- Kood/Jõhvi – olime uue Ida-Virumaal asuva IT kolledži üks toetuspartnereid.
- LHV töötajad abistasid vabatahtlikena Toidupangas ja korraldasid mitu heategevuslikku õpituba, kus punuti koos kiivrikatteid ja varjevörke Ukraina sõduritele.
- OLE ROHKEM – võrgustik, mis ühendab ja koolitab Tartu tudengiorganisatsioone. Olime võrgustiku peamine toetuspartner.
- Negavatt – olime roheliste äriideede konkursi peasponsor.

Sport ja tervislik eluviis

- Eesti Jalgpalli Liit – LHV Pank on olnud Eesti Jalgpalli Liidu ja Eesti rahvuskoondise peatoetaja 2010. aastast alates. Lisaks oleme loonud LHV jalgpallikaardi tugisüsteemi, mille kaudu 2023. aastal toetasime Eesti jalgpalliklubisid 152 000 euroga.
- Majjooks 2023 – LHV oli ka sel aastal Eesti suurima naiste tervisespordiürituse nimisponsor.
- Eesti Optimist Klassi Liit – toetame Eesti purjespordi arengut.

- Simple Session – kolmandat aastat oli LHV aasta ekstreemspordi tippsündmuse üks peatoetaja.
- Eesti Laskesuusatamise Föderatsioon – toetasime hooaja jooksul Eesti laskesuusatajaid.
- Eesti Suusaliit – LHV Kindlustus toetas 2023. aasta hooajal Eesti suusaspordilasi ja nende tugijõude.
- Eesti Korvpalliliit – LHV-st sai Eesti naiste korvpalli peasponsor.
- Discgolfi Euroopa meistrivõistlused 2023 Tallinnas – LHV toetas ühe kõige kiiremini areneva spordiala meistrivõistlusi, mis peeti esmakordselt Eestis.

Eesti majandus ja ettevõtlus

- EY Eesti aasta ettevõtja konkurss – oleme alates 2012. aastast konkursi üks peatoetaja.
- Noore ettevõtja preemia – koostöös Eesti Kaubandus-Tööstuskajaga välja antud preemia laureaat on Kristjan Lind.
- Äriplaani konverents, InvesteerimisFestival, Investor Toomase konverents – koostöös Äripäevaga toetasime Eesti suurimate äri- ja investeerimiskonverentside korraldamist.
- TalTechi ärifoorum – toetasime üliõpilastele korraldatavat kahepäevast ärifestivali.
- Eesti Kinnisvarafirmade Liidu konverents
- Latitude59 – toetasime taas suurt iduettevõtluse konverentsi.

Toetame oma teadmiste, LHV-teemaliste kingituste, nõuanete ja oma inimeste esinemisega ka väiksemaid kohalikke algatusi. Teeme koostööd ülikoolidega. Oleme Eesti Info- ja Tehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu, Eesti Kaubandus-Tööstuskajaga ning Eesti Tööstus- ja Kaubanduskeskuse liige. Peame oluliseks aidata Eesti tootjaid ja ettevõtteid, eelistades nende tooteid ja teenuseid.

5.3.4 Sotsiaalne mõju kanalite ja kliendikogemuse kaudu

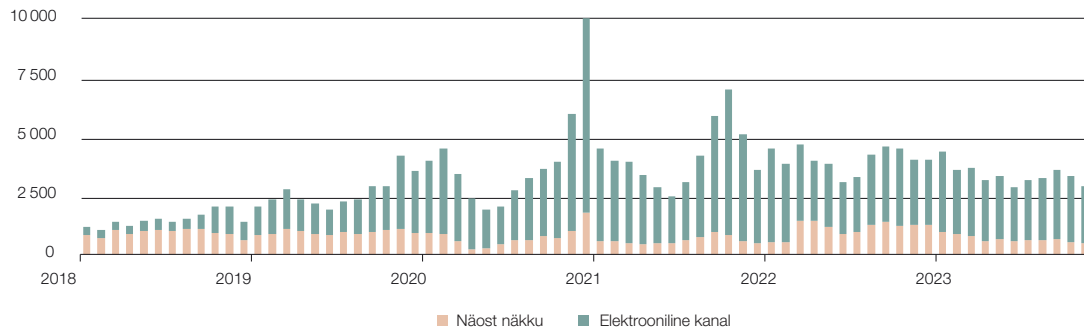
Oleme klientide rahulolu ja elektrooniliste kanalite kvaliteeti alati väga tähtsaks pidanud. Kui viimastel aastatel oleme keskendunud pigem pangateenuste veebis kättesaadavaks tegemisele eelkõige eraklientide jaoks ja lihtsatele äristruktuuridele, siis praegu paneme rõhku kliendisegmentide ja tooteportfelli laiendamisele ning samuti paremale kommunikatsioonile ja klientidele mugavamate veebiteenuste pakkimisele. LHV jaoks on endiselt väga oluline internetipanga ja mobiiliäpi arendamine viisil, mis toetab laienevat tootepakkumist, ristmüügi eesmärke ja klientide aktiivsust ning teeb meie elektroonilised kanalid kättesaadavaks laiemale

kasutajaskonnale, mis hõlmab ka kindlustuskliente, pensionifonde ja tarbijakrediitoodete kasutajaid.

2023. aastal saime igas kuus juurde keskmiselt 4 400 uut klienti. Ligi 83% meie uutest klientidest avavad pangakontod meie elektrooniliste kanalite kaudu, kas otse veebis

või kombineerides e-kanaleid füüsilise kohtumisega panga esindajaga. Nende klientide arv, kes kasutavad meie teenuseid veebi teel, on aastatega stabiilselt kasvanud.

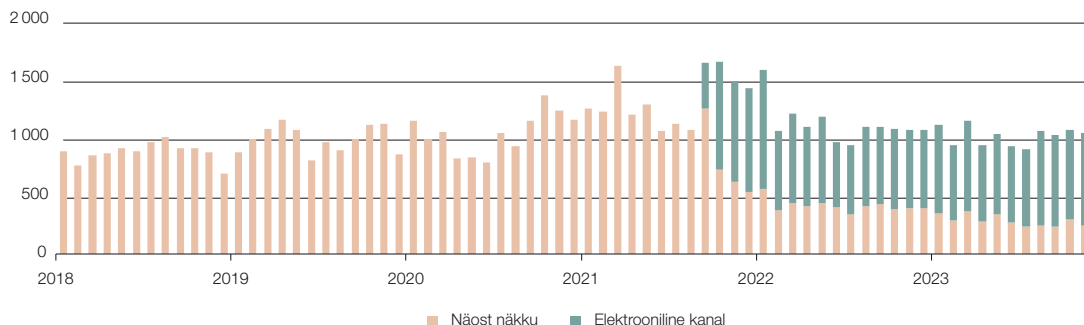
Erakliendi tuvastamine kliendisuhte loomisel

Alates 2021. aastast, kui juriidilistest isikutest klientidel avanes esmakordselt võimalus avada konto digitaalselt, on juriidiliste isikute e-kanalite kaudu avatud pangakontode arv pidevalt tõusnud, 20%-lt keskmiselt 75%-le 2023. aasta IV kvartalis.

Jätkame tööd juriidilistele isikutele pakutavate võimaluste laiendamisega – praegu pakume konto digitaalse avamise võimalust ainult lihtsa struktuuriga ettevõtetele – ja täiendame digitaalset kliendisuhte loomist paljude vastavuskontrolli- ja riskimeetmetega.

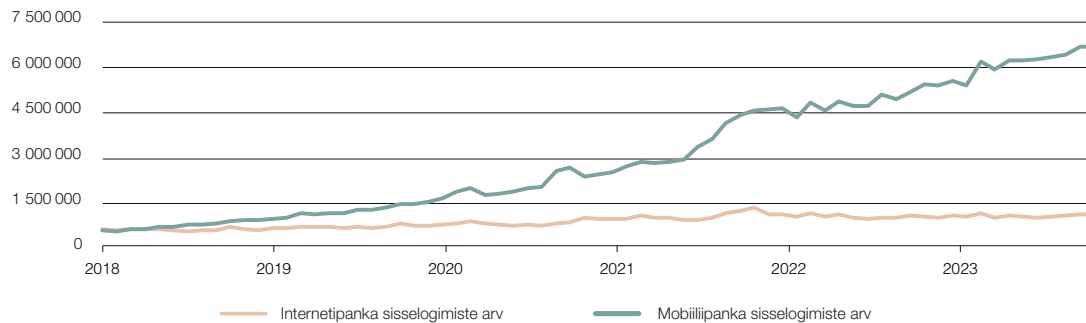
Juriidilise isiku tuvastamine kliendisuhte loomisel

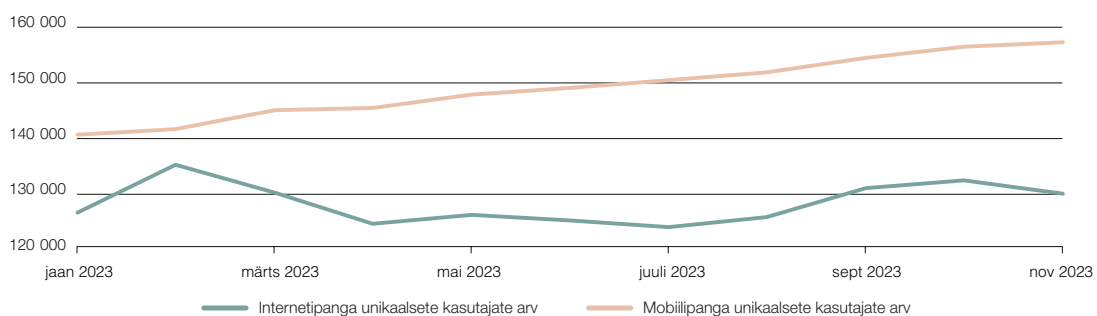
Alates 2022. aastast on mobiilipanga kasutusaktiivsus kuus ületanud internetipanga oma. Meie mobiilipanga äpp on võitnud kiiresti populaarsust nii era- kui ka juriidiliste isikute silmis. Mobiilipanka kasutatakse kuus internetipangaga võrreldes umbes 6 korda rohkem. Kui viimastel aastatel on unikaalsete kasutajate kuustatistika olnud mõlema kanali puhul samas suurusjärgus, siis 2023. aastal on mobiiliäpi kasutamisel näha korralikku kasvu – seal ulatub kasutajate arv kuus ligikaudu 155 000 kasutajani.

Oma elektrooniliste kanalite kasutusmugavuse ja väljanägemise parandamine on olnud meie jaoks esmatähtis, et saaksime pakkuda võimalikult sujuvat kasutuskogemust. 2023. aasta detsembriks sisenes e-kanalite kaudu mobiilipanka 80% ja internetipanka lausa 95% uutest klientidest. See näitab, et kliendid kasutavad meie elektroonilisi kanaleid veelgi rohkem kui aasta varem.

LHV internetipanga ja mobiilipanga kasutamise aktiivsus

LHV internetipanga ja mobiilipanga unikaalsete kasutajate arv

Alaeriale lapsele elektrooniliste kanalite kaudu panga-konto avamine on meie klientide seas jätkuvalt populaarne. Praegu nõutakse lisaks kliendi andmetele ja kontot avava vanema nõusolekule lapse ID-kaarti, passi või Eesti elamisluba.

Ühe 2023. aasta arendusena oleme alaealisele konto loomise töövoogu ümber kujundanud ja seda lihtsustanud, et võimaldada avada alaealisele konto ilma vanemaga kliendilepingut sõlmimata. Selle tulemusena oleme saavutanud stabiilse alaealiste klientide lisandumise – kuus avatakse keskmiselt 600 kontot.

LHV kindlustusteenuste ja -toodete valik on laienenud: lisaks kodu-, sõiduki-, reisi-, masinate ja seadmete ning garantii ja pikendatud garantii kindlustusele pakume nüüd ka eluruumi-, ettevõtte- ja vastutuskindlustust. Enamik kindlustustootlusti esitatakse meie veebisaidi või mobiiliäpi kaudu, mis minimeerib keskkonnamõju ja aitab tagada klientide rahulolu kõrge taseme. Lisaks tootlustele kavatseme integreerida kõik kindlustusnõuetest teatamise töövood kindlustuse tagasüsteemiga, et minimeerida käsitsi tehtavat tööd ja parandada vastamisaegajaid.

Keskendumine kliendikogemusele

Suurepärane kliendikogemus on iga ettevõtte jätkusuutliku kasvu jaoks väga oluline. Püsivalt kvaliteetne kliendikogemus soodustab lojaalsust, aitab meil kliente hoida ja

julgustab neid brändi propageerima. Seetõttu oleme oma elektrooniliste kanalite arendamisel arvestanud ka nägemispuudega inimeste vajadustega ja teeme tihedat koostööd visuaalsete ja veebisaidil liikumist hõlbustavate muudatuste testimisel ja rakendamisel.

Töötame oma e-kanalite jaoks välja eelarveplaneerimise abivahendit, mis edendab rahatarkust, aitab klientidel teha igapäevaselt paremaid finantsotsuseid ja toetab neid tehintellektipõhise lahendusega. Lisaks on läbi viidud ka LHV finantsportaali ümberkujundamine, et anda investeerimise ja säästmise kohta veelgi üksikasjalikumat ja sisukat teavet.

Loome parasjagu hoiustamistoodet, mis aitab mänguliselt ja eesmärkide püstitamise abil klientidel raha säästa, suurendades samal ajal nende teadmisi investeerimise tähtsusest.

LHV on nii veebis kui ka veebiväliselt edastatavat teavet ja turundussõnumeid kavandades alati käitunud vastutustundlikult.

Töötame välja lahendusi, mis aitavad tagada, et meie turundustegevus toetub kliendisegmentidele ja nende segmentide konkreetsetele vajadustele. Meie eesmärk on pakkuda enamikku oma tooteid ja teenuseid veebis ning planeerida müügitegevust veelgi enam segmentide kaupa ja võttes arvesse kogu kliendisuhte elutsükli.

Kasvav andmepüük ja finantskuritegevus on sundinud meid ennetavalt hoiatama oma kliente võimalike internetiohtude eest, suurendama nende teadlikkust ning võtma ennetavaid meetmeid ebatavaliste kasutusmustrite avastamiseks.

5.3.5 Meie ühiskondlik mõju tööandjana

Suure tööandja ja ühiskonnas silmapaistvat rolli täitva ettevõttena vastutab LHV oma tegude, sõnade ja töömeetodite eest. LHV kasutab oma mõjukust selleks, et edendada kõrgeid eetilisi standardeid ja kaasavat lähenemist kõigis suhetes klientide, investorite ja töötajatega. Meie eesmärk on olla vastutustundlik organisatsioon, kuid samuti loodame anda oma panuse üldsusesse süstemaatilisse muutusesse kestlikuma suhtumise ja kaasavama ühiskonna poole.

Eeldame samu väärtusi ka oma töötajatelt ning lähtume sellisest mõtteviisist ka organisatsioonisiselt kõigis oma igapäevategevustes ja protsessides. Korraldame oma töötajate hulgas nende tööelu erinevates etappides – nt töölt lahkumisel ja katseaja lõpus korraldatavate vestluste käigus – mitmesuguseid küsitlusi, et hinnata, millisenä näevad meid töötajad ja kuidas saaksime ennast parandada. Igas kuus toimub meeskonnajuhtide kohtumine, kus nad saavad arutada mitmesuguseid küsimusi ja kus paljud neist jagavad oma kogemusi ja ideid töökoha paremaks muutmise kohta.

Kasutame rahvusvahelist Gallup Q12 uuringuformaati, mille eesmärk on mõõta töötajate pühendumust. Uuring koosneb 16 küsimusest, mis kõik mõõdavad töötajate rahulolu mõjutavaid tegureid. Rahvusvaheliselt on leitud, et see formaat aitab tulemusi parandada ja soodustab suhtlust juhtide ja töötajate vahel. Sel aastal viisime läbi kaks uuringut: aprillis ja novembris. Tulemused olid väga head, mõlemas uuringus saime 4,4 punkti (5 punkti skaalal). Tulemuste mõõtmise kõrval on uuringud aidanud tõstatada kasvu, teabevahetuse, hoolimise ja hea läbisaamisega seotud teemasid nii meeskondades kui ka kogu organisatsioonis.

Võrdõiguslikkus ja diskrimineerimisest hoidumine

LHV on võrdõiguslikkusest lähtuv õiglane ja kaasav tööandja, kes edendab ja järgib mittediskrimineerivaid äri- ja personalitavasid. Juhtimis- ja värbamisprotsessis juhindume kõige kõrgematest eetikastandarditest, inimõigustest ja võrdsete võimaluste poliitikast.

Oma personalipoliitikast juhindudes lähtume kõigis värbamis- ja edutamisotsustes sooneutraalselt ja mittediskrimineerivalt võrdsetel alustel põhinevatest ja mõõdetavatest omadustest, nagu haridus, oskused ja kogemused, ning vajaduse korral õigusaktidest tulenevatest nõuetest.

LHV peab tähtsaks, et ühtki vähemust ei diskrimineeritaks. Värbamisprotsessis valime töötajaid selle järgi, kes sobib vastavaid tööülesandeid täitma kõige paremini, ega lase kõrvalistel teguritel, nagu rass, puue, poliitilised

vaated, seksuaalne sättumus jms, oma otsuseid mõjutada. Kui inimene mõnele töökohale sobib, ei mängi muu rolli. Kahjuks ei ole meie füüsiline kontor praegu veel kõigi füüsiliste puuete puhul töökohaks sobiv, aga alternatiivina pakume kaugtöö võimalust.

Oleme välja töötanud ja kehtestanud mitmekesisuspoliitika. LHV tunnustab, et inimestel on erinevad väärtused, võimed ja oskused, mis mõjutab nende mõtteviisi ja arusaamu. LHV soovib neid erinevusi ära kasutada, eriti otsuste tegemisel, sh juhtorganites. Erinevad taustad, kogemused, väärtused, arvamused ja seisukohad on teretulnud. Individuaalseid erinevusi aktsepteeritakse ja austatakse ning eeldatakse, et need soodustavad läbimõeldud erimeelsust. LHV usub meritokraatlikku süsteemi, kus inimesi hinnatakse nende oskuste, kogemuste ja ideede väärtuse põhjal. 2023. aastal ei laekunud ühtki teadet töövaidluste, diskrimineerimise või inimõiguste rikkumise kohta.

Tasustamispoliitika näeb ette suunised, millest tuleb töötasu kindlaksmääramisel lähtuda. Otsused peavad olema objektiivsed ja töötaja isikust sõltumatud. Vajadusel kontrollitakse töötasu vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele. Kasutame Fontese loodud ja välja töötatud ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni soovitel põhinevat analüütilist ametikohtade hindamise meetodit. Seda kasutatakse turu võrdlusanalüüsiks kõigis kolmes Balti riigis. LHV on alates 2011. aastast iga-aastasel hindamisel kasutanud Fontese võrdlusanalüüsi meetodit, mille kohaselt hinnatakse ametikohti vajaliku hariduse ja töökogemuste, töö iseloomu ja sellega kaasneva vastutuse põhjal. Analüütiline ametikohtade hindamise meetod on universaalne ning seda saab kasutada igas organisatsioonis ja kõigi ametikohtade puhul. Fontese analüütilist ametikohtade hindamise skaalat saab ühildada tööperede klassifitseerimise skaalaga. Nii saame sarnase väärtusega ametikohti omavahel võrrelda. 2023. aastal jätkasime sama metoodikaga. Sel aastal näitas analüüs, et spetsialistide kategooriates, kus ametikohale esitatavaid nõudeid ja tööd on lihtsam võrrelda, ulatus naiste ja meeste töötasu suhe 0,86-st 0,91-ni. Juhtide kategoorias olid erinevused veidi suuremad: 0,70–0,90, kuid need ametikohad on tihti spetsiifilisemad ja neid on omavahel võrrelda raskem.

Kaasav töökoht

Meie jaoks on oluline, et meie töötajate ideid, mõtteid ja aramusavaldusi võetaks kuulda. Usume, et suurepäraste tulemuste saavutamiseks on vaja koostööd ja „kollektiivset intelligentsust“. On tähtis, et töötajad saaksid end vabalt väljendada ja nende hääl jõuaks tippjuhtkonnani. LHV on kaasanud kõik töötajad meeskondadele eesmärkide seadmise protsessi, et edendada koostööpõhist meeskonnatööd.

Ehkki sõna sekka ütlemiseks ja oma mõtete väljendamiseks on töötajatel võimalusi iga päev, pöörame sellele teemale

erilist tähelepanu vähemalt kaks korda aastas toimuva pühendumusuuringu Q12 ajal. Uuringu seitsmendas küsimuses peavad vastajad märkima, kas nad nõustuvad või ei nõustu väitega „Mulle tundub, et minu arvamus tööl loeb“. Töötajad saavad vastata 5 punkti skaalal, aprillis oli tulemus 4,6 ja novembris 4,5. Lisaks hõlmab uuringu formaat iga meeskonnaliikme neljasilmavestlust oma juhiga, mis võimaldab põhjalikke arutelusid ja ettepanekuid meetmete võtmiseks, kui midagi vajab parandamist. Personaliosakond on määranud selle teema üheks peamiseks fookusvaldkonnaks ja sellest on teavitatud ka meeskonnajuhte.

LHV töötajatel ei ole kollektiivlepinguid, kuna see tava ei ole Eesti finantssektoris kuigi levinud, ent oleme Eesti Tööandjate Keskliidu liige.

Me väärtustame mitmekesisust ja kaasamist mitmete algatuste kaudu, mis on suunatud nii ettevõttesisestele kui ka -välistele osalejatele. Üks meie peamisi algatusi on LHV-s häkatonide korraldamine, mis toob kokku erineva taustaga ja erinevatest valdkondadest pärit inimesed, et teha koostööd probleemide lahendamisel ja uuenduslike ideede genereerimisel. 2023. aastal toimus investeerimisteemaline häkaton, kus valiti välja võidutöö, mis on aidanud luua täiendavat lisandväärtust meie olemasolevatele teenustele.

Sellised üritused mitte ainult ei soosi loovust, vaid loovad ka platvormi erinevate vaatenurkade tutvustamiseks. LHV toetust kaasavale ettevõtlusele ja mitmekesisusele illustreerib ka see, et hüvede paketi on töötanud välja eri taustaga ja eri valdkondadest töötajad ühiselt, kasutades teenuste disaini meetodit. Ettevõtte võtab arvesse erinevaid vajadusi ja eelistusi, pakkudes mitmekesisest hüvede valikut, mis on kooskõlas töötajate ootustega ja elustiiliga.

Uue protsessina võtsime kasutusele juhtide ühishõupidamised, kus struktureeritud arutelude kaudu jagatakse mõtteid ja toetatakse üksteist erinevatele juhtimisprobleemidele lahenduste leidmisel. Need koosolekud aitavad kaasa juhtimisoskuste arendamisele, edendavad tugevamat meeskonnavaimu ja parandavad probleemide lahendamise võimet, luues seega organisatsioonile väärtust.

Programm SEMU on veel üks näide LHV pühendumusest kaasavale ettevõtlusele. See on mentorprogramm, kus LHV töötajad võtavad mentori rolli, jagades oma kogemusi ja teadmisi uute kolleegidega. See programm annab uutele töötajatele võimaluse õppida kogunud kolleegidelt, aidata kaasa ettevõtte arengule ja tegeleda reaalse väljakutsetega, mis toetavad professionaalset arengut.

LHV väärtuste teemal peetakse vestlusõhtuid, kus vestluspartneriteks on ettevõtte enda töötajad – see kinnitab ettevõtte soovi luua platvorm, kus töötajad saavad üksteist julgustada ning jagada oma mõtteid ja kogemusi, lähtudes ettevõtte põhiväärtustest. Kokkuvõttes on LHV pühendunud mitmekesisuse, kaasamise ja avatud suhtluse eden-

damisele erinevate algatuste kaudu, luues keskkonna, kus kõik tunnevad end väärtustatuna ning erinevaid vaatenurki mitte ainult ei tunnustata, vaid ka toetatakse.

LHV on Eesti Tööandjate Keskliidu, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja, Eesti Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi ja Eesti Personalijuhtimise Ühingu PARE liige.

Töötajate areng

Tööalane ja isiklik areng on osa LHV töökultuurist, mis näitab meie pühendumust innovatsioonile ja pidevale paranemisele, et pakkuda oma klientidele arukamaid lahendusi. Kuna nende lahenduste ideed tulevad meie töötajatelt, on oskuste arendamine lahutamatu osa meie igapäevasest tööst. Meie koolituste programm on välja töötatud vastavalt individuaalsetele vajadustele, motivatsioonile ja eesmärkidele ning on kooskõlas regulatiivsete suunistega professionaalse arengu kohta.

Lisaks erialastele koolitustele toetame meeskonnakoolitusi, mille eesmärk on parandada meeskonnasisest koostööd. Peale selle oleme tugevdanud rõhuasetust juhtimisoskuste arendamisele spetsiaalse juhtimiskoolituse programmi kaudu. Eelkõige keskendume töötajate tugevuste kaardistamisele, kasutades Gallupi testi Clifton Strengths Finder. Üle 60% meie meeskondadest ja töötajatest on testi läbinud ja saanud seega põhjaliku ülevaate oma peamistest tugevustest.

Lisaks isiklikule ja erialasele arengule korraldame regulaarselt vestlusõhtuid, kus külasteks on LHV enda töötajad. Teemad on olnud nt „Kuulame klienti ja pakume lahenduse“, „Lihtne, toetav ja tõhus“, „Kõrgeid eesmarke seades ja tulevikku investeerides“, „Räägime asjadest nii, nagu need on“, „Koostöö on meile oluline“. Kõik need teemad on tihedalt seotud LHV väärtustega.

Igal kuul toimub ka juhtidele suunatud töötuba, kus käsitleme juhtimisküsimusi. Teemad on olnud „Sissevaade LHV-sse läbi välise pilgu“, „Igapäevased väärtusasaamad“, „Meeskonna sidusus“, „Q12 kogemuslugu“, „Juhtimise paljud tasandid“, „Strength Finder Gallup“, „Juht kui kultuurikujundaja“. Oma töötajate pühendumuse uuringus mõeldame töötajate rahulolu oma arenguga. Uuringus on kolm arengule keskenduvat küsimust. Esiteks küsitakse, kas tööl on kedagi, kes innustab töötajat ennast arendama, teiseks, kas keegi on töötajaga rääkinud tema arengust ja edasiminekest, ja kolmandaks, kas töötajal on viimase aasta jooksul olnud õppimis- ja arenguvõimalusi.

Viimases uuringus 2023. aasta novembris andis 76% meie töötajatest esimesele kahele küsimusele hinnangu 4 või 5 ja 80% töötajatest leidsid, et neil on olnud viimase aasta jooksul oma ametikohal õppimis- ja arenguvõimalusi. Kõik need näitajad on möödunud aastaga võrreldes pisut langenud.

Töö- ja eraelu tasakaal

Peame väga tähtsaks, et meie töötajate töö- ja eraelu oleks tasakaalus. Selle tasakaalu puudumine mõjutab nii eraelu kui ka tööd. Omalt poolt pakume paindlikku töökorraldust, mis annab võimaluse tasakaalu saavutamiseks.

LHV julgustab töötajaid töötama kontoris, ja kuigi paljud eelistavadki kontorikeskkonda, tunnistame ka paindlikkuse vajadust. Meie töötajate hüvede pakett on mitmekesine, pakkudes vabu päevi nii isiklike kui ka perekondlike sündmuste jaoks. Näiteks on töötajatel õigus saada vabu päevi isiklikuks otstarbeks (3), pulmadeks (3), lähedase kaotuse korral (3), lapsehoolduspuhkuselt naasva töötajana (3), lapse kooliüritusel osalemiseks (1) või enda kooliüritusel osalemiseks (1). Reservvæelaste väljaõppeperioodi ajal säilitame 100% töötaja palgast.

Märkimisväärne täiendus meie hüvede pakatile, mis näitab, kui võrd me väärtustame töötajate arengut ning töö- ja eraelu tasakaalu, on kuuenädalane lisapuhkus. See on tänuväärne neile, kes on andnud olulise panuse LHV arengusse. Ennekoike peame tähtsaks seda, et meie töötajad saaksid osaleda olulistel pereüritustel.

Töötajate tervise edendamine

LHV seab esikohale töötajate tervise, pakkudes ulatuslikku tervishoiupaketti, mis on suunatud nii füüsilisele kui ka vaimsele heaolule. Mõistame, kui oluline on säilitada mõistlik tasakaal töö- ja eraelu vahel ning edendada toetavat vaimset ja füüsilist töökeskkonda.

Vaimse tervise toetamine, terviseauditid, sporditegevuste toetamine, ühiste treeningute pakkumine ettevõttesiseselt ja suvised matkaprojektid on LHV töötajate tervise edendamise lahutamatu osa. Pakkudes võimalusi nii füüsilise kui ka vaimse tervise hoidmiseks, panustame kogu ettevõtte heaolusse.

Aasta jooksul viisime läbi Peaasi.ee uuringu „Vaimse tervise vitamiinid + emotsionaalse heaolu test“ ja tervishoiu kliiniku HeBa tööstressi uuringu. Need uuringud aitavad meil pidevalt mõelda oma töötajate heaolule ja seda parandada.

Tunnustatud tööandja

Atraktiivse tööandja auhinnad pole meie jaoks kunagi olnud peamine eesmärk, aga need on siiski väga tore tunnustus. Viimastel aastatel on LHV maine hea tööandjana järjest kasvanud.

Meie eesmärk on olnud pakkuda oma töötajatele enesetäiendusvõimalusi ja inspireerivat õhkkonda. Sel aastal on meil olnud palju võimalusi jagada oma kogemusi ja tutvustada oma juhtimiskultuuri taskuhäälingutes, konverentsidel, koolides ja ülikoolides.

See kõik on aidanud meil silma paista. Meid tunnustati CV-Online'i Top Tööandja konkursil, kus meid valiti finantssektori parimaks tööandjaks ja „top-of-mind“ tööandjaks. CV Keskuse ihaldusväärseima tööandja konkursil saime esikoha ning meid tunnustasid atraktiivse tööandjana ka üliõpilased ja kogenud töötajad Instari uuringus. Sel aastal osalesime Unistuste Tööandja konkursil, ja saame uhkusega öelda, et tulime erasektoris võitjaks.

Selline tunnustus mängib suurt rolli talentide meelitamisel meie ettevõttesse, eriti tänasel tiheda konkurentsi tööturul. Selle aasta jooksul oli meil võimalus suhelda peaaegu 6 500 kandidaadiga, kellest lõpuks võtsime tööle 5,4%. Lisaks tööpakumistele oleme jätkanud oma praktikaprogrammiga, edendanud aktiivselt töövarjutusprogrammi ja pakkunud rotatsioonivõimalusi. 2023. aasta suvel tervitasime 48 praktikanti, et tuua meie elujõulisesse ja dünaamilisse töökeskkonda veel enam värsket hingamist.

5.4 Juhtimine

LHV tegutseb alati ausalt ja heauskselt ning püüab tagada, et meie juhtimispõhimõtted, töömehhanismid ja struktuurid oleksid läbipaistvad ning kajastaksid vastutust, võrdõiglikkust ja kõrgeimaid eetikastandardeid. Me tegeleme hoolikalt kõigi võimalike huvide konfliktidega ning väldime altkäemaksu, finantskuritegevust, ebaseaduslikku käitumist ja korruptsiooni. Jätkusuutliku mõtteviisi edendamiseks kõigil juhtimistasanditel ja kogu organisatsioonis:

- oleme loonud ülesehituselt lameda ja mittehierarhilise organisatsioonistruktuuri, et rõhutada töötajate individuaalse vastutuse võtmise tähtsust;
- tõhustame pidevalt keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite lõimimist oma igapäevatöösse, juhtimisstiili, värbamisprotsessidesse ja strateegiate väljatöötamisse;
- keskendume kaasamisele ja koostööle;
- tunnustame keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimistegurite lõimimist oma äriprotsessidesse kui muutuste juhtimist ning mõistame koostöö tähtsust seatud eesmärkide saavutamisel;
- parandame oma keskkonna-, ühiskondliku ja juhtimistegurite ning arengu analüüsi ja sellealast aruandlust ning teeme oma mõõdikud ja saavutused nõuetekohaselt teatavaks reguleerivatele asutustele, partneritele ja avalikkusele;
- läbipaistva juhtimiskultuuri tagamiseks järgime Finantsinspektsiooni ja Nasdaq Tallinna börsi soovitatud ühin- gujuhtimise häid tavasid;
- esitame regulaarselt aruandeid ÜRO Keskkonna- programmi finantsalgatuse (UNEP FI) vastutustundliku panganduse põhimõtete rakendamise kohta;

- oleme integreerinud ESG eesmärkide täitmise tippjuhtide tasustamise programmi.

5.5 Jätkusuutlikkuse aruandlus

Töötame pidevalt oma jätkusuutlikkuse aruandluse parandamise nimel ja püüame olla ESG mõõdikuid avalikustades läbipaistvad. Viimastel aastatel oleme ühinenud mitme vabatahtliku mittefinantsteabe avalikustamise algatusega (Nasdaq keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna teabe avalikustamise vorm, PCAF, UNEP FI). 2023. aastal esitasime ÜRO Keskkonnaprogrammi finantsalgatusele UNEP FI oma kolmanda aruande oma edusammude kohta UNEP FI vastutustundliku panganduse põhimõtete rakendamisel ja jätkame aruannete esitamist ka tuleval aastal, võttes arvesse ka UNEP FI-lt saadud tagasisidet. Jätkame oma aruandlustavade vastavusse viimist globaalse aruandlusalgatuse (GRI) nõuetega ja Nasdaq aruandlussuunistega Põhja- ja Baltimaade turu jaoks.

Valmistume äriühingute kestlikkusaruandluse direktiivi jõustumiseks: direktiivi kohaselt nõutakse mitmete ESG aspektide kohta põhjalikumat aruandlust. Aruandlustavade vastavusse viimine rahvusvaheliste standarditega tähendab ka suurema hulga mittefinantsteabe avalikustamist. Selleks panustame palju rohkem ESG andmete kogumisse ja analüüsi, ESG-alasesse kommunikatsiooni ja siseprotsesside tõhustamisse, koostades ja avaldades jätkusuutlikkusega seotud materjale ja aruandeid ning suurendades ettevõttesisest suutlikkust täita ülemaailmselt tunnustatud ESG aruandlusstandardite nõudeid.

5.5.1 ESG mõõdikud

Kestliku äritegevuse arengu eesmärkide poole liikudes mõistame väljakutseid, mis kaasnevad ESG juhtimise, mõju mõõtmise ja jätkusuutlikkuse eesmärkidele peamise tulemusnäitajate määramisega. Oma tegevuse mõju juhtimiseks peame suutma seda mõõta. Töötame välja ka uut ESG tegevuskava aastateks 2024–2030, mis aitab meil süstemaatilisemalt liikuda oma eesmärkide saavutamise poole. ESG eesmärkide arvestamine kõigis meie majandustegevusega seotud otsustes ja ärivaldkondades peab toimuma käsikäes meie üldise mõju mõõtmise terviklike mehhanismidega ja nõuetekohase aruandlusega mõju ulatuse kohta. Sellest saab LHV jaoks edasises tegevuses ESG valdkonnas üks peamisi eesmärke.

2024. aasta ja järgmiste aastate sihiks on töötada nende mõõdikute jaoks välja konkreetsem eesmärkide püstitamise kava koos täiendavate ettevõttepõhiste ESG eesmärkide määratlemisega; need peavad olema konkreetsed ja vastama nii meie ambitsioonikatele plaanidele kui globaalsetele eesmärkidele.

5.5.2 Euroopa Liidu taksonoomiaaruandlus

EL-i kestliku rahastamise taksonoomia määrus (EL-i määrus nr 2020/852) on süsteem majandustegevuste liigitamiseks keskkonnasäästlikkuse alusel. Majandustegevused liigitatakse vastavalt sellele, kas need aitavad oluliselt kaasa EL-i keskkonnanäesmärkide saavutamisele kliimamuutuste leevendamise, kliimamuutustega kohanemise, vee ja mereressursside, elurikkuse, saastuse ja ringmajanduse valdkonnas.

Vastavalt taksonoomiamääruse artiklile 8 peab iga ettevõtte, kellel on direktiivi 2013/34/EL kohaselt kohustus avaldada muud kui finantsteavet (NFRD-ettevõtte), esitama oma muud kui finantsteavet kajastavas aruandes või konsolideeritud aruandes teabe selle kohta, kuidas ja millises ulatuses on ettevõtte tegevus seotud majandustegevusega, mis on taksonoomiamääruse alusel liigitatud keskkonnasäästlikuks.

LHV Panga lähenemine taksonoomiaaruandlusele

LHV Pank peab peamiseks taksonoomiaga kooskõlla viimise tulemusnäitajaks rohevarade suhtarvu. See suhtarv on peamine tulemusnäitaja, mida kasutatakse teabe avaldamisel krediidiasutuste tegevuse taksonoomiaga kooskõlla viimise ulatuse kohta. See näitab taksonoomiaga kooskõlas olevate majandustegevuste rahastamiseks või nendesse investeerimiseks kasutatud varade osakaalu kõigist hõlmatud bilansilistest varadest.

Nõuetekohaselt tuleb peamise tulemusnäitaja (rohevarade suhtarvu) ja muude asjakohaste tulemusnäitajate avalikustamisel lähtuda usaldatavusnõuete kohasest konsolideerimisest, nagu on sätestatud EL-i määruses nr 575/2013 (kapitalinõuete määrus). Usaldatavusnõuete kohaselt konsolideeritud andmetel põhinevad tulemusnäitajad koos kvalitatiivse teabega on avalikustatud LHV Groupi majandusaasta aruande osas 5.5.2 „Euroopa Liidu taksonoomiaaruandlus“, mis sisaldab ka taksonoomiatabelites 1, 2 ja 3 avaldatavaid andmeid.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Riskijuhtimine

Riski defineeritakse kui võimalikku negatiivset kõrvalekallet oodatavatest majandustulemustest. Oma igapäevastes toimingutes puutub LHV kokku mitmete riskidega. LHV riskijuhtimise eesmärgiks on need riskid tuvastada, neid õigesti mõõta ja juhtida ning nendest aru anda. Laiemas plaanis on riskijuhtimise eesmärk LHV väärtuse suurendamine kahjude minimeerimise ning tulemuste volatiilsuse vähendamise kaudu. Riskijuhtimine põhineb LHV-s tugeval riskikultuuril ning on üles ehitatud kolme kaitseliini põhimõttel. Esimene kaitseliin ehk ärivaldkonnad vastutavad riskide võtmise ja igapäevase riskijuhtimise eest. Teine kaitseliin vastutab tugeva riskijuhtimisraamistiku haldamise, selle pideva järelvalve ja rakendamise eest, sh riskijuhtimise poliitikas kindlaks määratud metoodika haldamise eest, ning tagab, et Grupis toimib tõhusalt riskide terviklik tuvastamine, hindamine, mõõtmine, juhtimine, maandamine ja seire ning riskialane aruandlus.

Kolmas kaitseliin ehk siseaudit teostab sõltumatut järelvalvet kogu Grupi üle. Riskijuhtimise põhimõtteid, nõudeid ja vastutusvaldkondi on kirjeldatud riskijuhtimise poliitikas. Kapitalijuhtimise põhimõtteid ja eesmärke on kirjeldatud sisedokumentides (kapitalijuhtimise poliitika ja kapitali eesmärgid). Detailsemaid riskijuhtimise protsesse on kirjeldatud vastava valdkonna sise-eeskirjades.

Sõltumatu riskijuhtimise üksuse eestvedamisel on LHV välja töötanud grupiülese riskivalmiduse raamistiku, mille on kinnitanud nõukogu. Riskivalmidus peegeldab LHV valmisolekut võtta teatavat liiki riske. Mida suurem on riskivalmidus, seda suuremaid riske saab võtta. Riskivalmidus on määratletud kooskõlas soovitud riskiprofiiliga, mis kajastab LHV ärimudeli olemust.

Riskijuhtimise raamistik

Riskivalmiduse dokumendis on määratletud riskivalmidus kõikide riskide suhtes, millele LHV on olulisel määral avatud. Riskivalmidust määratletakse nii kvalitatiivsete suuniste kui ka kvantitatiivsete piirmäärade abil, võttes arvesse järgmisi põhimõtteid:

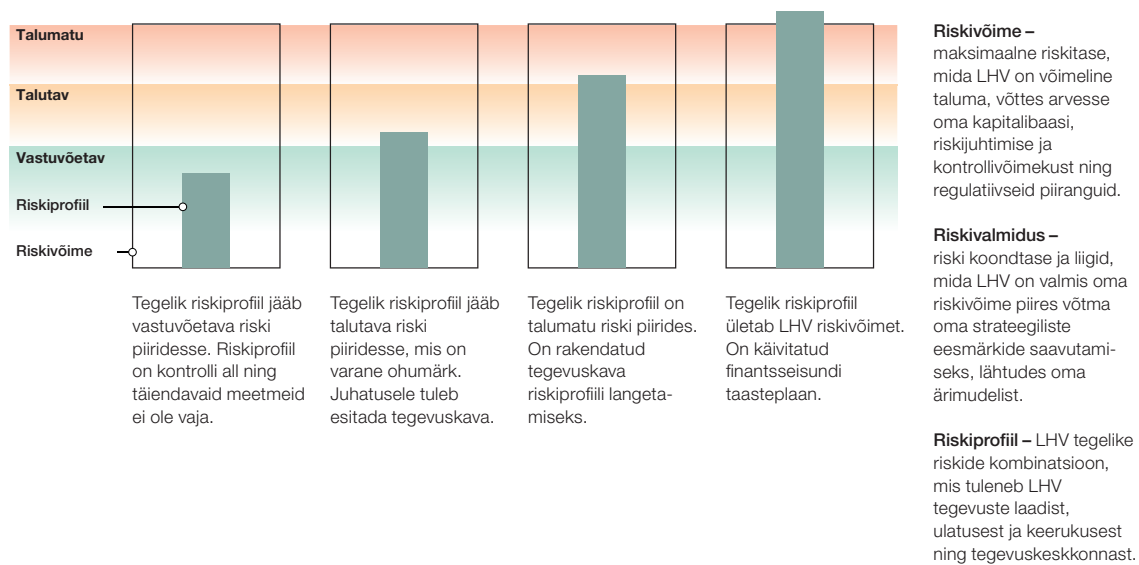
- Kvalitatiivsed suunised on sõnastatud lihtsalt ning lähtudes organisatsioonis ja äriplaanis üldiselt kasutatavast terminoloogiast.
- Riskivalmiduse kvantitatiivsed piirid määratakse kindlaks piisavalt üksikasjalikult, et need hõlmaksid kõiki peamisi riski liike ja nende alamliike, kuid piisavalt üldiselt selleks, et säiliks ülevaade LHV grupiülese riskiprofiili igast olulisest näitajast.

Kui riski on võimalik kvantifitseerida, määratakse kindlaks

vastuvõetav, talutav ja talumatu riskitase:

- vastuvõetav on riskitase, mida on lubatud tavalistes äritingimustes võtta;
- talutav on riskitase, mis annab ohusignaali: riski suurenemist tuleb nõuetekohaselt hinnata ja määrata kindlaks tegevuskava riski vähendamiseks vastuvõetava tasemeni; hinnangu tulemuste ja tegevuskava kohta tuleb esitada aruanne vähemalt LHV juhatusel;
- talumatu riskitase on riski äärmise piirmäära ületamine. See on riskitase, mida LHV ei soovi mitte mingil juhul ületada ja mille korral tuleb viivitamatult rakendada meetmeid, et langetada risk vähemalt talutavatesse piiridesse. Sellisest rikkumisest, hinnangu tulemustest ja tegevuskavast tuleb aru anda LHV nõukogule.

Riskivalmiduse raamistik

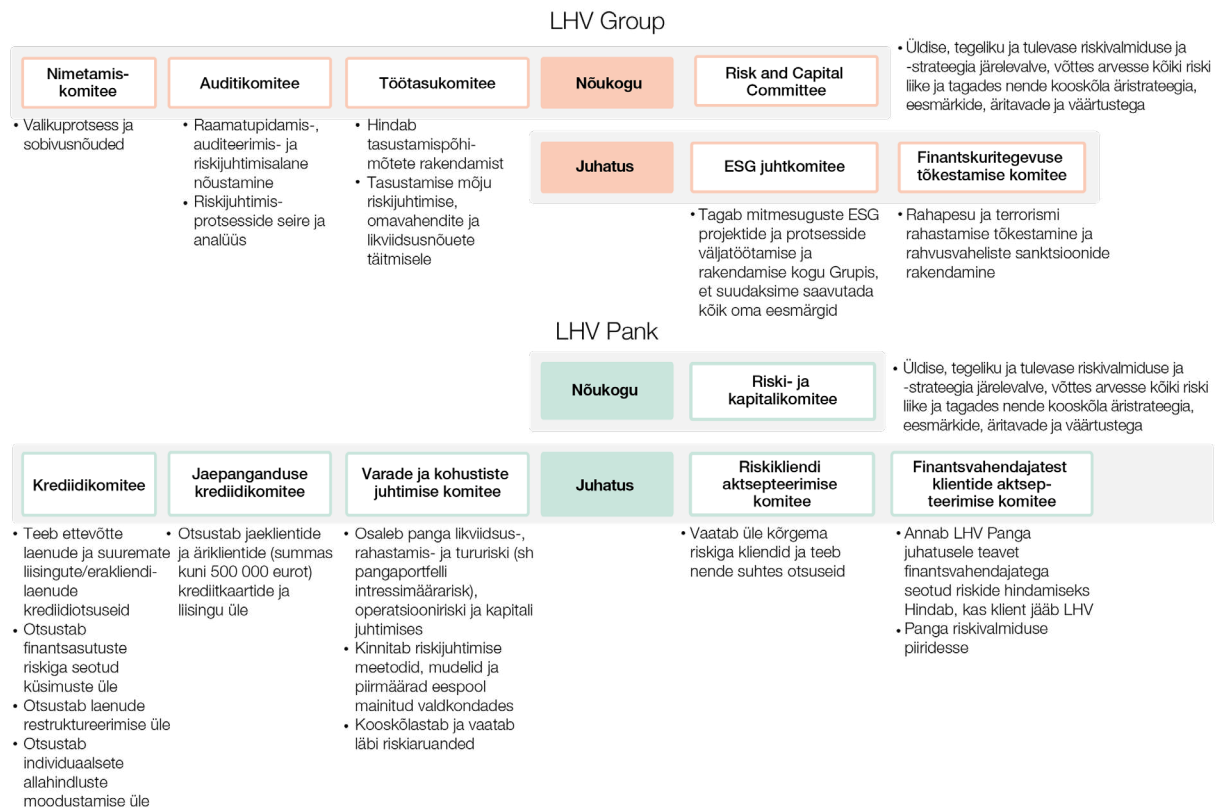
Jooniselt on näha, et kui tegelik riskiprofiil jääb vastuvõetava riskivalmiduse piiridesse, on tegemist ootuspärase olukorraga ning täiendavaid meetmeid ei ole vaja rakendada. Kui tegelik riskiprofiil jääb talutava riskivalmiduse piiridesse, on see varane ohumärk ja võetakse kasutusele tegevuskava riskiprofiili alandamiseks. Samuti on sel juhul vaja teavitada juhatust. Kui tegelik riskiprofiil ületab talutavat taset, näitab see, et riskiprofiili langetamiseks tuleb kehtestada tegevus-

kava. Samuti on vajalik teavitada nõukogu. LHV riskiprofiili juhtimise ning riskivalmiduse piiridesse jäämise eest vastutab esimene kaitseliin, sõltumatu seire ja aruandluse eest aga riskijuhtimise üksus.

Finantsseisundi taasteplaani jaoks on määratletud varajase hoiatuse indikaatorid koos vastavate piirmäärade ja meetmetega.

Riski juhtimispoliitika kohaselt tuleb kindlaks määrata kvantitatiivsed riskivalmiduse tasemed vähemalt maksevõime- riski, krediidiriski, tururiski, operatsiooniriski, rahastamis- ja likviidsusrisi, kindlustusrisi ja finantskuritegevuse riski jaoks. Riskivalmiduse piirid on määratletud iga vastava riski

poliitikas, mille kinnitab nõukogu, ja mille juurde kuuluvad täpsemad juhised ja suunised. LHV s on loodud komiteede ja otsustuspädevuste süsteem. Peamiste komiteede funktsioonid on esitatud järgmisel joonisel.

Riskipoliitika raames on LHV välja töötanud riskiaruandluse protsessi. Allolev tabel annab ülevaate peamistest riskijuhtimisosakonna poolt koostatavatest aruannetest, mis esitatakse juhtorganitele, ja aruannete esitamise sagedusest.

Juhtorgan	Liikmed	Aruande nimetus	Sagedus	Riskide kaetus
LHV Groupi nõukogu	LHV Groupi nõukogu kõik liikmed	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Kõik peamised riskiliigid
		Vastavuskontrolli ülevaade	Kord kuus	Vastavusrisk
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrostsenaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik peamised riskiliigid
LHV Panga nõukogu	LHV Panga nõukogu kõik liikmed	Riskiaruanne	Kord kuus	Kõik peamised riskiliigid
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrostsenaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik peamised riskiliigid
LHV Panga riski- ja kapitalikomitee	Rain Lõhmus, Andres Viisemann, Tiina Mõis, Madis Toomsalu	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Kõik peamised riskiliigid
Auditikomitee	Kristel Aarna, Urmas Peiker, Tauno Tats	Riskiaruanne	Kord kvartalis	Kõik peamised riskiliigid
LHV Groupi tegevjuht, LHV Panga nõukogu esimees	Madis Toomsalu	Riskiaruanne	Kord kuus	Kõik peamised riskiliigid
LHV Panga varade ja kohustiste komitee	LHV Panga juhatuse liikmed, treasury juht	Riskiaruanne	Kord kuus	Krediidirisk, tururisk, intressimäärarisk, likviidsusrisk, operatsioonirisk
		Talitluspidevuse testid ja planeerimine	Pärast iga testi	Operatsioonirisk
		Riskide enesehindamine	Pärast hindamist	Operatsioonirisk
LHV Panga juhatuse	LHV Panga juhatuse liikmed	Vastavuskontrolli ülevaade	Kord aastas	Vastavusrisk
		Finantskuritegevuse tõkestamise ülevaade	Kord aastas	Finantskuritegevuse risk
		Õigusaktide seire	Kord kuus	Vastavusrisk
		Vastavusaudit	Pärast iga auditit	Vastavusrisk
		ICAAP-i aruanne, ICAAP-i makrostsenaarium, SREP-i aruanne	Kord aastas	Kõik riskid

LHV-s on kehtestatud riskijuhtimise poliitika, mis määrab riskijuhtimise raamistiku. Eraldi on kehtestatud oluliste riskikategooriate poliitikad. Riske analüüsitakse ja seiratakse

ning nende kohta esitatakse erinevatele juhtimistasemetele kuu- ja kvartaliaruandeid. Igakuises riskiaruandes esitatakse teavet riskiliikide lõikes. Riskiaruanne sisaldab teavet

ka kapitali adekvaatsuse kohta. See võimaldab saada regulaarselt tervikliku pildi kõikidest olulistest riskidest ettevõtte tasandil ja seirata riskide arengut, tuvastada kitsaskohti ja kiiresti reageerida.

Üldises riskijuhtimise raamistikus on kehtestatud spetsiaalsed raamistikud eri riskiliikide haldamiseks. Kuna LHV ärimudel ja väliskeskkond pidevalt muutuvad, muutub pidevalt ka LHV riskipositsioonide liik ja suurus. Seetõttu kohandatakse regulaarselt ka riskijuhtimise raamistikku.

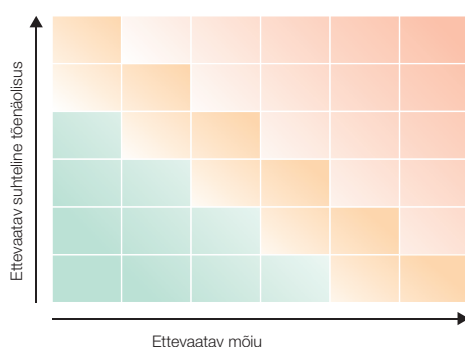
Riskijuhtimise raamistiku koostamisel on ennekõike silmas peetud praeguste ja hinnanguliste tulevaste riskipositsioonide suhtelist olulisust, mida on kujutatud allpool esitatud nn soojakaardil.

Olulisi riskipositsioone, mille puhul võimalikud kahjud on suured ja nende realiseerumine tõenäolisem, juhitakse rangemalt. Riskijuhtimise raamistiku konkreetsed elemendid, sh meetodika, protsessid, töövahendid, inimesed ja kohaldamisulatus, sõltuvad konkreetse riski laadist.

Raamistikku, millega hallatakse peamisi riskiliike, millele Grupp on olulisemal määral avatud (sh maksevõime risk, krediidirisk, tururisk, rahastamis- ja likviidsusrisk, operatsioonirisk ja finantskuritegevuse risk) kirjeldatakse üksikasjalikult järgmistest osadest.

Üldises riskijuhtimise raamistikus pööratakse eraldi tähelepanu ka ESG riski, st keskkonna-, sotsiaalsete ja/või juhtimisalaste tegurite praegustest või tulevastest mõjudest tingitud kahjude riski juhtimisele. LHV mõistab, et see risk muutub edaspidi järjest olulisemaks, ja tugevdab vastavalt oma riskijuhtimise raamistikku

Riskijuhtimise raamistik

Nagu kõigi oluliste riskikategooriate puhul hõlmab see riskivalmiduse määramist ja tagamist, et Grupp ei välju kindlaksmääratud riskivalmiduse piiridest. Võimalusel lisatakse riskijuhtimise raamistiku nendele aspektidele, mis seostuvad otseselt krediidi-, turu-, operatsiooni-, likviidsus-, rahastus- ja strateegilise riskiga, ka ESG-alane vaade. Selle

raamistiku tugevdamise ühe osana tuleb määratleda ühine taksonoomia ning võtta arvesse järjest täienevat regulatsiooni ja parimaid tavasid. LHV on koostanud välistamisloetelu tegevusaladest ja tehingute liikidest, mida LHV negatiivse keskkonna- või sotsiaalse mõju tõttu ei rahasta.

1. Kapitalijuhtimine

Krediidiasutuse omavahendid peavad olema alati võrdsed krediidiasutuste seaduses sätestatud aktsiakapitali minimaalsuurusega või seda ületama. Euroopa Liidus kehtib pankade ja investeerimisühingute kapitalile õigusraamistik (kapitalinõuete IV direktiiv ja kapitalinõuete V direktiiv), mis põhineb suures osas Baseli pangandusjärelevalve komitees kokkulepitud nn Basel III raamistikul.

Selle raamistiku eesmärk on tugevdada finantssektori vastupidavust majandusšokkidele ning tagada seeläbi majanduse piisav ja jätkusuutlik rahastamine. Oluliste muudatustena näevad selle regulatsiooni uued nõuded krediidiasutustele ette varasemast rohkema ja kvaliteetsema kapitali hoidmist ning ühtlustatud raamistikku likviidsuspuhvrite kujundamiseks. Kapitalinõuete IV ja V direktiivis on määratletud ka makrofinantsjärelevalve meetmed, millega liikmesriigid saavad ohjeldada krediidiasutuste käitumist tsükli võimendamisel ning leevendada turustruktuurist tulenevaid riske. Igal aastal on määrustesse tehtud väiksemaid muudatusi.

Grupi eesmärk kapitalijuhtimisel on:

- tagada Grupi tegevuse jätkuvus ning võime aktsionäridele kasumit teenida;
- säilitada tugev kapitalibaas, mis toetab äritegevuse arengut;
- täita järelevalveorganite kehtestatud kapitalinõudeid.

Grupp käsitleb kapitalina kapitali adekvaatsuse regulatsioonis määratletud netoomavahendeid. Grupi omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest (CET1), täiendavatest esimese taseme (Tier 1) omavahenditest ja teise taseme (Tier 2) omavahenditest. Seisuga 31. detsember 2023 olid Grupi hallatavad netoomavahendid 557 561 tuhat eurot (31. detsember 2022: 494 956 tuhat eurot). Kapitalijuhtimise eesmärkide seadmisel lähtutakse nii regulatiivsetest nõuetest kui ka täiendavatest sisemistest puhvri nõuetest.

Grupp järgib kapitalijuhtimisel alljärgnevaid üldpõhimõtteid:

- Grupp peab igal ajal olema piisavalt kapitaliseeritud, et tagada majanduslik jätkusuutlikkus ja võimalus rahastada uusi kasumlikke kasvuvõimalusi.
- Kapitalijuhtimisel on peamine tähelepanu esimese taseme põhiomavahenditel, sest ainult esimese taseme põhiomavahendeid saab kasutada kahjumi katmiseks.

Kõik muud kasutatavad kapitalikihid sõltuvad esimese taseme põhiomavahendite mahust.

- Grupi kapital jaguneb järgmiselt: 1) reguleeritud miinimumkapital, 2) Grupi hoitav kapitalipuhver, 3) omavahendite ja kõlblike kohustiste miinimumnõude (MREL) kohased kõlblikud kohustised.
- MREL-suhtarve saab omavahendite asemel täita sobivate kohustistega.
- Kapitali tuleks hoida Grupi juriidilises struktuuris võimalikult kõrgel. See suurendab Grupi võimekust eraldada tütarettevõtetele kapitali vastavalt nende ärivajadustele.

Et täita oma pikaajalisi majanduslikke eesmärgi, peab Grupp ühelt poolt püüdma proportsionaalselt vähendada reguleeritud miinimumkapitali (riskide vähendamise ja suure läbipaistvuse kaudu).

Teiselt poolt peab Grupp hoidma piisavat ja konservatiivset kapitalivaru, mis tagab majandusliku jätkusuutlikkuse ka tõsise negatiivse riskistsenaariumi korral.

Grupi määratud riskivalmidus on oluline sisend kapitalijuhtimise planeerimisele ja kapitalieesmärkide seadmisele. Suurem riskivalmidus eeldab suurema kapitalipuhvri hoidmist.

Liikmesriikides otsekohaldava kapitalinõuete IV direktiiviga kohustatakse kõiki Euroopa Liidus tegutsevaid krediidiasutusi (sh neid konsolideerivaid valdusettevõtteid) ja investimisühinguid hoidma esimese taseme põhiomavahendite (CET1) suhtarvu 4,5% tasemel (osakaal riskiga kaalutud varast) ning esimese taseme omavahendite (Tier 1) suhtarvu 6% tasemel (osakaal riskiga kaalutud varast). Kogu kapita-

linõue ehk kapitali adekvaatsuse määr (CAD), mis sisaldab nii esimese kui ka teise taseme omavahendeid, jääb seni kehtinud 8,0% juurde.

Lisaks ühtsetest reeglitest lähtuvatele põhinõuetele on direktiiviga määratletud kapitalipuhvrite moodustamise põhimõtted.

Esiteks määrab Euroopa Keskpang Pillar 2 raames krediidiasutusepõhise kapitalinõude. Kapitali baasnõue ja täiendav Pillar 2 kapitalinõue moodustavad järelevalvelase läbivaatamise ja hindamise protsessis (SREP) määratud nn SREP-i kapitalinõude, mis on minimaalne kapitaliseerituse tase, mida krediidiasutus on tegevusloa säilitamiseks kohustatud hoidma. Lisaks SREP-i kapitalipuhvritele on pangad kohustatud hoidma mitmeid täiendavaid puhvreid. Krediidiasutustele on kehtestatud nõue hoida kapitali säilitamise ja süsteemse riski puhvreid, sh kapitali säilitamise puhvrit, mille tase on 2,5% (kehtestab Finantsinspeksioon); muu süsteemselt olulise krediidiasutuse puhvrit, mis määratakse suurematele krediidiasutustele individuaalselt ja mille tase on 2,0% (kehtestab Eesti Pank); ja vastutsükilist kapitalipuhvrit, mille tase on 1,5% (kehtestab Eesti Pank). Ainult süsteemse riski puhver on hetkel tasemel 0,0% (kehtestab Eesti Pank).

Kui kapitaliseerituse nõudeid ei täideta, rakendab järelevalveasutus järk-järgult rangemaid meetmeid alates dividendimaksete piiramisest kuni tegevusloa tühistamiseni.

LHV sai SREP-i aruande 2023. aasta detsembris ja siseni kapitalieesmärgi korrigeeriti sellest lähtuvalt. Järgnevas tabelis on esitatud aruandel põhinev ülevaade kapitalinõuetest:

LHV Grupi kapitalinõuded	CET1	Tier 1	CAD
Baasnõue	4,50%	6,00%	8,00%
Pillar 2 kapitalinõue	1,91%	2,55%	3,40%
SREP-i kapitalinõuded kokku	6,41%	8,55%	11,40%
Kapitali säilitamise puhver	2,50%	2,50%	2,50%
Muu süsteemselt olulise krediidiasutuse puhver	2,00%	2,00%	2,00%
Süsteemse riski puhver	0,00%	0,00%	0,00%
Vastutsükiline puhver	1,50%	1,50%	1,50%
Regulatiivsed kapitalinõuded	12,41%	14,55%	17,40%
Pillar 2 suunised	2,00%	2,00%	2,00%
Kapitalinõuded kokku	14,41%	16,55%	19,40%

Lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele on Euroopa Keskpang kehtestanud LHV-le Pillar 2 kapitalisuunise, mis on 2,00% iga kapitalitaseme kohta. LHV täidab seda suunist sisemiste puhvrite osana.

LHV läheneb kapitalijuhtimisele konservatiivselt ja hoiab lisaks regulatiivsetele ka täiendavaid sisemisi puhvreid.

Kapitalinõudeid on suurendatud peamiselt LHV Panga kasvava turuosa ja makromajandusliku keskkonna halvenemise tõttu.

2022. aastast alates peab LHV Group täitma ka omavahendite ja kõlblike kohustiste (MREL) miinimumnõuet, mis on kriisilahendamise kava oluline element. LHV peab hoidma

piisaval hulgal omavahendeid ja kõlblikke kohustisi, mida kriisilahendamise kavandamisel saab kasutada kahjumite katmiseks. LHV Group peab konsolideeritud tasandil täitma kahte eraldi MREL-nõuet. MREL-TREA suhe arvutatakse riskiga kaalutud varade kogusumma alusel (TREA – koguriskipositsioon) ja MREL-LRE suhe arvutatakse varade kogusumma alusel (LRE – finantsvõimenduse määra riskipositsioon). MREL-suhtarvudele seatud lõplikud eesmärgid rakendused üleminekuperioodiga, mis kestis kuni 1. jaanuarini 2024. Indikeeritud lõplikud eesmärgid on: MREL-TREA 26,30% ja MREL-LRE 5,91%. Vahe-eesmärgid olid MREL-TREA 19,08% ja MREL-LRE 5,91%. Kasumi jagamiseks tuleb lisaks eespool nimetatud eesmärkidele rakendada täiendavaid puhvreid. MREL-nõudeid ajakohastab reguleeriv asutus igal aastal.

Sisemised kapitali adekvaatsuse eesmärgid seisuga 31. detsember 2023 olid järgmised:

LHV Grupi sisemised kapitalinõuded	%
Esimese taseme põhiomavahendite (CET1) kapitalinõue ehk adekvaatsuse määr	14,70%
Esimese taseme omavahendite (Tier 1) kapitalinõue ehk adekvaatsuse määr	16,85%
Kogu kapitalinõue ehk kapitali adekvaatsuse määr	19,70%
MREL-TREA (kuni 2024)	19,50%
MREL-TREA (alates 2024)	26,50%
MREL-LRE	6,20%
Finantsvõimenduse määr	3,50%

Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ja operatsiooniriski kapitalinõude arvutamiseks baasmeetodit. Grupp ja tema tütarettevõtted on aruandeaastal ning varasematel aastatel täitnud kõiki kapitalinõudeid. LHV soovib hakata kasutama sisemudelitel ja sisereitingutel (IRB) põhinevat kapitaliarvestust ja on asunud vastavaid sisemisi protsesse ette valmistama. LHV Group kavatseb taotleda luba sisereitingute meetodi kasutamiseks 2024. aastal ja loodab selle saada aasta hiljem.

Kapitali adekvaatsust ja regulatiivse kapitali kasutamist juhib finantsosakond, lähtudes järelevalveasutusele regulaarselt esitatavast aruandlusest usaldatavus- ja kapitalinõuete täitmise kohta.

Igal aastal kinnitab Grupi nõukogu kapitaliseerituse eesmärgid ja kapitali adekvaatsuse sihttaseme, pidades silmas järgmise viie aasta finantsplaaniga kaasnevat potentsiaalseid riske.

Kapitaliseerituse näitajaid prognoositakse igakuiselt, võttes arvesse tegelikke tulemusi ja majanduse väljavaadet, ja vajadusel korrigeeritakse kapitaliplaane. Riskijuhtimise osakond

koostab eraldi kapitaliseeritust mõjutavaid stressistsenaariumeid, mida planeerimisetapis arvesse võetakse.

Igal aastal viiakse läbi sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsess (ICAAP), mille eesmärk on tuvastada võimalik sisemine kapitalivajadus lisaks regulatiivsetele kapitalinõuetele.

Grupp lähtub igapäevases kapitalijuhtimises nii regulatiivsetest kapitalinõuetest kui ka kapitaliseerituse eesmärkidest.

Kapitalijuhtimine 2023. aastal

Krediidiasutusena peab LHV Pank täitma kapitali adekvaatsuse nõuet eraldiseisvalt. Muudele LHV Panga grupi ettevõtetetele ei ole regulatiivseid kapitalinõudeid kehtestatud.

Grupp on aruandeperioodi lõpu seisuga hästi kapitaliseeritud.

LHV Group emiteeris 2023. aasta oktoobris 35 miljoni euro mahus teise taseme omavahendite hulka kuuluvaid võlakirju. Emissioon kujunes äärmiselt edukaks ning märgiti enam kui 16-kordselt üle. 2023. aasta novembris lunastas Grupp ennetähtaegselt teise taseme omavahendite hulka kuulunud võlakirjad koguväärtuses 40 miljonit eurot, kuna need oleksid muidu ebaefektiivseteks kapitaliinstrumentideks muutunud. Lisaks on Grupil kasumi teenimise kaudu hea sisemine kapitali genereerimise võimekus.

Grupi omavahendite tase seisuga 31. detsember 2023 oli 547 687 miljonit eurot (31. detsember 2022: 484 553 miljonit eurot).

Aruandeperioodi lõpu seisuga oli Grupi kapitali adekvaatsuse tase 22,07% (31. detsember 2022: 21,86%). 2022. aasta detsembris muutis nõukogu Grupi sisemist kapitali adekvaatsuse eesmärki, mis on nüüd 18,7% (oli 18,9%). Grupp kasutab krediidi- ja tururiski kapitalinõuete arvutamiseks standardmeetodit ning operatsiooniriski kapitalinõuete arvutamiseks baasmeetodit. Grupp on aruandeaastal ning sellele eelnenud aastal täitnud kõiki kapitalinõudeid.

Grupi finantsvõimenduse määr oli 2023. aasta lõpu seisuga 6,95% (31. detsember 2022: 6,28%). Grupi suhtes ei kohaldata individuaalsel tasandil MREL-nõudeid.

Kapitalibaas

tuhandetes eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
Sissemakstud aktsiakapital	141 500	141 500
Kasumi arvelt moodustatud kohustuslik reservkapital	12 669	8 736
Jaotamata kasum	222 187	147 685
Immateriaalsed põhivarad (miinusega)	-2 945	-2 881
Aruandeperioodi kasum (COREP)	70 142	78 656
Mahaarvamised	-9 300	-2 643
Esimese taseme omavahendid	434 253	371 053
Täiendavad esimese taseme omavahendid	53 000	53 000
Esimese taseme omavahendid kokku	487 253	424 053
Allutatud kohustised	60 434	60 500
Teise taseme omavahendid kokku	60 434	60 500
Netoomavahendid kapitali adekvaatsuse arvutamiseks	547 687	484 553

Kapitalinõuded

Keskvalitsused ja keskpangad standardmeetodil	0	0
Krediidiasutused ja investeerimisühingud standardmeetodil	23 951	11 355
Äriühingud standardmeetodil	1 293 686	1 202 058
Jaenõuded standardmeetodil	225 907	218 342
Avalik sektor standardmeetodil	0	0
Eluasemekinnisvara standardmeetodil	583 503	506 767
Viivituses nõuded standardmeetodil	19 759	8 004
Eriti suure riskiga varad	42 451	47 032
Muud varad standardmeetodil	50 473	39 247
Krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski kapitalinõuded kokku	2 239 730	2 032 805
Valuutariski kapitalinõue standardmeetodil	2 514	7 167
Intressipositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	0	0
Aktsiapositsiooniriski kapitalinõue standardmeetodil	745	740
Krediidiväärtuse korrigeerimise riski kapitalinõue standardmeetodil	1 966	2 228
Operatsiooniriski kapitalinõue baasmeetodil	236 380	173 468
Kapitalinõuded adekvaatsuse arvutamiseks kokku	2 481 335	2 216 408
Kapitali adekvaatsus (%)	22,07	21,86
Esimese taseme omavahendite suhtarv (%)	19,64	19,13

2. Krediidirisk

Krediidirisk on risk, et Grupil võib tekkida rahaline kahju, kui kliendid või vastaspoolused ei suuda täita oma lepingulisi kohustusi Grupi ees. Krediidirisk tuleneb rahast ja raha ekvivalentidest, tuletisinstrumentidest, panga- ja teiste finantsinstitutsioonide hoiustest ja võlaväärtpaberitest, peamiselt aga klientidele laenuandmisest, sh antud laenudest ja garantiidest, muudest nõuetest ning valmisolekulaenudest.

Krediidirisk on üks suuremaid riske Grupi tegevuses, mistõttu juhtkond haldab hoolikalt krediidiriski positsioone. LHV kesksed põhimõtted on, et iga laenudega tegelev äriüksus vastutab täielikult oma krediidiriskide eest, et krediidiotsuste tegemisel juhendatakse krediidi protsessist ja otsused on kooskõlas LHV äri- ja krediidistrateegiaga. Krediidiriski juhtimine ja kontroll põhinevad kolme kaitse-

liini mudelil. Vastutus koondub sõltumatusse krediidiriski juhtimise osakonda, kes annab regulaarselt aru juhatusele ja nõukogule. Krediidiriski juhtimise osakonna ülesannete hulka kuulub võla- ja riskivarade juhtimine, kinnisvaratagatiste hindamine, ettevõtete krediidiriski analüüs (kui LHV riskipositsioon on üle 500 tuhande euro) ning esimese liini krediidikontroll ja seireüksused.

Krediidi protsess sõltub iga laenu suurusest ja olemusest: madala riskitasemega laenud kiidetakse heaks kulutõhusama ja kiirema protsessiga, samas kui kõrgema riskitasemega ja suuremad laenud nõuavad põhjalikumalt analüüsi ja krediidi protsessi. Vastavalt sellele teeb laenuotsuseid kas krediidikomitee (kui riskipositsioon ületab 500 tuhandet eurot), jaepanganduse krediidikomitee või – madalamal otsustustasandil – laenuspetsialist. Tarbijakrediidi puhul

tehakse laenuotsused täielikult automatiseeritud otsustus-süsteemi kaudu. Kliendi krediidiriski hindamiseks kasutatakse kas reitingu- või hindamissüsteeme (vt punkt 2.1 „Krediidiriski mõõtmine ja jaotus“). Laenuotsuse tegemise protsessis arvestab LHV vastutustundliku laenamise ja jätkusuutlikkuse põhimõtetega, sh keskkonna-, sotsiaalse vastutuse ja ärietikaalaste kaalutlustega (vt ka punkti „ESG üldpõhimõtted“).

Krediidiriski märgatava suurenemise varaseks kindlaks-tegemiseks toimub pärast laenu väljastamist pidev seire. Suurte juriidilistest isikutest laenuklendide (kui LHV riskipositsioon on üle 500 tuhande euro) finantsseisundit kontrollitakse kvartalipõhiselt. Peale selle kasutatakse ka välistest allikatest (krediidiinfobürood, maksuamet ja muud avalikud registrid) saadud teavet. Vähemalt kord aastas vaadatakse individuaalselt läbi kõik ettevõtete panganduse klientide, finantsasutuste ja valitsussektori reitingud. Kliendid, kellega seotud krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, lisatakse jälgimisnimekirja.

Jälgimisnimekirjas olevate klientide finantsseisundit, likviidsust ja tagatise väärtust jälgitakse põhjalikult ja sellest antakse krediidikomiteele igakuine ülevaade. Jaeklientide puhul jälgitakse laenuvõtja maksekäitumist pärast laenu esialgset arvelevõtmist perioodiliselt ja selle põhjal antakse kliendile käitumishinnang. Käitumishinnang võtab arvesse ka kogu muud laenuvõtja kohta teadaolevat infot, mis võib mõjutada tema krediidivõimelisust, nagu töökoha kaotus ja varasemad maksehäired. Suurenenud krediidiriskiga jaeklientide haldamisel lähtutakse üldiselt kliendi maksekäitumisest.

Grupp kasutab krediidiriski leevendamiseks mitmesuguseid eeskirju ja tavasid. Grupil on sise-eeskirjad konkreetsete tagatisklasside sobivuse ja krediidiriski vähendamise kohta.

Majanduse jähinemise mõju

Ukrainas 2022. aasta algul eskaleerunud konflikt LHV krediidiportfelli otseselt ei mõjutanud, kuna LHV on alati piiranud krediidiandmist klientidele, kes on avatud EL-i välistele riskidele. Edaspidi tuleb aga nii ettevõtetele kui ka jaeklientidele laenu andes arvestada energiahindade tõusu mõju. Näiteks tuleb ümber kujundada mõningaid ärimudeleid ja nii äri- kui ka eluhooneid tuleb muuta energiatõhusamaks.

Eesti majandus oli 2023. aastal kerges languses. Seni on jähinenud majandus LHV krediidiportfelli kvaliteedile vaid tagasihoidlikku negatiivset mõju avaldanud. Makseraskuste tõttu restruktureeritavate ja viivises olevate nõuete arv suurenes 2023. aasta jooksul tarbijakrediidi ja mõnevõrra ka ettevõtete panganduse valdkonnas. Ennetava meetmena muudeti tarbijakrediidi valdkonna laenuandmise põhimõtteid rangemaks ning majanduse ebakindla väljavaate tõttu suurendati kõigi laenuportfellide jaoks moodustatud alla-

hindlusi. LHV jälgib krediidiportfelli kvaliteeti pidevalt ja vajadusel suhtleb klientidega, et võimalikke riske maandada.

Krediidiriski mõjutavad ESG riskid

Üha enam on kinnitust leidnud, et krediidiriski saavad mõjutada ka keskkonna-, sotsiaalsed ja juhtimistegurid (ESG riskid) ning sellepärast on ESG kaalutlused Grupi krediidiriski otsustusprotsessides, sh riskivalmiduse põhimõtetes, poliitikas ja tegevuskordades aina tähtsamaks muutunud.

ESG riskide all mõistetakse selles peatükis igasuguse Grupile avalduva negatiivse finantsmõju riski, mis tuleneb keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisalaste tegurite praegusest või tulevasesest mõjust Grupi vastaspooltele või investeeritud varadele. Keskkonnariskitegurid liigitatakse füüsilisteks ja üleminekuriskideks.

Füüsilised riskid kujutavad endast kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tulenevat otsest negatiivset mõju, mis võib põhjustada tootmisvõimsuse vähenemist, toorainekulude kasvu, varade väärtuse langust, tööjõu- ja kapitalikulude kasvu jne. Üleminekuriskid peegeldavad ebakindlust, mis on seotud keskkonda säästvate majandusele üleminekuga kohanemise protsessi ajastuse ja kiirusega. Seda protsessi võivad mõjutada kolm tegurit: poliitika, tehnoloogia ja tarbijate eelistused. Selles valdkonnas toimuvad kõige suuremad muutused CO2-mahukates sektorites (nt kliimapoliitika meetmed võivad mõjutada varade hinda). Sotsiaalsed riskid hõlmavad sotsiaalseid tegureid, mis võivad positiivselt või negatiivselt mõjutada vastaspoole finantstulemusi või maksevõimet, nt asjaolud, mis on seotud inimeste ja kogukondade õiguste, heaolu ja huvidega, sh (eba)võrdsus, tervishoid, kaasatus, töösuhted, töötervishoid ja -ohutus, inimkapital ja kohalik elu.

ESG riskid võivad realiseeruda kahel viisil, mis näitab nende võimalikku topeltolulisust. ESG riskid võivad mõjutada finantsasutusi (nn väljast sissepoole suunatud vaade) nende vastaspoolte ja investeeritud varade kaudu, mida võivad mõjutada ESG tegurid (väljast sissepoole suunatud vaade) või mis võivad ESG teguritele mõju avaldada (nn seest väljapoole suunatud vaade). Näiteks võib vastaspoole keskkonda kahjustav tegevus (negatiivne seest väljapoole suunatud mõju keskkonnateguritele) suurendada tema tundlikkust keskkonnaseisundi halvenemise peatamiseks kehtestatud üleminekupoliitikate rakendamise suhtes (keskkonnategurite negatiivne väljast sissepoole suunatud mõju).

Pidades silmas oma äritegevuse mõju, on LHV seadnud eesmärgiks edendada keskkonda säästvat ja sotsiaalselt jätkusuutlikku ja vastutustundlikku majandust ning kiirendada kõige tõsisematele keskkonna- ja kliimaprobleemidele lahenduste leidmise protsessi, suunates kliente tegema oma äritegevuses ja investeerimisotsustes kestlikumaid valikuid.

LHV ei paku teadlikult krediitotooteid klientidele, kelle tegevuses esineb selgeid tõendeid inimõiguste rikkumise ja keskkonna tõsise kahjustamise kohta. Kestliku ja vastutustundliku tegutsemise põhimõtete kohaselt on krediidipoliitikaga vastuolus selliste klientide krediteerimine, kelle LHV poolt väljastatud krediitoodete maht ületab 500 tuhandet eurot ja kelle tegevus on seotud mõne allpool tabelis esitatud välistamisloetelus oleva valdkonnaga.

Piirangutega tegevusalad	Kirjeldus
Metsandus	Ebaseaduslik metsaraie
Ohustatud taime- ja loomaliigid, loomade heaolu	- Kauplemine ohustatud või punasesse raamatusse kantud taime- ja loomaliikidega - Tegelemine EL-i õigusaktides määratletud ebaseaduslike loomkatsetega - Tegevusalad, mis on seotud partide ja hanede sundsöötmisega - Loomapidamine karusnaha tootmise eesmärgil
Relvatööstus	Rahvusvahelise õiguse alusel keelatud relvade või nende komponentide tootmine või levitamine (kobarpommid, jalaväemiinid, bioloogilised ja keemiarelvad, tuumarelvad, laserrelvad, mille eesmärk on põhjustada püsivalt pimedaks jäämist)
Energeetika	- Küttesöe ja põlevkivi kaevandamine ning nendest elektri tootmine - Naftatootmise ahela algfaasi tegevused
Ohtlikud ained	- Asbesti kaevandamine ning asbestikiudude ja neid kiudusid sisaldavate toodete ja segude tootmine, turule toomine ja kasutamine - Elavhõbeda ja elavhõbedaühendite eksport ning paljude elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine, eksport ja import
Tubakas	Tubakatoodete või e-sigarettide levitamine, kui see on äriühingu põhitegevusalaks (müügitulust >50%)
Kalandus	Ökoloogiliselt mittesäästvate kalastusviiside praktiseerimine, nagu triivvõrkudega kalapüük, süvamere põhjatraalimine, kalapüük lõhkeainete või tsüaniidiga
Transport	- Nafta ja muude ohtlike ainete vedu laevades, mis ei vasta Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni nõuetele - Alates 2030. aastast uute diiselkütusega sõitvate sõiduautode finantseerimine

ESG üldpõhimõtted

Lisaks sellele, et on koostatud välistamisloetelu teatud alam-sektoritest, on LHV kehtestanud üldised ESG põhimõtted, mille kohaselt muu hulgas ei rahastata järgmisi tegevusi:

- kõikide selliste toodete tootmine ja nendega kauplemine, mis on Eesti Vabariigi seaduste ja määruste või rahvusvaheliste konventsioonide ja lepingute kohaselt ebaseaduslikud;
- sunnitöö kasutamine või inimõiguste rikkumine;
- prostitutsiooni vahendamine või pornograafilise materjali tootmine;
- keelatud ainete vahendamine ja kaubavahetus ilma nõutavate ekspordi- või impordilitsentsideta;
- tegevused, mis mõjutavad negatiivselt UNESCO maailmapärandi objekte;
- tegevused, mis mõjutavad negatiivselt rahvusparke ja looduskaitsealasid või Ramsari konventsiooniga kaetud määralasid;
- bioloogilise mitmekesisuse ressursside või kultuuripärandi kaitset käsitlevate Eesti Vabariigi õigusaktide või rahvusvaheliste konventsioonidega keelatud tegevused;
- isikute, rühmade või kogukondade ebaseaduslik sunniviisiline väljasaatmine.

ESG riske võetakse arvesse laenuanalüüsis. Üksikasjalik ESG riskide analüüs tehakse 0,5 miljonit eurot ületavate ettevõttele laenuvõtjate taotluste korral. Muude klientide puhul tehakse ESG tegurite baashindamine, mis lähtub laenuvõtjate liigist ja keerukusest ning kliendi tegevusalast. Et tuvastada laenuvõtjaid, kes on otseselt või kaudselt avatud suuremale ESG teguritega seotud riskile, on koostöös keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna ekspertidega töötatud välja individuaalsete majandussektorite (alamsektorite) jaoks põhjalik soojakaart. Kaardil on kujutatud iga majandussektori keskkonna- ja sotsiaalsete riskide hinnang, võttes arvesse reitinguagentuuride ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide vastavaid riskiklassifikatsioone, kohalikke ja EL-i õigusakte ja vajadusel Eesti siseriiklikku mõõdet.

Järgnevas tabelis on esitatud ülevaade LHV krediidiportfelli vastavalt majandussektorite liigitusele keskkonna- ja sotsiaalsete riskide alusel.

Krediidiportfelli jaotus riskiliikide alusel

	Riskitase	2023	2022
Keskkonna ja kliimamuutustega seotud risk (E)	Kõrge	13,5%	10,5%
	Keskmine	58,0%	56,3%
	Madal	28,5%	33,1%
Sotsiaalne risk (S)	Kõrge	13,5%	10,6%
	Keskmine	63,4%	57,5%
	Madal	23,1%	32,0%

Nende riskipositsioonide puhul, mille ESG risk on kõrgem (soojakaardi alusel kõrge või keskmine sektorist tingitud riskitase), või mille suurus ületab 0,5 miljonit eurot, analüüsitakse põhjalikumalt kliendi avatust ESG riskile ja ESG riski juhtimist. Lisaks kasutatakse ettevõtete ESG analüüsi tööriista, mis kvantifitseerimismetoodika abil vaatleb iga sektori kõige olulisemaid ESG tegureid. Tööriist aitab hallata ESG riske nii kliendi kui portfelli tasandil, kuna võimaldab arvutada nii sektori riskitaseme kui ka kliendi ESG reitingu. Reitingu aluseks on 1) kliendi peamisest majandustegevusest tingitud avatus sektoripõhistele ESG teguritele (füüsilised kliimarisikid, üleminekurisk, veekasutus, jäätmekäitlus, töötervishoid ja tööohutus) ja 2) küsimustiku alusel antud hinnang kliendi ESG riski juhtimise võimekusele.

2.1 Krediidiriski mõõtmine ja jaotus

Grupp jaotab krediidiriski kandvad finantsvarad järgmistesse põhikategooriatesse:

- raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja krediidiuasutustele (tabelites nimetuse „pangad“ all) ja investeerimisühingutele;
- võlaväärtpaberid ja tuletisinstrumentid;
- laenud juriidilistele isikutele;
- laenud eraisikutele.

a) Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele

Krediidiriskile avatud positsioon rahast ja raha ekvivalentidest, mida hoitakse keskpangas, teistes korrespondentpankades ning investeerimisasutustes, kannab oma olemuselt juhtkonna hinnangul madalat krediidiriski. Nõuded keskpankadele, krediidiuasutustele ja investeerimisühingutele on üldiselt tagamata. Grupi vahendeid hinnatakse vastavalt Standard & Poor'i või samaväärsetele reitingutele (keskpangad on reitinguta). Kui erinevatel agentuuridel on erinevad reitingud, kasutatakse kas keskmist või kõige konservatiivsemat reitingut.

Kui Eesti krediidiuasutustel pole välist krediidireitingut ja need on EL-i suurte pankade tütarettevõtted, on kasutatud

emaettevõtte krediidireitingut. Juhtkonna hinnangul on krediidiasutuste ja investeerimisühingutega seotud eeldatava krediidikahju risk ebaoluline, kuna vastaspooltel on kõrged reitingud ja kuna Grupp hoiab nende osapoolte suhtes ainult väga likviidseid positsioone.

b) Völaväärtpaberid ja tuletisinstrumentid

Völaväärtpaberitega seotud krediidiriski võtmisele kehtestatakse krediidikomitees limiidid vastavalt emitendi reitingule.

Völaväärtpaberitest tulenevad põhiosanõuded ja tekkepõhised intressinõuded ei ole tähtaega ületanud. Völaväärtpaberitel puuduvad tagatised.

c) Laenud juriidilistele isikutele

Juriidiliste isikute laenuportfell sisaldab krediiti ettevõtetele, kohalikele omavalitsustele ja mittetulundusühingutele (sh korteriühistud) jne, sh järgmisi tooteid:

- ettevõttelaen (ärikliendilaen)
- liising
- arvelduslaen (ärikliendilaen)
- kaubanduse rahastamine (ärikliendilaen)
- finantsvõimenduslaen (investeeringute rahastamine)
- krediitkaardid ja järelmaks (tarbijakrediit)
- korteriühistu laen (ärikliendilaen)
- akreditiiv (tarbijakrediit)

Juriidilistele isikutele antavaid laene (v.a korteriühistute laenud), millega LHV-le kaasneb üle 500 tuhande euro suurune krediidirisk, hinnatakse ekspertteabepõhise reitingumudeli abil. Pärast laenu väljastamist tehakse iga kliendi finantsseisundi järelseiret harilikult vähemalt kord kvartalis. Vähemalt kord aastas vaadatakse üle kõik kliendireitingud. Kliendid, kellega seotud krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, lisatakse jälgimisnimekirja ning nende finantsseisundit, likviidsust ja tagatiste väärtust jälgitakse põhjalikult ja tihedamini.

Juriidilistele isikutele väljastatavaid alla 500 tuhande euro suuruseid laene ja korteriühistute laene laenusummast sõltumata analüüsitakse ajasäästlikuma hindamisprotsessiga. Hindamine toimub laenu taotluse esitamise ajal ning on üks laenu väljastamise kriteeriumeid. Makseviivituse tõenäosus (PD) arvutatakse kliendi finantsandmete ja maksekäitumise alusel.

d) Laenud eraisikutele

Eraisikute laenuportfell sisaldab tagatud ja tagamata krediiditooteid ja eraisikute liisingutooteid, sh järgmisi tooteid:

Eraisikute krediiditooted	Selgitus
hüpoteeklaen (erakliendilaen)	tagatud laen korteri või maja ostmiseks (kodulaen)
eralaan (erakliendilaen)	tagatud laen vabaks kasutuseks (investeermiseks, renoveerimiseks jne)
tarbimislaen (tarbijakrediit)	tagamata tarbimislaen (väljastab tütarettevõtte LHV Finance)
järelmaks (tarbijakrediit)	tagamata järelmaksutoode (pakuvad kaupmehed, väljastab tütarettevõtte LHV Finance)
liising	liising sõidukite ostmiseks
finantsvõimenduslaen (investeeringute rahastamine)	laen börsil noteeritud väärtpaberite tagatisel
krediitkaardilaen (tarbijakrediit)	tagamata krediitkaardilaen
arvelduslaen (erakliendilaen)	tagamata arvelduslaen
õppelaen (erakliendilaen)	riigi garantiiga laen üliõpilastele
kinnisvaraliising (erakliendilaen)	hüpoteeklaen (kinnisvara kuulub LHV-le)

Ka eraisikute laenude puhul kasutatakse ajasäästlikku hindamisprotsessi. Hindamine toimub laenu taotluse esitamise ajal ning see on üks laenu väljastamise kriteeriume. Makseviivituse tõenäosuse (PD) hinnang arvutatakse sotsiaal-demograafiliste, kohustuste täitmata jätmise ja muude tunnuste alusel. Laenuotsuseid tehakse jaepanganduse krediitkomitees või madalamal otsustustasandil. Tarbijakrediidi tooteid eraisikutele pakutakse Eestis tütarettevõtte LHV Finance kaudu.

Krediidiriski mõõtmine

Kõikide väljastatud laenutoodete puhul kasutatakse LHV-s kliendi krediitvõimelisuse hindamiseks kas reitingu- või hindamissüsteeme, nagu on näidatud allolevas tabelis. Ettevõtete krediidiotsuste tegemisel (kui LHV riskipositsioon on suurem kui 500 tuhat eurot), kasutatakse ekspertteabepõhist reitingumudelit ja jaesektori krediidiotsuste puhul statistilisi PD hindamismudeleid. Eraldi mudelite alusel leitakse makseviivitusest tingitud kahjumäär (LGD) ja krediidi ümberhindlustegur (CCF).

Krediitvõimelisuse hindamiseks kasutatavad mudelid

Portfell	Segment	Määratlus	PD	LGD	CCF/EAD
Ettevõtted	Ettevõttelaenud	Ettevõtete laenud LHV koguriskipositsiooniga üle 500 tuhande euro	Reitingumudelid	Mudel	Mudel
Jaekliendid	VKE-, sh mikro-ettevõtte-laenud	Ettevõtete laenud LHV koguriskipositsiooniga kuni 500 tuhat eurot, korteriühistute laenud sõltumata LHV koguriskipositsioonist	Hindamismudelid		
	Eraklientide hüpoteeklaenud	Kõik eraklientide hüpoteeklaenud	Hindamismudelid		
	Muud erakliendilaenud	Kõik eraisikute tarbijakrediiditooted ja autoliising	Hindamismudelid		

• Jaelaenud

Jaelaenude riski hinnatakse esimest korda laenu väljastamisel. Pärast laenu arvelevõtmist kliendi tehinguid ja maksekäitumist jälgitakse ja saadud teavet võetakse arvesse kord kuus toimuv riskihinnangu automatiseeritud uuendamisel. Igasugust muud teavet laenuvõtja kohta, mis mõjutab tema krediitvõimelisust (nt juriidilise isiku raamatupidamise aruandeid) võetakse hinnangus samuti arvesse.

• Ettevõttelaenud

Ettevõtete reitingud määratakse laenuvõtja tasandil. Krediidianalüütik lisab laenusüsteemi jooksvat ajakohastatud ja uut informatsiooni ning krediidi hinnanguid. Lisaks sellele uuendab analüütik teavet laenuvõtja krediitvõimelisuse kohta vähemalt igal aastal nt avalike finantsaruannete põhjal. Selle põhjal määratakse uuendatud sisemine krediidi reiting ja PD.

Krediidi reitingu määramisel võetakse arvesse nii kliendi finantsseisundit kui ka äririski. Arvesse võetavad konkreetsed finantssuhtarvud ja äririskid sõltuvad sellest, missugust reitingumudelit kasutatakse: ettevõtte, ärikinnisvara, elamuehituse, kohaliku omavalitsuse või kaubamudelit.

• Treasury

Treasury võlaväärtpaberite portfellis olevate võlaväärtpaberite puhul kasutatakse väliste reitinguagentuuride reitinguid, mida jälgitakse ja ajakohastatakse pidevalt. Iga reitingu PD seotakse LHV reitinguskaalaga.

Krediidiriski reitingud

Grupi PD hindamise reitingumeetod koosneb 13 krediidi reitingust, kus 1 näitab madalaimat ja 13 kõrgeimat krediidiriski (maksejõuetus). Reitingud 1 ja 2 omistatakse ainult rahvusvahelistele ettevõtetele ja organisatsioonidele ning kohalikele omavalitsustele ja riikidele, mille maksevõimelisust on reitinguagentuurid oma investeerimisjärgu reitinguga kinnitanud. Ka reitinguklassid 3–13 põhinevad osaliselt reitinguagentuuride hinnangul, ehkki selles kategoorias on peamiselt rahvusvahelise reitinguta Eesti ettevõtted.

Sisemine PD reitinguskaala ja vastavad välised reitingud

LHV reiting	LHV kirjeldus	PD%	S&P	Moody's
1		0,03	AAA	Aaa
2		0,05	AA+	Aa1
3		0,10	AA, AA-	Aa2, Aa3
4		0,20	A+, A, A-	A1, A2, A3
5	Investeeringisjark	0,30	BBB+	Baa1
6		0,40	BBB	Baa2
7		0,50	BBB-	Baa3
8		1,00	BB+, BB	Ba1, Ba2
9		2,50	BB-	Ba3
10		5,00	B+	B1
11	Mitte-investeeringisjark (sh spetsiaalne seire)	10,00	B, B-	B2, B3
12		30,00	CCC/C	Caa
13	Maksejõuetus	100,00	D	C

Reitingumeetodeid valideeritakse ja kalibreeritakse ümber igal aastal, et need vastaksid viimastele prognoosidele ja võtaksid arvesse kõiki tegelikult täheldatud makseviivitusi.

Reitingud on jagatud kolme rühma: investeeringisjarku reiting, mitte-investeeringisjarku reiting ja maksejõuetus. Investeeringisjarku reiting määratakse, kui laen ei ole aruan-dekuupäeva seisuga viivitusel. Spetsiaalse seire staatus määratakse, kui vastaspoole reiting on 10–13. Maksejõue-tuse staatus (reiting 13) määratakse lähtuvalt maksejõue-tuse definitsioonist.

Makseviivitusest tingitud kahjumäära LGD ja krediidi ümber-hindlusteguri CCF hinnanguid tehakse toodete, tagatiste ja laenujääkide lõikes.

Tagatised

Ehkki Grupp annab krediiti vaid maksevõime poolest kredii-divõimelistele klientidele, rakendab LHV ka mitmeid eeskirju ja tavaid riskide vähendamiseks. Grupil on sisemised eeskirjad teatava tagatisklassi vastuvõetavuse või krediidi-riski vähendamise kohta.

Tagatise väärtust hindab Grupp laenuaotlusprotsessi käigus ja hinnang vaadatakse perioodiliselt üle. Hinnangud tagatiste turuväärtusele põhinevad konservatiivsuspriint-siibil, mis võtab arvesse tagatise liiki, asukohta, realiseeri-mise tõenäosust ja likviidsust.

Kinnisasjade hindamisel kasutatakse eksperdihinnanguid. Turuväärtuste ajakohasuse tagamiseks uuendatakse ärikinnisvara individuaalseid hinnanguid vähemalt üks kord aastas. Elukondliku ning muu homogeenset liiki kinnisvara puhul kasutatakse regulaarseks ümberhindluseks ka statis-tilisi indekseerimismudeleid.

Põhilised laenu- ja ettemaksete tagatiste liigid on järgmised:

- hüpoteek;
- kommertspant;
- kauba pant;
- deposiit;
- krediidikindlustus;
- kaubeldavad väärtpaberid;
- noteerimata väärtpaberid;
- nõudeõiguse pant;
- Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (EISA), Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) või Euroopa Investeeringufondi garantii;
- akreditiiv;
- era- või juriidilise isiku käendus;
- sõidukid, masinad, õhusõidukid, seadmed jne.

Grupp eelistab selliseid tagatiseid, mille puhul ei ole tugevat korrelat-siooni kliendi makseviivituse riski ja tagatise väärtuse vahel. Üldiselt peab panditav vara olema kindlustatud, tagatise eluiga peab olema pikem kui laenu tähtaeg ning tagatise turuväärtus peab ületama laenujääki.

Tagamata laene väljastatakse eraisikutele teatud summa ulatuses. Juriidilistele isikutele on see lubatud ainult sellisel juhul, kui rahavoogude prognoos näitab stabiilseid ja märki-misväärselt tugevaid rahavoogusid ja/või kliendi krediidirisk hinnatakse madalaks.

Finantsvõimenduslaenude tagatise jälgitakse igapäevaselt ja kui tagatise väärtus langeb, võetakse viivitamata meetmeid krediidikahju vältimiseks. Tarbimislaene ja krediitkaardi-laene väljastatakse ilma tagatiseta ning riske vähendatakse klientide maksekäitumise pideva seirega. Liising ja hüpoteeklaenud on alati ületagatud. Liisingu, järelmaksu, hüpoteeklaenude ja arvelduslaenu eraisikutest klientide üle, kes maksetähtaega ületavad, teeb Grupp regulaarset seiret.

Seoses alatatatud ettevõttelaenudega tuleb arvesse võtta, et Grupp on hinnanud teatavate tagatiste (isiklikud käendused, kommertspandid) turuväärtust konservatiivselt. Alatatatud laene käsitatakse üldiselt kõrgema riskiga laenu-dena, mille üle Grupp teeb krediidikomitees igakuist seiret, et vähendada võimalikku krediidikahju.

2.2 Eeldatava krediidikahju mõõtmine

Standardiga IFRS 9 kehtestati kolmeefaasiline mudel väärtuse languse määramiseks vastavalt vara krediidikvaliteedi muutusele pärast esmast kajastamist. Mudeli kokkuvõte on esitatud all.

Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel halvenenud krediidikvaliteediga, liigitatakse faasi 1 ning Grupp jälgib pidevalt selle krediidiriski.

Kui pärast esmast kajastamist on toimunud oluline krediidiriski suurenemine (SICR), liigitatakse finantsinstrument faasi 2, aga seda ei loeta veel halvenenud krediidikvaliteediga instrumendiks. Lisainformatsioon selle kohta, kuidas Grupp hindab krediidiriski olulist suurenemist, on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.2.1 „Oluline krediidiriski suurenemine“.

Juhul kui finantsinstrumendi krediidikvaliteet on halvenenud, liigitatakse see faasi 3. Lisainformatsiooni selle kohta, kuidas Grupp defineerib halvenenud krediidikvaliteedi ja makseviivituse, vt punktist 2.2.2 „Makseviivituse definitsioon ja halvenenud krediidikvaliteediga varad“.

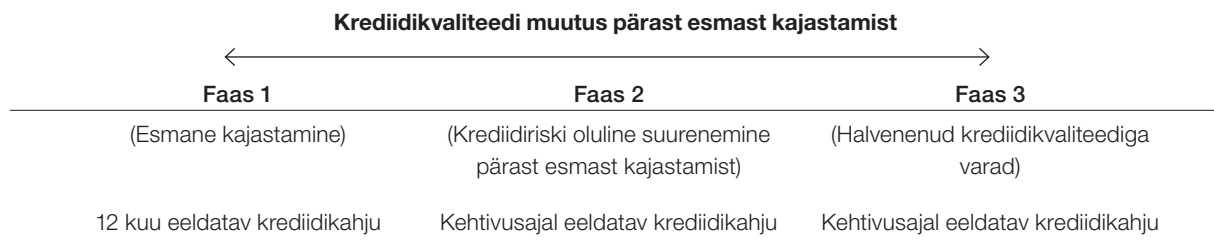
Faasis 1 olevate finantsinstrumentide eeldatavat krediidikahju (expected credit loss, ECL) mõõdetakse summas, mis on võrdne kehtivusajal eeldatava krediidikahju selle osaga, mis tuleneb võimalikest makseviivitustest järgmise 12 kuu jooksul.

Faasi 2 ja 3 instrumentide ECL arvutatakse kogu nende kehtivusajal eeldatava krediidikahju põhjal. Lisainformatsioon sisendite, eelduste ja hindamismeetodite kohta, mida kasutatakse eeldatava krediidikahju mõõtmiseks, on esitatud punktis 2.2.3 „Eeldatava krediidikahju mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused“.

Läbiv põhimõte eeldatava krediidikahju mõõtmisel IFRS 9 järgi on see, et arvesse tuleb võtta tulevikku vaatavat teavet. Punkt 2.2.4 „Tulevikku vaatava teabe lisamine eeldatava krediidikahju mudelisse“ sisaldab selle kohta lähemat teavet.

Halvenenud krediidikvaliteediga ostetud või tekkinud finantsvarad on finantsvarad, mis on esmasel kajastamisel halvenenud krediidikvaliteediga. Nende ECL kajastatakse alati kehtivusajal eeldatava krediidikahjuna (faas 3).

Alljärgnev joonis võtab kokku allahindlusvajaduse vastavalt standardile IFRS 9 (v.a halvenenud krediidikvaliteediga ostetud või tekkinud finantsvarad):

Järgnev osa käsitleb Grupi poolt standardi nõuete täitmisel kasutatud peamisi hinnanguid ja eeldusi.

2.2.1 Oluline krediidiriski suurenemine

Grupi hinnangul on finantsinstrumendi krediidirisk oluliselt suurenenud, kui on täidetud üks või mitu järgnevalt välja toodud kvantitatiivsetest või kaitsemeetme (backstop) kriteeriumidest:

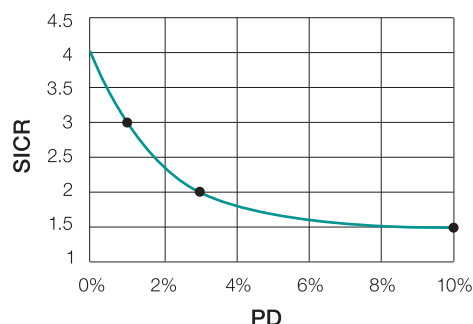
Kvantitatiivsed kriteeriumid

Järelejäänud kehtivusaja makseviivituse tõenäosus (PD) aruandekuupäeva seisuga on võrreldes riskipositsiooni esmase kajastamise aruandekuupäevaga suurenenud, kui see ületab alljärgnevas tabelis toodud piirmäärasid:

Kehtivusaja PD esmasel kajastamisel	Oluliseks hinnatav kehtivusaja PD suurenemine aruandekuupäeva seisuga
X%	≥100 baaspunkti
Ja	Praegune kehtivusaja PD/esialgne kehtivusaja PD > 2,50+exp(0,45-50,00*esialgne kehtivusaja PD)

Jaelaenude portfelli

Valemi illustreerimiseks on esitatud SICR-i kõver järgneval graafikul. Lisaks kõverale peab PD suurenema vähemalt 100 baaspunkti. SICR-i kõver näitab esialgse PD ja olulisuse piirmäära suhet (PD kasv kordades) olulise makseviivituse riski suurenemise tuvastamiseks.

Piirmäära kohaldamise illustreerimiseks võtame näiteks 13. veebruaril 2018 sõlmitud 3-aastase (jaelaenu portfelli kuuluva) ärialaenu lepingu, mille kehtivusaja PD oli esmasel kajastamisel 3,36% ja eeldatav kehtivusaja PD kümme kuud hiljem aruandekuupäeval 2,76%. Kui aruandekuupäeval on tegelik kehtivusaja PD 8,86%, siis ületab see eeldatavat PD-d (2,76%) üle piirmäära. Seetõttu on krediidirisk oluliselt suurenenud.

Piimäärad põhinevad hinnangutel, kuidas muutub instrumendi kehtivusaja PD enne makseraskustesse sattumist. Kehtivusaja PD loomuliku liikumise leidmiseks, mis ei näita krediidiriski olulist suurenemist, on kehtivusaja PD-d hinnatud ka selliste instrumentide puhul, mis hiljem ei sattu makseraskustesse. Ettevõtelaenu portfelli keskmine tähtaeg on lühike, täpsemalt 2,5 aastat.

Kaitsemeede

Kaitsemeedet (backstop) rakendatakse juhul, kui laenuvõtja lepingujärgsed maksed on üle tähtaja rohkem kui 30 päeva, mida käsitatakse finantsinstrumendi krediidiriski olulise suurenemisena.

Madala krediidiriski erand

Grupp on kasutanud madala krediidiriski erandit rahale ja nostrokontodele, mis vastavad likviidsusportfelli kriteeriumidele.

2.2.2 Makseviivituse definitsioon ja halvenenud krediitkvaliteediga varad

Grupp defineerib finantsinstrumendi staatust makseviivituseks ja see vastab täielikult halvenenud krediitkvaliteediga vara mõistele, kui vara suhtes kehtib üks või mitu allpool kirjeldatud kriteeriumi.

Kvantitatiivsed kriteeriumid

Laenuvõtja on rikkunud olulisuse piirmäära kriteeriumi 90 päeva järjest.

Kvalitatiivsed kriteeriumid

Järgnevalt on välja toodud asjaolud, mis võivad viidata sellele, et klient pole suuteline võlgnevust täies ulatuses tasuma:

- esineb märke makse laekumise ebatõenäolisusest, mis näitab, et laenuvõtja on märkimisväärses rahalistes raskustes;

- majanduslike raskuste tõttu on toimunud restruktureerimine;
- varasema makseraskuste tõttu restruktureerimise katseajal on rakendatud täiendavaid võla restruktureerimise meetmeid;
- leping on lõpetatud.

Ülaltoodud kriteeriumeid on rakendatud kõikidele Grupi finantsinstrumentidele ja need on kooskõlas makseviivituse definitsiooniga, mida kasutatakse sisemise krediidiriski juhtimisel. Makseviivituse definitsiooni on läbivalt kasutatud Grupi eeldatava krediidikahju arvutamisel PD (probability of default, makseviivituse tõenäosus), EAD (exposure at default, riskipositsioon makseviivituse hetkel) ja LGD (loss given default, makseviivitusest tingitud kahjumäär) mudelite koostamiseks.

Makseviivituse staatuse rakendamisel kasutatakse ettevõtete panganduse klientide puhul kliendipõhist ja jaepanganduse klientide puhul lepingupõhist lähenemist. Kui instrument ei vasta terve katseaja jooksul ühelegi makseviivituse kriteeriumile, siis ei ole instrument enam makseviivituse staatuses.

Katseaeg peaks kestma vähemalt kolm kuud alates hetkest, mil instrument ei vastanud enam makseviivituse kriteeriumidele.

Raskuste tõttu restruktureeritud laenudele tuleb makseviivituse staatusest ümberklassifitseerimisel erilist tähelepanu pöörata, kuna viivises päevade arvestus toimub muudetud maksegraafiku alusel ning laen jääb restruktureerimisele, kuni see on täielikult tagasi makstud. Seetõttu on selliste laenude katseaeg vähemalt üks aasta alates:

- restruktureerimismeetmete pikendamisest;
- makseviivituse kajastamisest, või
- restruktureerimise kokkuleppes sisalduva maksepuhkuse lõpust, sõltuvalt sellest, mis toimub viimasena.

2.2.3 Eeldatava krediidikahju mõõtmine – sisendite, eelduste ja hindamismeetodite selgitused

ECL-i mudeli eesmärk on arvutada 12 kuu ja kehtivusaja eeldatav krediidikahju, mis:

- on neutraalne ehk ei peegelda liigset konservatiivsust ega optimismi;
- on tõenäosusega kaalutud summa, mis on arvestatud vastavalt kolmele allahindamise stsenaariumile (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium);
- kajastab raha ajaväärtust;
- kasutab mõistlikku ja põhjendatud teavet minevikus-üldmuste, praeguste tingimuste ning prognoositud majandustingimuste kohta.

Grupi ECL-i mudel järgib laialdaselt kasutatavat marginaalkahjumite summa meetodit, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summana, mis tekivad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad riskipositsioone ja kahjusid makseviivituse puhul ning iga perioodi makseviivituse tõenäosuse marginaalväärtust (PD ajaperioodide t ja $t+1$ vahel).

ECL-i arvutused põhinevad järgmisel neljal komponendil:

- makseviivituse tõenäosus (PD) on hinnang sellele, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument satub makseviivitusse;
- riskipositsioon makseviivituse hetkel (EAD) on hinnang tulevikus makseviivituse tekkimise hetkel kehtivale riskipositsioonile, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgnevaid eeldatavaid muutusi, sh põhiosa ja intressi tagasimakseid ning valmisolekulaenude kasutamist;
- makseviivitusest tingitud kahjumäär (LGD) on makseviivituse korral tekkiva kahju hinnang. Selle aluseks on saadaolevate lepinguliste rahavoogude ja LHV eeldatavate rahavoogude (sh tagatistest saadud rahavoogude) vahe. LGD kajastatakse protsendina EAD-st;
- diskontomäär kasutatakse eeldatava kahju diskonteerimiseks nüüdisväärtusesse aruandekuupäeva seisuga.

Matemaatiliselt väljendatakse prognoosiperioodi T (12 kuud või kehtivusaeg, sõltuvalt sellest, kas arvutatakse 12 kuu või kehtivusaja hinnangut) ECL-i summat järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T PD_t * LGD_t * EAD_t * d_t$$

kus:

$t = 0$

T – ühekuuline periood prognoosiperioodi

T raames 12 kuu ECL-i hindamiseks

$T = 12$ kuud kehtivusaja ECL-i hindamiseks

T = laenu eeldatav kehtivusaeg

PD_t – marginaal-PD kuu t puhul

LGD_t – eeldatav LGD kuu t puhul

EAD_t – riskipositsiooni summa, sh eeldatavad valmisolekulaenude kasutamised, kuu t puhul

d_t – diskontomäär kuu t puhul

Diskontomäär on finantsinstrumendi sisemine intressimäär või selle ligikaudne väärtus.

Arvutusloogika illustreerimiseks on allolevas tabelis esitatud lihtsustatud näide. Selles tagatud laene käsitlevas näites on LGD tuletatud otse tagatise väärtusest ning lihtsustamiseks on eeldatud, et tagatise õiglane väärtus on ajas konstantne. Tegelik ECL-i mudel võtab siiski erinevate stsenaariumide abil arvesse võimalikku tagatise õiglase väärtuse vähenemist ajas.

Eeldatav krediidikahju

eurodes	31.01. 2024	28.02. 2024	31.03. 2024	30.04. 2024	31.05. 2024	30.06. 2024	31.07. 2024	31.08. 2024	30.09. 2024
(1) Riskipositsioon (EAD)	4 000	3 500	3 000	2 500	2 000	1 500	1 000	500	0
(2) Marginaal-PD, %	0,40%	0,38%	0,36%	0,34%	0,32%	0,30%	0,28%	0,26%	0,24%
(3) Tagatise väärtus	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
(4) Võimalik kahjum [Max(0;1-3)]	2 000	1 500	1 000	500	0	0	0	0	0
(5) Eeldatav marginaalkahjum [2*4]	8,00	5,70	3,60	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
(6) Eeldatav marginaalkahjum, diskonteeritud	7,97	5,65	3,56	1,67	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kehtivusaja eeldatav krediidikahju seisuga 31.12.2023 [Summa (6)]	18,85								

Märkus. Diskonteerimine on tehtud eeldusel, et aruandeperioodi lõpp on 31. detsember 2023 ja diskontomäär on 5%.

Makseviivituses riskipositsioonidele arvutatakse ECL järgmiselt:

$$ECL_T = \sum_{t=1}^T LGD_t * Riskipositsioon_t * d_t$$

ECL-i mudeli eesmärk on muuta juba olemasolevate riskiparameetrite väärtused tulevikku suunatud konkreetse ajahetke hinnanguteks ja kasutada neid eeldatava krediidikahju arvutamisel.

Iga riskidimensioon (PD, LGD, EAD) on kaetud pangasiseselt välja töötatud reitingu- ja hindamismudelitega. Need mudelid on välja töötatud äri- ja krediidi juhtimise eesmärgil.

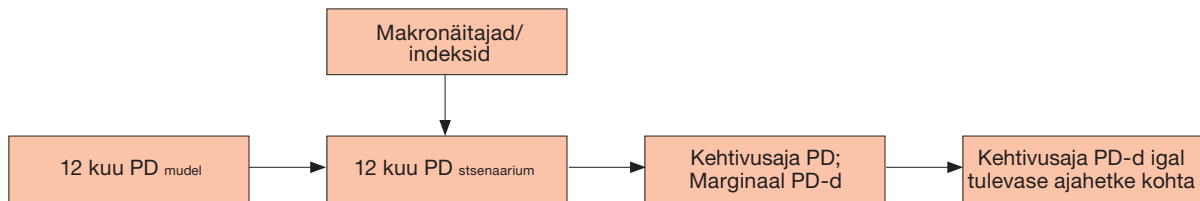
IFRS 9 parameetrid	
PD	12 kuu PD; kehtivusaja PD, disagregeeritud täpsemateks marginaaltoenäosusteks allperioodidele - Tulevikku vaatav konkreetse ajahetke hinnang, mis peegeldab praegusi ja tulevase majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus - Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid ega konservatiivsuse marginaali
LGD	- Neutraalsed konkreetse ajahetke prognoosid - Võtavad arvesse praegusi ja tulevase majandustingimusi ja erinevaid võimalikke tulemusi tulevikus - Sissenõutud maksed on diskonteeritud, kasutades diskontomäärana sisemist intressimäära - Ei ole rakendatud regulatiivseid piirmäärasid ega konservatiivsuse marginaali
CCF/EAD	Peegeldab eeldatavaid laenujäägi muutusi laenu kehtivusaja jooksul, sh laenu graafiku järgseid makseid ja ettemakseid
ECL	Rahavoo puudujäägi nüüdsväärtus (PV). Faas 1: 12 kuu PD. Faas 2: kehtivusaja PD. Faas 3: PD = 100%

Järgnevates osades on selgitatud, kuidas on olemasolevaid mudeleid ECL-i arvutamisel kasutatud. Samuti on detailsemalt lahti seletatud kõik riskidimensioonid.

Mudeli PD teisendamine (PD mudel) toimub alljärgnevalt:

Reitingu- ja hindamismudelitest tuleneva PD lisamine ECL-i mudelisse

IFRS 9 kohaseks eeldatava krediidikahju arvutamiseks on vajalikud tulevikku vaatavad 12 kuu ja kehtivusaja konkreetse ajahetke hinnangud ning marginaal-PD, mitte ajalooline või pikaajaline keskmine 12 kuu PD (mudeli PD).

Järgmisena konverteeritakse 12 kuu konkreetse ajahetke hinnang kehtivusaja PD-ks ja marginaal-PD-ks. Selleks kasutatakse segmendipõhist standardset makseviivituse kõverat, mis annab eeldatava makseviivituse ajastuse riskipositsiooni ülejäänud kehtivusaja jooksul.

Viimasena arvutatakse kehtivusaja PD-d igale tulevasele ajahetkele kuni riskipositsiooni eeldatava kehtivusaja lõpuni.

Makseviivitusest tingitud kahjumäär (LGD) lisamine põhimudelitest ECL-i mudelisse

LGD puhul erineb LGD põhimudelite kasutamine olenevalt sellest, kas tegemist on tagatud või tagamata laenuaga.

Tagatud laenu tagatud osa puhul arvutatakse LGD tagatise hinnangulise kiirrealiseerimisväärtuse alusel.

Tagamata riskipositsioonide ja tagatud riskipositsioonide tagamata osade LGD arvutatakse portfelli ajaloolise statistika alusel.

Järgmisena lisatakse nii tagatud kui ka tagamata LGD-dele makromajanduslikud stsenaariumid, lähtudes vastavast allahindlusstsenaariumist.

Krediidi ümberhindlusteguri (CCF) hinnangute lisamine põhimudelitest ECL-i mudelisse

Sisemine CCF-i hinnang lisatakse otse ECL-i mudelisse ja seda kasutatakse EAD (riskipositsioon makseviivituse hetkel) arvutamisel. Krediidi ümberhindlustegurit ei ole vaja täiendavalt korrigeerida, sest sisemine hinnang ei sisalda konservatiivsusmarginaali, samuti ei tehta kogu tsükli või langust arvestavaid korrigeerimisi.

2.2.4 Tulevikku vaatava teabe lisamine eeldatava krediidikahju mudelisse

Tulevikku vaatava teabe lisamiseks eeldatava krediidikahju mõõtmise, et võtta arvesse ka erinevaid võimalikke tulevikutingimusi, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL-i summad vastavalt kolmele allahindlusstsenaariumile (baas-, positiivne ja negatiivne stsenaarium). Muu hulgas toob selline lähenemine esile mittelineaarsed suhted alternatiivsete stsenaariumide ja eeldatava krediidikahju vahel.

Matemaatiliselt:

$$ECL = p_{baas} * ECL_{baas} + p_{pos} * ECL_{pos} + p_{neg} * ECL_{neg}$$

kus:

p_{baas} , p_{pos} , p_{neg} – vastavalt baas-, positiivse ja negatiivse stsenaariumi tõenäosused

ECL_{baas} , ECL_{pos} , ECL_{neg} – eeldatava krediidi-kahju summa, mis on arvutatud iga stsenaariumi kohta

ECL tuletatakse iga stsenaariumi korral üldisest valemist, kasutades stsenaariumipõhiseid riskiparameetrite väärtusi.

Tõenäosusega kaalutud kehtivusaja PD hinnang krediidiriski olulise suurenemise hindamiseks arvutatakse samamoodi:

$$PD = p_{baas} * PD_{baas} + p_{pos} * PD_{pos} + p_{neg} * PD_{neg}$$

kus:

PD_{baas} , PD_{pos} , PD_{neg} – kehtivusaja PD hinnang vastavalt igale stsenaariumile

Eraisikute krediidiportfellide jaoks valitud näitajad

Järgmine tabel annab ülevaate eraisikute krediidiportfellide jaoks valitud makronäitajate osakaalust.

	Osakaal
Euribor + marginaal	29%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus	14%
Majapidamiste tarbimise kasv	19%
SKP reaalkasv	17%
Töötuse määr	21%
Kokku	100%

Märkus. Iga näitaja osakaal arvestatakse vastavalt näitaja kaaludele.

Ettevõtete valitud näitajad

Ettevõtete puhul on arvesse võetud erinevaid makromajanduslikke ja sektoripõhiseid näitajaid. Analüüs viidi läbi kahe jaotuse alusel:

- 1) NACE Rev.2 klassifikaatori tähtkoodidel põhinevad laiad majandussektorid ja
- 2) NACE Rev.2 klassifikaatori madalama tasandi numbri-listel koodidel põhinevad alamsektorid.

Analüüsi põhjal tehti järgmised järeldused.

- Kõiki sektoreid mõjutab samasugune krediidsükkel ning suuri sektoriüleseid majanduslikke raskusi kogetakse samaaegselt. Siiski on teatud erinevused tööstusharude alamsektorite vahel (nt tootmises).
- On ainult mõned muutujad, mis „töötavad“. Muutujad, mille põhjal saab teha järeldusi, töötavad enamiku tööstusharude puhul üldiselt sarnaselt:
 - SKP kasv, mis selgitab majanduse üldist olukorda;
 - käibe muutus;
 - töötajate arvu muutus.
- Testiti ka kasumi/kahjumi muutust tööstusharus, mis aga oli makseviituse riski olulise muutuse kohta järelduste tegemiseks liiga volatiilne näitaja.
- On mõned makronäitajad, mis on olulised teatud tööstusharus, alamsektoris ja/või alamsektorite rühmas, isegi kui korrelatsioone on keeruline näidata väheste vaatluste ja/või suhteliselt lühikese vaatlusperioodi tõttu. Näiteks:
 - eksporditingimused ekspordile orienteerunud sektorite jaoks, nagu metalli- ja keemiatoodete ning elektroonikaseadmete tootmine;
 - rahvastiku kasv ja sissetulekute kasv elamukinnisvara sektori jaoks;
 - majapidamiste tarbimise kasv sisetarbimisele orienteeritud tööstusharude jaoks, nagu jaekaubandus.
- Kokkuvõttes valiti ettevõtete jaoks näitajaks brutolisandväärtus tööstusharude kaupa, arvestades mitmesuguseid eeldusi:
 - täheldatud korrelatsioon makseviituse määrade lähenditega;
 - sektori tasandil on eelistatud näitaja SKP, mis on brutolisandväärtusele lähedane näitaja;
 - makromajandusanalüütikul on seda kergem prognoosida kui alternatiivseid näitajaid.

Majanduslike muutujatega seotud eeldused

Vähemalt kord aastas koostatakse sisemised makromajanduslikud stsenaariumid (prognoosid) ja näitajad (sh ettevõtelaenude portfelli PD ja LGD hinnangud) finantsriski osakonnas, konsulteerides ka makromajandusanalüütikute ja spetsialistidega krediidi juhtimise, äri- ja finantsüksustest.

Makromajanduslikku arengut jälgitakse kvartaalselt, kui vastavad andmed avalikustatakse. Prognoose uuendatakse jooksvalt, et tagada õigeaegselt uue tulevikku vaatava informatsiooni lisamine ECL-i hinnangutesse.

Allahindlusstsenaariumid ja nende olulised uuendused kinnitab varade ja kohustiste juhtimise komitee.

Kõige olulisemad aruandeperioodi lõpu eeldused ECL-i hinnangu arvutamiseks seisuga 31. detsember 2023 on esitatud järgmises tabelis. Kõikide portfelli puhul kasutati baas-, positiivset ja negatiivset stsenaariumi.

**Ettevõtete ECL-i hinnangu eeldused
seisuga 31.12.2023**

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Üldised makromajanduslikud näitajad	2024	2025	2024	2025	2024	2025
SKP reaalkasv, %	-0,4%	3,2%	-1,0%	2,0%	0,0%	4,0%
Majapidamiste tarbimine, %	0,1%	3,3%	-0,5%	2,5%	0,5%	3,9%
Valitsussektori tarbimine, %	3,5%	-1,1%	-1,0%	0,0%	4,5%	0,0%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	-5,0%	5,6%	-7,0%	3,6%	-3,0%	7,5%
Toodete ja teenuste eksport, %	-1,3%	3,5%	-2,3%	1,5%	0,0%	4,0%
Toodete ja teenuste import, %	-3,1%	3,2%	-4,5%	1,5%	0,0%	4,5%
Nominaalne SKP, miljonites eurodes	39,100	41,319	39 345	41 537	39 286	41 756
SKP deflaator, % muutus	4,3%	2,4%	5,7%	3,5%	3,8%	2,2%
Tarbijahinna tõus, %	3,4%	1,9%	5,0%	4,0%	3,0%	1,7%
Töötuse määr, %	9,0%	8,1%	9,5%	8,5%	6,7%	6,5%
Tööhõive muutus, %	-3,3%	0,1%	-3,9%	0,0%	-1,9%	1,0%
Netokuupalga tõus, %	4,2%	4,3%	3,6%	3,8%	4,6%	5,3%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus, %	-5,0%	5,0%	-6,0%	3,0%	-3,0%	5,5%
6 kuu Euribor	3,3%	2,5%	3,5%	3,3%	3,2%	2,4%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Nominaalkasv

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Kokku – kõik NACE tegevusalad	4,8%	6,6%	5,8%	8,3%	4,7%	7,7%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	-0,5%	5,7%	0,2%	5,6%	1,7%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus	3,9%	6,3%	7,8%	6,2%	5,1%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	3,9%	3,7%	12,5%	3,7%	3,8%	6,3%
Tootmine	3,9%	7,5%	5,6%	7,4%	5,7%	6,3%
Ehitus	7,7%	9,4%	2,7%	19,8%	7,4%	8,1%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, toidlustus	4,5%	6,3%	8,9%	9,1%	4,4%	6,9%
Info ja side	6,7%	7,8%	6,1%	8,4%	7,3%	7,7%
Finants- ja kindlustustegevus	6,3%	0,9%	7,1%	0,8%	1,4%	7,3%
Kinnisvaraalaane tegevus	5,1%	7,6%	7,2%	7,5%	5,6%	8,3%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus, haldus- ja abitegevused	5,2%	8,9%	6,0%	8,8%	5,8%	9,5%
Avalik haldus ja riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaaltoetused	4,6%	5,7%	1,0%	8,6%	2,4%	9,4%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, muud teenindavad tegevused, majapidamiste tegevus ning eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	2,0%	6,6%	2,3%	8,0%	3,8%	6,3%

Majanduslike stsenaariumide kaalud olid järgmised:

Majanduslike stsenaariumide kaalud

	Baasstsenaarium	Negatiivne stsenaarium	Positiivne stsenaarium
Seisuga 31.12.2023	60%	25%	15%
Seisuga 31.12.2022	60%	25%	15%

Kõige olulisemad aruandeperioodi lõpu eeldused ECL-i hinnangu arvutamiseks seisuga 31. detsember 2022 on esitatud järgmises tabelis. Kõikide portfelli puhul kasutati baas-, positiivset ja negatiivset stsenaariumi.

Ettevõtete ECL-i hinnangu eeldused seisuga 31.12.2022

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Üldised makromajanduslikud näitajad						
SKP reaalkasv, %	0,4%	3,1%	-3,5%	2,5%	1,0%	3,5%
Majapidamiste tarbimine, %	-1,1%	2,1%	-4,0%	2,0%	-0,5%	3,3%
Valitsussektori tarbimine, %	3,9%	-2,9%	-2,0%	-1,0%	3,5%	0,5%
Kapitali kogumahutus põhivarasse, %	-0,5%	5,1%	-5,0%	5,0%	0,0%	7,0%
Toodete ja teenuste eksport, %	-0,1%	2,8%	-3,0%	3,2%	0,0%	4,0%
Toodete ja teenuste import, %	-5,4%	1,5%	-0,5%	2,9%	-0,4%	3,8%
Nominaalne SKP, miljonites eurodes	38 486	40 353	37 985	39 324	38 569	40 997
SKP deflaator, % muutus	5,8%	1,7%	8,1%	1,0%	5,4%	2,7%
Tarbijahinna tõus, %	9,3%	2,8%	12,0%	1,5%	7,0%	2,5%
Töötuse määr, %	7,4%	6,8%	9,0%	7,8%	7,0%	6,5%
Tööhõive muutus, %	-1,3%	1,0%	-0,5%	0,7%	-0,5%	1,2%
Netokuupalga tõus, %	7,2%	6,5%	5,8%	4,2%	9,1%	7,6%
Kinnisvarahinnaindeksi tõus, %	-10,0%	0,0%	-15,0%	-5,0%	-5,0%	6,0%
6 kuu Euribor	3,2%	3,0%	3,2%	3,0%	3,2%	3,0%
Pankade laenumarginaalid uutele laenudele	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Nominaalkasv

	Baasstsenaarium		Negatiivne stsenaarium		Positiivne stsenaarium	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus						
Kokku – kõik NACE tegevusalad	6,5%	5,1%	4,7%	3,8%	6,7%	6,5%
Põllumajandus, metsandus, kalandus	40,3%	24,5%	29,8%	17,3%	40,6%	26,2%
Tööstussektor, v.a ehitus	5,2%	4,9%	1,5%	5,9%	5,5%	6,3%
Tööstussektor, v.a ehitus ja tootmine (enamasti energiaga seotud)	5,2%	2,8%	-0,3%	5,7%	5,5%	4,2%
Tootmine	5,2%	5,7%	2,2%	6,0%	5,4%	7,1%
Ehitus	4,1%	4,9%	-2,4%	9,0%	4,3%	6,3%
Hulgi- ja jaekaubandus, transport, majutus, toidlustus	6,2%	5,5%	4,8%	4,1%	6,5%	6,9%
Info ja side	10,3%	7,6%	10,3%	4,2%	10,6%	9,1%
Finants- ja kindlustustegevus	8,2%	7,5%	6,8%	6,2%	8,4%	9,0%
Kinnisvaraala tegevus	1,0%	6,1%	-1,5%	6,0%	1,2%	7,6%
Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus, haldus- ja abitegevused	3,5%	1,4%	2,1%	0,1%	3,7%	2,8%
Avalik haldus ja riigikaitse, haridus, tervishoid ja sotsiaaltoetused	10,4%	3,3%	11,3%	-0,1%	10,6%	4,8%
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg, muud teenindavad tegevused, majapidamiste tegevus ning eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste tegevus	1,4%	6,3%	-1,3%	5,0%	1,6%	7,8%

2.2.5 Laenuõuete allahindlus

Perioodi nõuete allahindlust mõjutavad erinevad tegurid, mida on kirjeldatud allpool:

- faaside 1, 2 ja 3 vahelised liikumised finantsinstrumentide krediidiriski olulise suurenemise (või vähenemise) või perioodi jooksul halvenenud krediitkvaliteedi alusel ning sellest tingitud liikumised 12 kuu ja kehtivusaja ECL-i vahel;
- täiendavad allahindlused perioodi jooksul kajastatud uutele finantsinstrumentidele ja mahakantud instrumentide allahindluste tühistamised;
- mudelite sisendite regulaarsest uuendamisest tingitud PD, EAD ja LGD muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- mudelite ja eelduste muutuste mõju ECL-i mõõtmisele;
- diskonteerimise tühistamine ECL-is seoses aja möödumisega, kuna ECL-i mõõdetakse nüüdsväärtuse baasil;
- välisvaluutas kajastatud varade ümberarvestused ja muud liikumised;
- finantsvarad, mille kajastamine on perioodi jooksul lõpetatud ja perioodi jooksul mahakantud varadega seotud allahindluste mahakandmised (vt punkt 2.2.6).

Individuaalsetel hinnangutel põhinevad allahindlused

Individuaalsetel hinnangutel põhinevate allahindluste moodustamiseks kasutatakse diskonteeritud rahavoo meetodit. Laenu allahindluse summa mõõdetakse laenupositsiooni raamatupidamisväärtuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud eeldatavate tulevaste rahavoogude vahena.

Individuaalsete allahindluse hinnangute määramisel suhtutakse konservatiivselt selliste juriidiliste isikute vastu olevatesse nõuetesse, kes on liigitatud mittetöötavate nõuetega (maksejõuetus, reiting 13) klientideks, kui laenumaksed pole tähtaegselt tasutud ja/või kui esineb suur ebakindlus, et tagatise realiseerimisest eeldatavalt saadavatest rahavoogudest ei piisa laenu põhiosa ja intressimaksete raamatupidamisväärtuse katmiseks.

Mittetöötavateks muutunud laenude allahindluse miinimummäärad

Kõigi mittetöötavate nõuete suhtes tuleks kohaldada järgmisi allahindluse miinimummäärasid (nõude protsendina):

Lepingu liik	Makseviivitus aastas									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Tagamata nõue			35	100	100	100	100	100	100	100
Tagatud (kinnisvaratagatisega)				25	35	55	70	80	85	100
Tagatud (muu tagatisega)				25	35	55	80	100	100	100
Ekspordi krediitgarantii / kindlustus								100	100	100

Kui mittetöötav nõue on ainult osaliselt tagatud, käsitatakse mittetöötava nõude tagamata osa tagamata nõudena ja selle osa suhtes kohaldatakse tagamata nõude allahindluse määra.

2.2.6 Mahakandmise poliitika

Grupp kannab finantsvarad täielikult või osaliselt maha, kui ta on kasutanud kõiki sissenõudmise võimalusi ning jõudnud järeldusele, et laekumist ei ole põhjendatud eeldada. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Asjaolud, mis näitavad, et laekumist ei ole põhjendatud eeldada, hõlmavad muu hulgas seda, (i) kui Grupp lõpetab sissenõudmistgevused ja (ii) kui Grupi sissenõudmismetodiks on tagatise realiseerimine, aga tagatise väärtus on selline, et see eeldatavasti nõuet ei kata.

Kui Grupil ei ole võimalik või majanduslikult otstarbekas rakendada meetmeid diskonteeritava nõude sissenõudmiseks, hinnatakse nõue mittetöötavaks ja eemaldatakse finantsseisundi aruandest. Kui nõue hiljem laekub, kajastatakse laekumine tuluna.

Vähemalt üks loetletud tingimustest peab olema täidetud, et liigitada vastava tooteklassi nõue lootusetuks.

Krediitkaardid, tarbimislaenud ja järelmaks

- 12 kuu jooksul pärast kliendi maksejõuetuks tunnistamist ei ole toimunud olulist laekumist ning kohtumenetlus võlgnevuste sissenõudmiseks on lõpetatud Grupi kahjuks või klient ei täida kohtuotsust.
- Kliendile on kuulutatud pankrot või klient on kuulutatud maksejõuetuks.
- Kohus on kinnitanud võla restruktureerimise kava (kavas kajastatud nõue on väiksem kui tegelik nõue).
- Seoses väljastatud krediidiga on algatatud kriminaalmenetlus või krediidi saamiseks on kasutatud pettust.
- Klient on surnud ning pärast pärandi inventuuri kuulutatakse välja pankrot.
- Kohtutäiturile edastatud nõudega seotud kliendil on välismaine aadress või aadress puudub.

Liising, era- ja äri-laenu

- Klient ei hüvita vabatahtlikult Grupile nõudeid, mis on tekkinud esialgse nõude ja tagatise realiseerimise summade erinevusest.

2.2.7 Finantsvarade muutmine

Mõnikord muudab Grupp klientidele antud laenude tingimusi läbirääkimiste tulemusena või selleks, et raskustes olevat laenu maksimaalselt sisse nõuda.

Sellised restruktureerimisteggevused hõlmavad maksetähtaja pikendamist, maksepuhkusi ja maksete sissenõudmisest loobumist. Restruktureerimispoliitika ja -tavad põhinevad näitajatel või kriteeriumidel, mis juhtkonna hinnangul viitavad sellele, et maksed tõenäoliselt jätkuvad. Neid põhimõtteid vaadatakse pidevalt üle. Restruktureerimist kasutatakse kõige sagedamini tähtajaliste laenude puhul.

Selliste varade muutmisjärgset makseviivituse riski hinnatakse aruandekuupäeval ja võrreldakse esmasel kajastamisel algsetel tingimustel esinenud riskiga, kui muutmine ei ole oluline ja seega ei too kaasa esialgse vara kajastamise lõpetamist.

Grupp jälgib muudetud varade hilisemat toimimist. Grupp võib otsustada, et pärast restruktureerimist on krediidirisk oluliselt vähenenud, nii et varad liigitatakse faasist 3 või 2 (kehtivusaja ECL) faasi 1 (12 kuu ECL). See kehtib ainult selliste varade puhul, mis on toiminud vastavalt uutele tingimustele nõuetekohaselt vähemalt kuus järjestikust kuud või kauem.

2.3 Krediidiriski positsioonid

Järgmised tabelid sisaldavad ülevaadet finantsinstrumendide krediidiriski positsioonidest. Finantsvarade brutoraamatupidamis-väärtus väljendab ühtlasi Grupi maksimaalset avatust nende varadega seotud krediidiriskile. Täiendavat teavet selle kohta, kuidas mõõdetakse eeldatavat krediidikahju (ECL) ja kuidas on määratletud kolm faasi, leiab punktist 2.2 „Eeldatava krediidikahju mõõtmine“.

2.3.1 Riskikontsentratsioon

Finantsvarade ja -kohustiste geograafiline jaotus seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Eesti	Saksamaa	Muu EL	USA	ÜK	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	7	2 440 148	0	367 348	27 363	2 887	146	2 837 892
Finantsvarad õiglasel väärtuses	8	319	6	6 586	29	1	4	6 945
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	166 205	0	155 683	0	0	0	321 888
Laenu ja nõuded klientidele	9	3 448 834	845	25 917	560	67 346	5 011	3 548 513
Muud nõuded klientidele	10	17 833	0	0	0	0	0	17 833
Muud finantsvarad	11	0	0	0	100	0	0	100
Finantsvarad kokku		6 073 339	851	555 534	28 052	70 234	5 161	6 733 171
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	0	0	0	0	0
Klientide hoiused	13	4 094 733	132 432	985 299	72 933	220 184	29 139	5 534 720
Saadud laenu ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	486 568	0	0	0	486 568
Allutatud kohustised	16	114 054	0	0	0	0	0	114 054
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	78 561	0	0	0	0	0	78 561
Finantskohustised õiglasel väärtuses	8	1 843	0	0	0	0	0	1 843
Finantskohustised kokku		4 289 191	132 432	1 471 867	72 933	220 184	29 139	6 215 746

Finantsvarade ja -kohustiste geograafiline jaotus seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Eesti	Saksamaa	Muu EL	USA	ÜK	Muud	Kokku
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	7	1 935 474	0	329 496	24 727	189 442	101	2 479 240
Finantsvarad õiglasel väärtuses	8	62	7	308	21	3	6	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	236 130	4 966	123 134	0	0	0	364 230
Laenu ja nõuded klientidele	9	3 162 295	612	17 867	622	900	4 693	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	9 253	0	0	0	0	0	9 253
Muud finantsvarad	11	24	0	0	100	0	0	124
Finantsvarad kokku		5 343 238	5 585	470 805	25 470	190 345	4 800	6 040 243
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	147 841	0	0	0	0	0	147 841
Klientide hoiused	13	3 656 847	5 292	794 101	14 891	452 415	33 385	4 956 931
Saadud laenu ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	384 149	0	0	0	384 149
Allutatud kohustised	16	114 056	0	0	0	0	0	114 056
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	54 838	0	0	0	0	0	54 838
Finantskohustised õiglasel väärtuses	8	3 850	0	0	0	0	0	3 850
Finantskohustised kokku		3 977 432	5 292	1 178 250	14 891	452 415	33 385	5 661 665

2.3.2 Antud laenude jaotus tööstusharude alusel

Antud laenude jaotus tööstusharude alusel (neto):

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	%	31.12.2022	%
Eraisikud	1 356 775	38,24%	1 245 358	39,08%
Põllumajandus	100 564	2,83%	79 448	2,49%
Mäetööstus	1 471	0,04%	1 630	0,05%
Tootmine	173 535	4,89%	154 069	4,83%
Energeetika	175 504	4,95%	93 170	2,92%
Veevarustus ja kommunaalteenused	17 435	0,49%	29 129	0,91%
Ehitus	97 056	2,74%	108 401	3,40%
Jae- ja hulgimüük	196 774	5,55%	148 560	4,66%
Veondus ja laondus	75 426	2,13%	24 831	0,78%
Hotellid ja restoranid	15 686	0,44%	30 742	0,96%
Info ja side	16 260	0,46%	14 301	0,45%
Finantsteenused	169 089	4,77%	127 950	4,01%
Kinnisvaraalaane tegevus	809 392	22,81%	777 830	24,41%
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	84 613	2,38%	75 174	2,36%
Haldus- ja abitegevused	102 490	2,89%	116 551	3,66%
Avalik haldus	63 062	1,78%	79 145	2,48%
Haridus	4 414	0,12%	5 445	0,17%
Tervishoid	17 414	0,49%	11 542	0,36%
Kunst ja meelelahutus	57 939	1,63%	55 271	1,73%
Muud teenindavad tegevused	13 614	0,38%	8 442	0,26%
Kokku (lisa 9)	3 548 513	100,00%	3 186 989	100,00%

2.3.3 Laenuportfelli jaotus reitingute alusel

Juriidilistele isikutele antud laenude jaotus sisereitingute alusel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022	Järk
3 madal krediidirisk	0	0	Investeeringisjärk
4 madal krediidirisk	8 741	34 069	
5 madal krediidirisk	100 869	48 410	
6 madal krediidirisk	385 896	365 287	
7 keskmine krediidirisk	507 531	433 152	
8 keskmine krediidirisk	649 032	591 503	
9 kõrge krediidirisk	255 224	196 840	
10 kõrge krediidirisk	52 606	39 252	Mitte-investeeringisjärk (sh spetsiaalne seire)
11 kõrge krediidirisk	38 858	55 843	
12 mitterahuldav reiting	12 011	18 912	
13 maksejõuetus	9 924	717	Maksejõuetus
Ettevõtted kokku	2 020 692	1 783 985	
VKE-dest jaekliendid	171 046	157 646	
Kokku	2 191 738	1 941 631	

Järgnevas tabelis on esitatud ettevõtteleenude kasutusse võtmata jäägid ja finantsgarantiilimiidid.

Finantsseisundi aruande väliste kohustiste krediitkvaliteet

väljastamata ettevõtteleenude kasutusse võtmata jäägid ja finantsgarantiilimiidid)

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
3 madal krediidirisk	0	100 000
4 madal krediidirisk	0	35 000
5 madal krediidirisk	69 556	10 078
6 madal krediidirisk	58 147	106 057
7 keskmine krediidirisk	45 577	81 891
8 keskmine krediidirisk	282 101	143 622
9 kõrge krediidirisk	81 093	109 119
10 kõrge krediidirisk	2 804	7 742
11 kõrge krediidirisk	1	3 346
12 mitterahuldav reiting	636	1 718
13 maksejõuetus	4 466	0
Reitinguta (jaekliendid)	68 290	85 142
Kokku	612 671	683 715

2.4 Krediidiportfelli kvaliteet

2.4.1 Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel

Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel seisuga 31.12.2023 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Allahindlus	Kokku
Eraisikud	1 266 071	89 683	7 593	-6 572	1 356 775
Põllumajandus	96 489	4 410	6	-341	100 564
Mäetööstus	915	583	54	-81	1 471
Tootmine	137 540	28 214	12 816	-5 035	173 535
Energeetika	176 400	170	12	-1 078	175 504
Veevarustus ja kommunaalteenused	17 619	25	0	-209	17 435
Ehitus	83 200	15 426	33	-1 603	97 056
Jae- ja hulgimüük	182 818	14 518	1 336	-1 898	196 774
Veondus ja laondus	66 531	9 586	0	-691	75 426
Hotellid ja restoranid	12 571	2 862	406	-153	15 686
Info ja side	15 725	551	45	-61	16 260
Finantsteenused	170 081	174	0	-1 166	169 089
Kinnisvaraalaane tegevus	727 905	87 849	824	-7 186	809 392
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	81 198	3 307	376	-268	84 613
Haldus- ja abitegevused	100 311	2 746	17	-584	102 490
Avalik haldus	58 391	4 946	0	-275	63 062
Haridus	2 487	3 300	3	-1 376	4 414
Tervishoid	17 002	504	0	-92	17 414
Kunst ja meelelahutus	37 591	21 657	0	-1 309	57 939
Muud teenindavad tegevused	12 858	827	7	-78	13 614
Kokku	3 263 703	291 338	23 528	-30 056	
Krediitkvaliteeti katteks moodustatud allahindlus	-12 237	-9 766	-8 053		
Laenuportfell kokku	3 251 466	281 572	15 475		3 548 513

Laenude jaotus majandussektorite ja faaside alusel seisuga 31.12.2022 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Allahindlus	Kokku
Eraisikud	1 127 635	115 433	5 446	-3 156	1 245 358
Põllumajandus	76 817	2 743	0	-112	79 448
Mäetööstus	1 039	519	122	-50	1 630
Tootmine	126 670	28 626	81	-1 308	154 069
Energeetika	92 186	1 305	0	-321	93 170
Veevarustus ja kommunaalteenused	29 314	90	0	-275	29 129
Ehitus	104 812	5 243	58	-1 712	108 401
Jae- ja hulgimüük	142 811	6 599	69	-919	148 560
Veondus ja laondus	15 198	10 323	1	-691	24 831
Hotellid ja restoranid	8 775	23 446	43	-1 522	30 742
Info ja side	11 330	3 004	1	-34	14 301
Finantsteenused	119 435	9 337	0	-822	127 950
Kinnisvaraalaane tegevus	744 928	34 577	1 558	-3 233	777 830
Kutse-, teadus- ja tehnikalaane tegevus	68 002	7 313	30	-171	75 174
Haldus- ja abitegevused	115 072	4 563	32	-3 116	116 551
Avalik haldus	79 272	0	0	-127	79 145
Haridus	5 151	596	0	-302	5 445
Tervishoid	11 077	541	0	-76	11 542
Kunst ja meelelahutus	27 619	30 225	15	-2 588	55 271
Muud teenindavad tegevused	6 970	1 503	11	-42	8 442
Kokku	2 914 113	285 986	7 467	-20 577	
Krediidikahju katteks moodustatud allahindlus	-10 874	-7 632	-2 071		
Laenuportfell kokku	2 903 239	278 354	5 396		3 186 989

2.4.2 Laenude jaotus laenu liikide ja faaside alusel

Järgnevatel tabelitel on esitatud aruandeperioodi jooksul punktis 2.2 kirjeldatud tegurite tõttu toimunud muutused krediitkajuhj katteks moodustatud allahindlustes ja faasipõhises jaotuses laenu liikide alusel.

Laenuportfelli jaotus laenu liikide ja faaside alusel (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Halvenenud krediitkvaliteet- diga ootetud või tekinud	Allahindlus	Kokku
Äriklendilaenud	1 881 294	178 453	13 841	0	-21 399	2 052 189
Tarbijakrediit	90 697	16 128	2 473	0	-4 310	104 988
Investeeringute rahastamine	9 951	23	7	0	-11	9 970
Liising	141 419	24 277	2 103	0	-2 107	165 692
Eraklendilaenud	1 140 342	72 457	5 104	0	-2 229	1 215 674
Kokku seisuga 31.12.2023	3 263 703	291 338	23 528	0	-30 056	3 548 513
Äriklendilaenud	1 687 958	145 015	636	0	-15 435	1 818 174
Tarbijakrediit	94 818	6 661	1 145	0	-2 107	100 517
Investeeringute rahastamine	10 532	4	0	0	-13	10 523
Liising	122 833	28 419	1 442	0	-2 008	150 686
Eraklendilaenud	997 972	105 887	4 244	0	-1 014	1 107 089
Kokku seisuga 31.12.2022	2 914 113	285 986	7 467	0	-20 577	3 186 989

Faas 1

<i>tuhandetes eurodes</i>	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Ärikliendilaenud	1 678 196	720 712	-410 598	-107 016	-10 884	1 870 410
Tarbijakrediit	94 376	40 803	-35 940	-8 542	-536	90 161
Investeeringute rahastamine	10 519	2 233	-2 771	-30	-9	9 942
Liising	122 459	67 362	-47 220	-1 182	-476	140 943
Erakliendilaenud	997 689	196 413	-81 800	28 040	-332	1 140 010
Kokku	2 903 239	1 027 523	-578 329	-88 730	-12 237	3 251 466

Faas 2

<i>tuhandetes eurodes</i>	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Ärikliendilaenud	139 644	9 816	-64 204	93 197	-6 261	172 192
Tarbijakrediit	6 035	6 519	-3 280	6 854	-1 905	14 223
Investeeringute rahastamine	4	1	-7	25	0	23
Liising	27 361	4 142	-7 381	155	-884	23 393
Erakliendilaenud	105 310	6 004	-8 911	-29 946	-716	71 741
Kokku	278 354	26 482	-83 783	70 285	-9 766	281 572

Faas 3

<i>tuhandetes eurodes</i>	Algsaldo	Lisandumine	Amortisatsioon	Ümberliigitus	Allahindlus	Kokku
Ärikliendilaenud	334	601	-912	13 818	-4 254	9 587
Tarbijakrediit	106	265	-190	2 292	-1 869	604
Investeeringute rahastamine	0	0	1	6	-2	5
Liising	866	274	-541	1 504	-747	1 356
Erakliendilaenud	4 090	56	-948	1 906	-1 181	3 923
Kokku	5 396	1 196	-2 590	19 526	-8 053	15 475

2.4.3 Ümberliigitused faaside vahel

Järgnevas tabelis on esitatud muutused, mis toimusid aruandeperioodi jooksul laenude faasipõhises liigituses punktis 2.2 kirjeldatud tegurite tõttu.

Ümberliigitamised faaside vahel 2023. aastal (bruto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	1 > 2	1 > 3	2 > 1	2 > 3	3 > 1	3 > 2
Ärikliendilaenud	141 777	977	46 990	11 896	0	16
Tarbijakrediit	7 343	890	970	739	0	111
Investeeringute rahastamine	18	7	0	0	0	0
Liising	7 393	413	6 780	425	0	16
Erakliendilaenud	35 153	1 013	96 862	1 513	0	646
Kokku	191 684	3 300	151 602	14 573	0	789

2.4.4 Laenude jaotus tagatise liigi alusel

Järgnevates tabelites on esitatud laenud tagatise liigi alusel ja tagatise raamatupidamisväärtus või õiglase väärtus, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Tagatud laenude alata-
gatud osa on esitatud real „Tagamata laenud“.

Laenude jaotus tagatise alusel seisuga 31.12.2023 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ärikliendi- laenud	Tarbija- krediit	Investee- ringute rahasta- mine	Liising	Erakliendi- laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	8 925	0	0	8 925
Noteerimata omakapitaliväärtpaberid	23 419	0	0	0	3 573	26 992
Hüpoteek, kinnisvara	1 185 368	0	0	0	1 180 791	2 366 159
EISA ja MES-i käendused	45 859	0	0	0	4 690	50 549
Nõudeõiguse pant	147 919	0	0	0	0	147 919
Deposiidid	6 942	0	658	0	1 300	8 900
Liisitud vara	0	0	0	130 340	0	130 340
Muu	37 695	0	0	0	7 930	45 625
Tagamata laenud ja tagatud laenude tagamata osad	604 987	104 988	387	35 352	17 390	763 104
Kokku	2 052 189	104 988	9 970	165 692	1 215 674	3 548 513

Laenude jaotus tagatise alusel seisuga 31.12.2022 (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ärikliendi- laenud	Tarbija- krediit	Investee- ringute rahasta- mine	Liising	Erakliendi- laenud	Kokku
Noteeritud väärtpaberid	0	0	9 184	0	0	9 184
Noteerimata omakapitaliväärtpaberid	23 137	0	0	0	2 031	25 168
Hüpoteek, kinnisvara	1 078 341	0	0	0	1 085 002	2 163 343
EISA ja MES-i käendused	37 543	0	0	0	2 521	40 064
Nõudeõiguse pant	117 570	0	0	0	0	117 570
Deposiidid	3 361	0	818	0	2 000	6 179
Liisitud vara	0	0	0	84 054	0	84 054
Muu	51 821	0	0	0	6159	57 980
Tagamata laenud ja tagatud laenude tagamata osad	506 401	100 517	521	66 632	9 376	683 447
Kokku	1 818 174	100 517	10 523	150 686	1 107 089	3 186 989

Üle- ja alatagatud laenud (neto)

<i>tuhandetes eurodes</i>	Ületagatud laenud		Alatagatud laenud		Kokku	
	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus
Seisuga 31.12.2023	1 774 369	2 840 469	1 774 144	1 011 080	3 548 513	3 851 549
Ärikliendilaenud	738 049	1 066 778	1 314 140	709 152	2 052 189	1 775 930
Tarbijakrediit	0	0	104 988	0	104 988	0
Investeeringute rahastamine	7 690	28 055	2 280	1 893	9 970	29 948
Liising	24 840	36 880	140 852	105 500	165 692	142 380
Erakliendilaenud	1 003 790	1 708 756	211 884	194 535	1 215 674	1 903 291
Seisuga 31.12.2022	1 740 956	2 825 209	1 446 033	762 610	3 186 989	3 587 819
Ärikliendilaenud	732 786	1 075 592	1 085 388	579 012	1 818 174	1 654 604
Tarbijakrediit	0	0	100 517	0	100 517	0
Investeeringute rahastamine	8 093	29 836	2 430	1 909	10 523	31 745
Liising	17 684	30 171	133 002	66 370	150 686	96 541
Erakliendilaenud	982 393	1 689 610	124 696	115 319	1 107 089	1 804 929

Üle- ja alatagatud laenude jaotus faaside alusel seisuga 31.12.2023 (neto)

	Ületagatud laenud		Alatagatud laenud		Kokku	
	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Raamatupidamis- väärtus	Tagatise õiglase väärtus
Faas 1	1 601 382	2 568 667	1 650 081	939 492	3 251 463	3 508 159
Ärikliendilaenud	642 083	940 685	1 228 326	654 198	1 870 409	1 594 883
Tarbijakrediit	0	0	90 161	0	90 161	0
Investeeringute rahastamine	7 676	28 032	2 265	1888	9 941	29 920
Liising	18 937	27 210	122 005	92 015	140 942	119 225
Erakliendilaenud	932 686	1 572 740	207 324	191 391	1 140 010	1 764 131
Faas 2	162 772	251 716	118 802	68 017	281 574	319 733
Ärikliendilaenud	90 801	118 633	81 392	51 598	172 193	170 231
Tarbijakrediit	0	0	14 223	0	14 223	0
Investeeringute rahastamine	9	15	14	4	23	19
Liising	4 781	7 823	18 613	13 271	23 394	21 094
Erakliendilaenud	67 181	125 245	4 560	3 144	71 741	128 389
Faas 3	10 215	20 086	5 261	3 571	15 476	23 657
Ärikliendilaenud	5 166	7 459	4 421	3 357	9 587	10 816
Tarbijakrediit	0	0	604	0	604	0
Investeeringute rahastamine	5	9	1	0	6	9
Liising	1 121	1 847	235	214	1 356	2 061
Erakliendilaenud	3 923	10 771	0	0	3 923	10 771

2.4.5 ECL-i tundlikkuse analüüs

Järgnevates tabelites on näidatud, missugust mõju avaldavad ECL-i katteks moodustatud allahindlustele seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 krediidiriski olulise suurenemise (SICR) arvutustes kasutatud PD piirmäärade muutused. ECL-i suurenemine (positiivne summa) väljendab suurenenud allahindlusvajadust, mida oleks vaja kajastada.

Laenuportfell seisuga 31.12.2023

tuhandetes eurodes	Mõju allahindlusele
SICR-i muutus +10%	-195
SICR-i muutus -10%	141
SICR piirmääraga 0,5%	4
SICR piirmääraga 1,5%	-5

Laenuportfell seisuga 31.12.2022

tuhandetes eurodes	Mõju allahindlusele
SICR-i muutus +10%	-379
SICR-i muutus -10%	340
SICR piirmääraga 0,5%	5
SICR piirmääraga 1,5%	-9

Nagu nähtub eespool esitatud tabelitest, omab SICR-i +/- 10% muutus või 1% piirmäärade muutmine 0,5% või 1,5% tasemele Grupi üldisele ECL-ile piiratud mõju.

Kõige olulisemad eeldused, mis ECL-i katteks moodustatud allahindlust mõjutavad on aga järgmised.

Jaelaenude portfell

- töötuse määr
- intressimäär
- majapidamiste tarbimise kasv
- SKP reaalkasv
- kinnisvarahinnaindeks
- brutolisandväärtus

Ettevõtelaenude portfell

- eeldatavad portfelli konkreetse ajahetke PD väärtused iga stsenaariumi korral

Tundlikkusanalüüside eesmärk on näidata positiivsete ja negatiivsete stsenaariumide kaalude muutmise mõju. Tundlikkusanalüüsis jääb baasstsenaariumi kaal samaks ning tehakse kaks testi, kus positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalusid on muudetud vastavalt +/-5 protsendipunkti (pp). Järgnev tabel illustreerib positiivse ja negatiivse stsenaariumi kaalude muutuste mõju portfellile seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022.

31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	60-10-30 (baas/pos/neg)	60-20-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumide kaalude muutus	1 033	-1 052

31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	65-10-30 (baas/pos/neg)	60-20-20 (baas/pos/neg)
Stsenaariumide kaalude muutus	896	-896

Allpool on esitatud ECL-i muutused seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022, mida põhjustaksid põhjendatult võimalikud muutused mõnes hinnangu tegemisel kasutatud näitaja väärtuses:

Mõju ECL-ile 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Tõusu mõju	Languse mõju
Töötuse määr +/- 1 pp	102	-104
Intressimäär +/- 1 pp	129	-218
Majapidamiste tarbimise kasv +/- 1 pp	-49	45
SKP reaalkasv +/- 1 pp	-42	40
Kinnisvarahinnaindeks +/- 5 pp	-64	54
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5 pp	-192	266

Mõju ECL-ile 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Tõusu mõju	Languse mõju
Töötuse määr +/- 1 pp	135	-156
Intressimäär +/- 1 pp	177	-276
Majapidamiste tarbimise kasv +/- 1 pp	-89	88
SKP reaalkasv +/- 1 pp	-83	85
Kinnisvarahinnaindeks +/- 5 pp	-12	8
Brutolisandväärtus sektorite lõikes, aastane muutus +/- 5 pp	-177	228

Grupp on teinud stressiteste, kus kasutatakse erinevaid PD ja LGD hinnanguid. Stressitestide kogumõju allahindlustele on esitatud järgnevas tabelis. Tabel sisaldab laene, millele

on moodustatud üldine allahindlus, ning millel on oluline jääk ja potentsiaalne mõju.

2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mõju allahindlustele
LGD negatiivne 0,80	871
LGD negatiivne 0,90	-831
Keskmine PiT PD -0,5 pp	-3 351
Keskmine PiT PD +0,5 pp	3 056

2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mõju allahindlustele
LGD negatiivne 0,80	803
LGD negatiivne 0,90	-608
Keskmine PiT PD -0,5 pp	-3 527
Keskmine PiT PD +0,5 pp	3 369

3. Tururisk

Tururisk on risk, et turuhindade, sh välisvaluuta, intressimäärade ja väärtpaberite turuhindade ebasoodsad muutused põhjustavad Grupile kahju. Tururisk tekib nii finantsseisundi aruande kui ka selle väliste positsioonide puhul ja võib tekkida nii panga- kui ka kauplemisportfelli. Tururiski juhtimise eesmärk on tururiski õigesti tuvastada ja mõõta ning tagada, et tururiskiga seotud otsused tehakse riskiteadlikult.

Grupp on avatud järgmist liiki tururiskidele:

- valuutarisk, mis tuleneb Grupi neto avatud välisvaluutapositsioonidest;
- hinnarisk, mis tuleneb Grupi väärtpaberite ja tuletisinstrumentide positsioonidest, sh need, mis on võetud investeerimise, riskijuhtimise ja väärtpaberivahenduse eesmärgil;
- intressimäärarisk, mis tuleneb Grupi intressimäärade muutuste suhtes tundlikest instrumentidest.

Grupi tururiski juhtimist reguleerib LHV Grupi tururiski juhtimise poliitika, LHV Panga tururiski juhtimise eeskirjad ja muud sise-eeskirjad, kus on määratud kindlaks Grupi riskivalmidus seoses pangaportfelli valuutariski, hinnariski ja intressimäärariskiga. Tururiski juhtimise poliitika kohaselt on Grupi tururiskivalmidus väike.

Tururiski juhtimisel täidavad esimese kaitseliinina kesksel rollil LHV Panga treasury üksus, LHV Pangas moodustatud varade ja kohustiste juhtimise komitee. Riskikontrolli üksus ja siseauditi üksus vastutavad vastavalt teise ja kolmanda kaitseliini funktsioonide täitmise eest.

3.1 Valuutarisk

Valuutarisk tuleneb Grupi välisvaluuta varade ja kohustiste mittevastavusest. Enamik Grupi finantsseisundi aruandes kajastatud varadest ja kohustistest on nomineeritud eurodes, kuid mittevastavus võib tuleneda LHV Panga klientide välisvaluutatehingutest.

Valuutariski mõõtmisel hinnatakse võimalikku kahju, mis võib Grupile tekkida avatud välisvaluuta netopositsioonist stressisenaariumi korral. Valuutariskist tekkida võib kahju ei tohi ületada kindlaks määratud osa Grupi netoomavahenditest.

Lisaks LHV Grupi tasandil heaks kiidetud riskivalmiduse tasemele, on LHV Panga varade ja kohustiste juhtimise komitee kehtestanud LHV Pangas mitmesuguste tururiskide jaoks täiendavad riskipiirid. Panga valuutariski piirid on fikseeritud iga valuuta puhul maksimaalse nominaalse avatud netopositsiooni piirmäärana euro ekvivalendina.

Kui avatud valuutapositsioon ületab varade ja kohustiste juhtimise komitee seatud piiri, tuleb võtta meetmeid positsiooni sulgemiseks või vähendamiseks.

Grupp on teinud tundlikkusanalüüsi valuutakursside muutuste mõju kohta kasumiaruandele eeldusel, et kõik muud tingimused on konstantsed. Tundlikkust on mõõdetud vahetuskursi võimaliku +/-6% muutuse suhtes, mis vastab stressisenaariumile, mida Grupp kasutab oma avatud netopositsioonide valuutariski mõõtmiseks (2022: +/- 7%). Grupi välisvaluuta riskipositsioon on väga väike.

Mõju kasumiaruandele

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
USD vahetuskurss	+/-47	+/-375
SEK vahetuskurss	+/-10	+/-2
GBP vahetuskurss	+/-24	+/-68
CHF vahetuskurss	+/-9	+/-4

Avatud valuutapositsioonid

Järgnevad tabelid annavad ülevaate avatud valuutapositsioonidest tulenevast riskist. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustised on tabeli veergudes esitatud euro ekvivalendis vastavalt aruandekuupäeval kehtinud vahetuskursile. Finantsseisundi aruandes õiglases väärtuses kajastatud tuletisinstrumentid on esitatud finantsseisundi aruande väliste varade ja kohustiste hulgas lepingulistes summades. Grupi avatus valuutariskile ja finantsvarade ja kohustiste mahud aruandekuupäeval ei erine oluliselt aasta jooksul esinenud keskmisest positsioonist. Valuuta forvardtehingud on esitatud tabelis finantsseisundi aruande väliste varade ja kohustistena nende lepinguliste rahavoogude täissummades. Tabel ei sisalda valuutariskita varasid (materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad) ja kohustisi (eraldised) ning omakapitali.

Nagu nähtub järgnevast tabelist ja on märgitud ka eespool, toimub valdav osa Grupi majandustehingutest eurodes.

Valuutariski positsioonid seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muu	Kokku
Valuutariski kandvad finantsvarad								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	7	2 803 213	1 047	9 734	1 480	13 570	8 849	2 837 892
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	8	322 524	1	0	6 275	31	2	328 833
Laenud ja nõuded klientidele	9	3 472 835	23	66 674	189	8 676	116	3 548 513
Muud nõuded klientidele	10	17 211	0	317	168	1 822	-1 685	17 833
Muud finantsvarad	11	100	0	0	0	0	0	100
Valuutariski kandvad finantsvarad kokku		6 615 883	1 071	76 725	8 112	24 099	7 281	6 733 171
Valuutariski kandvad finantskohustised								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	0	0	0	0	0
Klientide hoiused	13	5 334 564	9 494	20 924	8 867	151 070	9 801	5 534 720
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	486 568	0	0	0	0	0	486 568
Finantskohustised õiglases väärtuses	8	1 843	0	0	0	0	0	1 843
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	68 067	30	1 380	479	6 574	2 031	78 561
Allutatud kohustised	16	114 054	0	0	0	0	0	114 054
Valuutariski kandvad finantskohustised kokku		6 005 096	9 524	22 304	9 346	157 644	11 832	6 215 746
Varadena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		0	8,359	0	1,334	133,071	5,633	148,397
Kohustistena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		94 218	0	54 179	0	0	0	148 397
Avatud välisvaluuta positsioon		516 569	-94	242	100	-474	1 081	517 425

Valuutariski positsioonid seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	EUR	CHF	GBP	SEK	USD	Muu	Kokku
Valuutariski kandvad finantsvarad								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	7	2 252 513	1 466	197 147	2 538	17 806	7 769	2 479 240
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	8	364 567	0	2	1	26	42	364 637
Laenud ja nõuded klientidele	9	3 180 990	74	232	385	5 068	241	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	14 099	5	751	241	-4 512	-1 330	9 253
Muud finantsvarad	11	124	0	0	0	0	0	124
Valuutariski kandvad finantsvarad kokku		5 812 293	1 545	198 132	3 164	18 388	6 721	6 040 243
Valuutariski kandvad finantskohustised								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	147 841	0	0	0	0	0	147 841
Klientide hoiused	13	4 590 049	5 323	193 442	10 968	148 058	9 089	4 956 931
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	384 149	0	0	0	0	0	384 149
Finantskohustised õiglases väärtuses	8	0	0	0	0	3 849	1	3 850
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	41 563	19	4 006	172	8 987	91	54 838
Allutatud kohustised	16	114 056	0	0	0	0	0	114 056
Valuutariski kandvad finantskohustised kokku		5 277 658	5 343	197 448	11 140	160 895	9 181	5 661 665
Varadena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		9 403	3 757	0	8 001	148 162	2 371	171 694
Kohustistena kajastatud tuletisinstrumentide avatud brutopositsioon lepingulises väärtuses		162 291	0	0	0	9 403	0	171 694
Avatud välisvaluuta positsioon		381 747	-40	684	25	-3 748	-89	378 578

3.2 Hinnarisk

Hinnarisk tuleneb väärtpaberitest, mida Grupp hoiab likviidsusportfellis, kauplemisportfellis ja investeerimisportfellides (lisad 8 ja 9).

Hinnariski mõõtmisel hinnatakse võimalikku kahju, mis võib Grupile stressistsenaariumi korral tekkida. Hinnariskist stressistsenaariumi korral tulenev kahju ei tohiks ületada kindlaks määratud osa Grupi netoomavahenditest.

LHV Pangas on varade ja kohustiste juhtimise komitee kehtestanud täiendavad piirangud kauplemis- ja investeerimisportfellide suurusle. Kehtivad kindlad kriteeriumid Grupi hoitavate võlaväärtpaberite vastuvõetavate krediidi-reitingute ja muude parameetrite kohta.

Grupp on teinud tundlikkusanalüüsi väärtpaberite hinnamuutuste mõju kohta Grupi puhaskasumile. Tundlikkusanalüüsis kasutatud potentsiaalsed hinnamuutused vastavad stressistsenaariumidele, mida Grupp kasutab hinnariski mõõtmiseks, ja põhinevad vastavates portfellides sisalduvate instrumentide tegelikul ajaloolisel volatiilsusel. Ainult LHV Panga võlaväärtpaberite portfelli, mida mõõdetakse õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, on avatud hinnariskile.

Hinnamuutuse mõju kasumiaruandele (kasum pärast tulumaksu)

tuhandetes eurodes	2023	2022
Omakapitaliväärtpaberid ja fondiosakud		
+/-26% (2022: +/-25%)	+/-96	+/-92
Võlaväärtpaberid +/-2,0%	+/-126	+/-0

Nagu näha, tuleneb suurem osa Grupi hinnariskist Grupi likviidsusportfellis hoitavatest võlaväärtpaberitest. Enamikkum neist mõõdetakse aga korrigeeritud soetusmaksumuses ja seetõttu hinnariski realiseerumine kasumiaruandele kohest mõju ei avaldaks. Grupp ei oma olulisel hulgal omakapitaliväärtpabereid (vt lisa 8) ja seepärast on tundlikkus nende positsioonide turuhindade muutuse suhtes marginaalne.

3.3 Intressimäärarisk

Intressimäärarisk tuleneb intressitundlike varade ja kohustiste lõpptähtaegade mittevastavusest (tähtaegade erinevuse risk), baasmäärade mittetäielikust vastavusest (baasmäärarisk), intressimäära suhtes tundlike instrumentide lepingutes sisalduvast paindlikkusest (optsoonirisk) ja krediitmarginaalide võimalikest muutustest (krediitmarginaali risk). Intressimäärarisk võib tuleneda nii finantsseisundi aruande kui ka selle välistest positsioonidest.

Pangaportfelli intressimäärariski mõõtmisel hinnatakse netointressitulule (NII) ja omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) muutust mitme stressistsenaariumi puhul võrrelduna baasstsenaariumiga.

Grupi riskivalmidus näeb ette, et stressistsenaariumide negatiivne mõju NII-le ja EVE-le ei tohi ületada teatavat osa LHV Panga netoomavahenditest.

LHV Panga varade ja kohustiste juhtimise komitee on kiitnud heaks stressistsenaariumid ning muud sisendid ja metoodikad NII ja EVE muutuse arvutamiseks. Baasstsenaariumina kasutatakse turuandmete põhjal leitud intressimäärakõverat. Kasutatakse kuut stressistsenaariumi:

- paralleelne ülessuunaline šokk;
- paralleelne allasuunaline šokk;
- järsenemise šokk (lühiajalised intressimäärad alla ja pikaajalised üles);
- lamenumise šokk (lühiajalised intressimäärad üles ja pikaajalised alla);
- lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk;
- lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk.

Omakapitali majandusliku väärtuse (EVE) muutuse analüüsi eesmärk on hinnata varade, kohustiste ja omakapitali majandusliku väärtuse muutust erinevate intressimäärast-senaariumide korral.

Intressimäärariski mõõdikuks on EVE muutus intressimäära stressistsenaariumi korral võrreldes baasstsenaariumiga. EVE muutuse arvutamiseks leitakse pangaportfelli varadest, kohustistest ja finantsseisundi aruande välistest elementidest tulenevate rahavoogude nüüdispuhasväärtus iga stsenaariumi puhul. Rahavoogude arvutamisel lähtutakse allpool kirjeldatud eeldustest, kasutades nn äravooluga finantsseisundi aruannet. Kõik varadest, kohustistest ja finantsseisundi aruande välistest elementidest tulenevad rahavood diskonteeritakse, kasutades sama intressimäärakõverat (tulukõver sõltub stsenaariumist).

Netointressitulule (NII) muutuse analüüsi käigus hinnatakse intressimäärade muutuste mõju netointressitulule järgmise 12 kuu jooksul. NII muutuse arvutamiseks jaotatakse kõik intressi kandvad varad, kohustised ja finantsseisundi aruande välised elemendid eelmääratud ajavahemikesse vastavalt nende ümberhindamise kuupäevadele. Eeldatakse, et pärast ümberhindamise kuupäeva muutub intressitundlike varade ja kohustiste intressimäär vastavalt stsenaariumile ja saab kindlaks määrata NII muutuse eri stsenaariumide korral. NII analüüsis lähtutakse nn staatilisest finantsseisundi aruandest.

EVE ja NII muutuse arvutamisel on peamised eeldused järgmised:

- majapidamiste ja mittefinantsettevõtete nõudmiseni hoiuste puhul varieeruvad ümberhindamise tähtajad 1 päevast 10 aastani, sõltuvalt nende intressitundlikkusest;
- finantsasutuste hoiuste puhul eeldatakse kohest ümberhindamist;

- jaeklientide hoiustele kohaldatakse 0% intressimäära alampiiri;
- tähtajaliste hoiuste puhul kasutatakse lepingulisi lõpptähtaegu;
- laenude puhul kasutatakse lepingupõhiseid intressimäära alampiire;
- laenude ennetähtaegse tagastamise hindamiseks kasutatakse tingimuslikku ettemaksumäära;
- tähtajaliste hoiuste ennetähtaegse lunastamise hindamiseks kasutatakse tähtajaliste hoiuste lunastamise määra;
- finantsseisundi aruande väliste kirjete puhul (nt valmisolekulaenud ja krediitlimiidid), lisatakse mudelisse krediidi ümberhindlustegur ja eeldatakse, et limiidi kasutus suureneb lineaarselt kuni lepingu kehtivusaja lõpuni.

Järgnevates tabelites on esitatud hinnang selle kohta, missugust mõju avaldaksid kuus stressistsenaariumi omakapitali majanduslikule väärtusele (EVE) ja järgmise 12 kuu netointressitulule (NII) (võrrelduna baasstsenaariumiga). Aruandeperioodil toimus intressikeskkonnas märkimisväärne muutus, mis avaldab mõju järgnevate stressitestide tulemustele.

Stressitesti stsenaariumide mõju seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Omakapitali majandusliku väärtuse muutus	Järgmise 12 kuu netointressitulu muutus
Paralleelne ülessuunaline šokk	-7 614	25 816
Paralleelne allasuunaline šokk	-10 692	-50 172
Järsenemise šokk	9 279	-29 155
Lamenemise šokk	-10 623	20 552
Lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk	-9 787	27 645
Lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk	-90	-53 643

Stressitesti stsenaariumide mõju seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Omakapitali majandusliku väärtuse muutus	Järgmise 12 kuu netointressitulu muutus
Paralleelne ülessuunaline šokk	19 955	22 911
Paralleelne allasuunaline šokk	-20 787	-22 901
Järsenemise šokk	775	-7 477
Lamenemise šokk	2 552	11 448
Lühiajaliste intressimäärade ülessuunaline šokk	8 038	17 619
Lühiajaliste intressimäärade allasuunaline šokk	-8 778	-17 609

Järgnevas tabelis on esitatud Grupi intressiteenivate varade ja intressikandvate kohustiste struktuur intressi ümberarvestamise tähtaja alusel. Esitatud on nõuete ja kohustiste põhisummad.

Intressi ümberarvestamise aja erinevus 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahind- lused	Kokku
Finantsvarad									
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investimisühingutele	7	2 837 892	0	0	0	2 837 892	0	0	2 837 892
Finantsvarad õiglasest väärtuses (võlaväärtpaberid)	8	6 945	0	0	0	6 945	0	0	6 945
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses (võlaväärtpaberid)	8	89 282	153 577	77 944	0	320 803	1 165	-80	321 888
Laenud ja nõuded klientidele	9	1 638 005	1 730 394	142 508	51 795	3 562 702	15 867	-30 056	3 548 513
Kokku		4 572 124	1 883 971	220 452	51 795	6 728 342	17 032	-30 136	6 715 238
Finantskohustised									
Klientide hoiused	13	3 343 240	1 598 719	415 656	153 002	5 510 617	24 103	0	5 534 720
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	69 000	415 000	0	484 000	2 568	0	486 568
Allutatud kohustised	16	31 000	27 500	55 000	0	113 500	554	0	114 054
Kokku		3 374 240	1 695 219	885 656	153 002	6 108 117	27 225	0	6 135 342
Intressi ümberarvestamise aja erinevus		1 197 884	188 752	-665 204	-101 207	620 225			

Intressi ümberarvestamise aja erinevus 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Vahesumma	Kogunenud intress	Allahind- lused	Kokku
Finantsvarad									
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investimisühingutele	7	2 479 240	0	0	0	2 479 240	0	0	2 479 240
Finantsvarad õiglasest väärtuses (võlaväärtpaberid)	8	0	17		390	407	0	0	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses (võlaväärtpaberid)	8	236 130	4 965	122 671	0	363 766	555	-91	364 230
Laenud ja nõuded klientidele	9	1 454 057	1 622 589	90 799	31 931	3 199 376	8 190	-20 577	3 186 989
Kokku		4 169 427	1 627 571	213 470	32 321	6 042 789	8 745	-20 668	6 030 866
Finantskohustised									
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	150 000	0	150 000	-2 159	0	147 841
Klientide hoiused	13	3 829 982	306 833	819 419	0	4 956 234	697		4 956 931
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	384 000	0	384 000	149	0	384 149
Allutatud kohustised	16	0	0	10 000	103 500	113 500	556	0	114 056
Kokku		3 829 982	306 833	1 363 419	103 500	5 603 734	-757	0	5 602 977
Intressi ümberarvestamise aja erinevus		339 445	1 320 738	-1 149 949	-71 179	439 055			

3.4 Krediidiväärtuse korrigeerimise risk

Krediidiväärtuse korrigeerimise risk on risk, et vastaspoole krediidiriski muutuste ja tuletisinstrumentide hindu mõjuvatavate tururiski tegurite muutuste tõttu tuleb korrigeerida krediidiväärtust ja seetõttu tekib kahju. Grupp kasutab krediidiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõude arvutamisel standardmeetodit. Seisuga 31. detsember 2023 oli Grupi krediidiväärtuse korrigeerimise riskiga seotud kapitalinõue 157 tuhat eurot (2022: 178 tuhat eurot).

4. Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et Grupp ei suuda rahastada oma varade kasvu vastavalt äriplaanile või maksta oma kohustisi õigeaegselt ja täies ulatuses, ilma et tekiks olulised kahjud või katkeks tavapärane äritegevus. Likviidsusrisk tuleneb nii finantsseisundi aruande kui ka selle välistest positsioonidest. Grupi likviidsusrisi juhtimise eesmärk on likviidsusrisi korrektne tuvastamine, mõõtmine, kontrollimine ja seire, et tagada õigeaegsete otsuste tegemine nii, et igal ajal oleks olemas asjakohase varuga piisav likviidsus.

Vastavalt LHV Grupi riskijuhtimise poliitikale hindab Grupp likviidsusrisi järgmistest eraldiseisvatest vaatenurkadest:

- Rahastamisrisk on risk, et Grupp ei suuda kaasata rahastust õigeaegselt, vajalikus summas ja aktsepteeritava hinnaga, ilma et see mõjutaks negatiivselt tema igapäevast tegevust või finantsseisundit. Rahastamisrisk hõlmab ka likviidsuse väljavooluga seotud riski tulenevalt hoiuste väljavõtmisest või hulgirahastamise tagasivõtmisest. Sellest vaatenurgast hinnatakse ka päevasisest likviidsusrisi.
- Turu likviidsusrisk on risk, et tehingut, nt väärtpapier müümist või vara pantimist, ei ole võimalik õigeaegselt teha ilma vastuvõetamatuid kahjusid kandmata vähese kauplemistegavuse, turuhäire või teiste turuosaliste poolt kehtestatud piirangute tõttu.
- Vara koormatuse risk on risk, et kui liiga suur osa varadest on tagatisena koormatud, kahjustab Grupp oma võimet kaasata edasist tagamata või tagatud rahastamist kas seetõttu, et tagatiseta võlausaldajad muutuvad faktiliselt allutatuks, või selliste varade nappuse tõttu, mida saab tagatisena pantida.

Likviidsusrisk on LHV Panga jaoks väga oluline, kuna põhiosa Grupi rahastamisest saadakse hoiustest, mida kasutatakse pikaajaliste laenude rahastamiseks ning üldjuhul on laenude tähtaeg pikem kui hoiustel.

Grupp juhib likviidsusrisi kooskõlas LHV Grupi likviidsusrisi juhtimise poliitika, grupi rahastamise poliitika, likviidsusrisi juhtimise eeskirjade ja muude eeskirjadega, mis sätestavad LHV Grupi ja Grupi rahastamise strateegia ja

likviidsusriskiga seotud riskivalmiduse, varajase hoiatuse näitajad ja mitmesugused sisemised protseduurid, nagu aruandluskorrad ja hädaolukorrad. Treasury üksusel ning varade ja kohustiste juhtimise komiteel on esimese kaitseliinina võtmeroll likviidsusrisi juhtimisel. Riskikontrolli ja siseauditi üksus vastutavad vastavalt teise ja kolmanda kaitseliini ülesannete eest.

Grupi likviidsusriskiga seotud riskivalmiduse piiramiseks kasutatavad peamised kvantitatiivsed mõõdikud on:

- likviidsuse kattekordaja (LCR),
- stabiilse rahastamise kattekordaja (NSFR),
- vara koormatuse määr.

Kõikidele eelnimetatud riskivalmiduse mõõdikutele on kehtestatud piirmäärad koos puhvritega, mis ületavad regulatiivseid nõudeid (kui see on asjakohane). Esimesed kaks on määratletud regulatiivsete normidena ja kolmas sise-mise nõudena. Nende mõõdikute arvutamine ja aruandlus toimub igakuiselt.

Lisaks regulatiivsetele ja riskivalmiduse mõõdikutele arvu-tatakse, piiritletakse ja jälgitakse täiendavaid likviidsusrisi indikaatoreid, nagu vastupidamise periood riskistsenaariumi korral.

Nii regulatiivne likviidsuse kattekordaja kui ka minimaalne vastupidamise periood stressistsenaariumi korral hindavad likviidsuse väljavoolu riski suhteliselt lühiajalisel perioodil. Sellise võimaliku stressistsenaariumi ja eeldatava hoiuste väljavoolu üleelamiseks hoiab Grupp tasakaalustavat likviidsuse kvaliteetsete varade puhvrit, mida saab kasutada kas kogu turgu hõlmava või idiosünkraatilise stressiolukorra stsenaariumi korral. Grupi likviidsuspuhver koosneb sula-rahast ja hoiustest keskpangas ning likviidsustest väärtpaperitest, mida saab hõlpsalt müüa või kasutada tagatisena rahastamistoimingutes. Vastupidamise aja arvutamiseks kasutatakse käitumuslikke eeldusi, et modelleerida likviidsuse väljavoolu ja sissevoolu.

Stabiilse rahastamise kattekordajat kasutatakse pike-maajalise struktuurse rahastamisrisi hindamiseks. Grupil peaks olema sobiv rahastamisstruktuur, kus pikaajalised varad on viidud vastavusse piisavate stabiilsete ja hästi hajutatud rahastamisallikatega. Vara koormatuse määra jälgimise eesmärk on tagada, et Grupil ei oleks liigset varade koormatust, mis võiks piirata tema juurdepääsu rahastamisturgudele.

LHV Grupi rahastamispoliitika kohaselt on rahastamisprofiili mitmekesistamine Grupi likviidsusrisi juhtimise raamistiku oluline element. Grupi stabiilseim rahastamisallikas on Eesti klientide jaehoiused. Muid hoiuseid ning tagamata ja tagatud hulgirahastamist kasutatakse rahastamise lisaallikatena. LHV Group on emiteerinud pandikirju eluaseme

hüpoteeklaenu portfelli jaoks suunatud rahastamise kaasamiseks. Samuti on ta emiteerinud tagamata võlakirju, mida kasutatakse nii rahastamiseks kui ka regulatiivse MREL-nõude täitmiseks.

Pikemaajalise rahastamisriski juhtimiseks koostab treasury üksus LHV Grupi finantsplaneerimise tsükli osana rahastamiskavasid. Rahastamiskavas esitatakse LHV Grupi äritegevuse toetamiseks nõutava rahastamise pikemaajaline vaade koos LHV Grupi peamiste likviidsusmõõdikutega.

Likviidsuse juhtimine 2023. aastal

2023. aastal Grupi klientide hoiuste maht kasvas. Kasv tulenes peamiselt jae- ja äriklientide tähtajaliste hoiuste suurenemisest. Finantsvahendajate hoiuste maht püsis võrdlemisi stabiilne, ent neid Grupi laenugevuse finantseerimiseks ei kasutata.

Grupp maksis täies ulatuses tagasi Euroopa Keskpangalt saadud TLTRO laenu jäägi. 2023. aastal emiteeris Grupp 250 miljoni euro mahus pandikirju, et asendada 100 miljoni euro mahus ennetähtaegselt tühistatud pandikirju, mille algne lõpptähtaeg oli 28. veebruaril 2024. Pandikirju saab likviidsuse tagamise operatsioonides hõlpsasti tagatisena kasutada.

Järgmises tabelis on esitatud likviidsuse kattekordaja LCR ja stabiilse rahastamise kattekordaja NSFR võrrelduna regulatiivsete piirmääradega. Mõlemad suhtarvud ületasid regulatiivseid nõudeid korraliku varuga, mis iseloomustab Grupi konservatiivset lähenemist likviidsusriski juhtimisele.

Suhtarv	Regulatiivne nõue	Tegelik 31.12.2023	Tegelik 31.12.2022
LCR	Vähemalt 100%	191,4%	135,6%
NSFR	Vähemalt 100%	157,7%	144,5%

Likviidsuse kattekordaja LCR paranes aruandeperioodil märkimisväärselt. Seda mõjutas positiivselt tähtajaliste hoiuste mahu kasv ja jae- ja ärihoiuste mahu stabiilne tase, mis aitasid luua tugeva ja hajutatud hoiuste baasi, mis omakorda aitab likviidsust tõhusamalt juhtida.

Stabiilse rahastamise kattekordaja NSFR paranes aasta jooksul samuti, sest stabiilsete rahastusallikate hulka liigitatavate jae- ja ärihoiuste kogumine püsis stabiilne. Näitaja ületab suure varuga nii regulatiivset kui ka sisemist miinimumnõuet.

Järgnevates tabelites on esitatud finantsvarade ja kohustiste, v.a tuletisinstrumentide jaotus lepinguliste lõpptähtaegade alusel. Esitatud summad on tulevased lepingulised diskonteerimata rahavood. Eraldi tulbas on esitatud finantsseisundi aruandes kajastatud raamatupidamisväärtus. Rahavood on jaotatud tähtajaklassidesse rahavoogude (sh intressirahavoogude) toimumise aja alusel.

Finantsvarad ja -kohustised lepinguliste lõpptähtaegade alusel seisuga 31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Raamatu- pidamis- väärtus
Kohustised lepinguliste tähtaegade alusel								
Klientide hoiused	13	3 697 523	578 906	1 223 758	70 035	339	5 570 561	5 534 720
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	85 318	425 250	0	510 568	486 568
Allutatud kohustised	16	0	33 311	31 782	63 913	0	129 006	114 054
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	0	78 561	0	0	0	78 561	78 561
Kasutamata valmisolekulaenud	19	0	495 653	0	0	0	495 653	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	19	0	55 061	0	0	0	55 061	0
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)		0	148 397	0	0	0	148 397	0
Finantskohustised õiglasel väärtuses	8	0	1 843	0	0	0	1 843	1 843
Kohustised kokku		3 697 523	1 391 732	1 340 858	559 198	339	6 989 650	6 215 746
Likviidsusrisiki juhtimiseks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade alusel								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpän- kadele ja investeerimisühingutele	7	2 837 892	0	0	0	0	2 837 892	2 837 892
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	8	0	96 722	153 577	77 944	0	328 243	328 833
Laenud ja nõuded klientidele	9	0	233 162	538 946	2 606 400	1 692 834	5 071 342	3 548 513
Muud nõuded klientidele	10	0	17 833	0	0	0	17 833	17 833
Muud finantsvarad	11	100	0	0	0	0	100	100
Välisvaluuta tuletisinstrumentid (arveldamine brutos)		0	148 397	0	0	0	148 397	0
Likviidsusrisiki katteks hoitavad varad kokku		2 837 992	496 114	692 523	2 684 344	1 692 834	8 403 807	6 733 171
Finantskohustiste ja -varade tähtaegade vahe		-859 531	-895 618	-648 335	2 125 146	1 692 495	1 414 157	

Finantsvarad ja -kohustised lepinguliste lõpptähtaegade alusel seisuga 31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	Nõudmiseni	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku	Raamatu- pidamis- väärtus
Kohustised lepinguliste tähtaegade alusel								
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	0	0	150 082	0	150 082	147 841
Klientide hoiused	13	4 699 726	95 807	143 740	18 082	0	4 957 355	4 956 931
Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	13	0	0	6 790	396 890	0	403 680	384 149
Allutatud kohustised	16	0	2 311	16 932	118 843	0	138 086	114 056
Võlad tarnijatele ja muud finantskohustised	14	0	54 838	0	0	0	54 838	54 838
Kasutamata valmisolekulaenud	19	0	601 093	0	0	0	601 093	0
Väljastatud finantsgarantiid lepingulistes summades	19	0	52 577	0	0	0	52 577	0
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	171 694	0	0	0	171 694	0
Finantskohustised õiglasest väärtuses	8	0	3 850	0	0	0	3 850	3 850
Kohustised kokku		4 699 726	982 170	167 462	683 897	0	6 533 255	5 661 665
Likviidsusriski katteks hoitavad varad lepinguliste tähtaegade alusel								
Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpän- kadele ja investeerimisühingutele	7	2 479 240	0	0	0	0	2 479 240	2 479 240
Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse	8	0	236 130	4 966	123 225		364 321	364 637
Laenud ja nõuded klientidele	9	0	186 547	487 298	2 095 373	1 258 430	4 027 648	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	0	9 253	0	0	0	9 253	9 253
Muud finantsvarad	11	124	0	0	0	0	124	124
Välisvaluuta tuletisinstrumendid (arveldamine brutos)		0	171 694	0	0	0	171 694	0
Likviidsusriski katteks hoitavad varad kokku		2 479 364	603 624	492 264	2 218 598	1 258 430	7 052 280	6 040 243
Finantskohustiste ja -varade tähtaegade vahe		-2 220 362	-378 546	324 802	1 534 701	1 258 430	519 025	

Järgnevas tabelis on esitatud varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks.

Varade ja kohustiste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

tuhandetes eurodes

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Käibevarad			
Raha ja raha ekvivalendid	7	35 631	84 885
Nõuded keskpankadele	7	2 789 752	2 390 964
Nõuded investeerimisühingutele	7	12 509	3 391
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	6 945	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	243 944	241 005
Laenu ja nõuded klientidele	9	505 700	508 795
Muud nõuded klientidele	10	17 833	9 253
Muud varad	11	2 795	2 866
Käibevarad kokku		3 615 109	3 241 566
Põhivarad			
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	77 944	123 225
Laenu ja nõuded klientidele	9	3 042 813	2 678 194
Muud finantsvarad	11	100	124
Materiaalsed põhivarad	12	15 732	10 960
Immateriaalsed põhivarad	12	2 946	2 881
Põhivarad kokku		3 139 535	2 815 384
Varad kokku		6 754 644	6 056 950
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Klientide hoiused	13	5 469 644	4 939 370
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	147 841
Finantskohustised õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	1 843	3 850
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	14	87 984	62 457
Allutatud kohustised	16	58 500	10 000
Lühiajalised kohustised kokku		5 617 971	5 163 518
Pikaajalised kohustised			
Klientide hoiused	13	65 076	17 561
Saadud laenu ja emitteeritud võlaväärtpaberid	13	486 568	384 149
Allutatud kohustised	16	55 000	103 500
Pikaajalised kohustised kokku		606 644	505 210
Kohustised kokku		6 224 615	5 668 728

5. Operatsioonirisk

Operatsioonirisk on risk, et sisemiste protsesside, inimeste ja süsteemide töös esinevad vajakajäämised või tõrked või välised sündmused võivad põhjustada kahju. Operatsioonirisk hõlmab juriidilist riski, IKT riski ja maineriski, kuid ei hõlma strateegilist riski. Operatsiooniriski esineb kõigi toodete, tegevuste, protsesside ja süsteemide puhul.

LHV-s vastutab iga juht operatsiooniriski juhtimise eest oma vastutusalas. Riskiosakond toimib teise kaitseliinina, pakub vajalikku koolitust ja suuniseid operatsiooniriski raamistiku rakendamiseks ning teeb järelevalvet, et tagada riskiprofiili vastavus riskivalmiduse dokumentides kirjeldatud soovitud tasemele.

Operatsiooniriski raamistikku on kirjeldatud operatsiooniriski poliitikas ja muudes asjakohastes operatsiooniriski juhtimise protseduurides. Operatsiooniriski juhtimise, st riski tuvastamise, hindamise, leevendamise ja seire põhiprotsessid ja töövahendid on järgmised.

Riskide ja kontrollide alane enesehindamine

LHV-s on kehtestatud ühtne protsess ja meetodika kõigi toodete ja protsesside operatsiooniriski hindamiseks. Enesehindamise regulaarsus sõltub toote ja protsessi kriitilisuse tasemest ning peab olema piisav selleks, et kõik juhid oleksid teadlikud, missuguste riskide eest nad vastutavad, ja rakendaksid asjakohaseid leevendus- ja seiremeetmeid, et riskiprofiil vastaks soovitud riskitasemele.

Muutuste juhtimise ja heakskiitmise protsess uute või oluliselt muudetud toodete, IT-süsteemide, protsesside, organisatsioonistruktuuride ja partnerite (sh hanked) ning erakordsete tehingute jaoks

Muutuste juhtimise ja heakskiitmise protsessi eesmärk on tagada, et kõiki toodete, IT-süsteemide, protsesside, organisatsiooni ja partneritega (sh hanked) seotud olulisi muudatusi ja olulisi erakordseid tehinguid hallatakse vajaliku hoolsusega ning ühtegi muudatust ei kiideta heaks enne, kui on kaalutud kõiki riskitegureid. Selleks rakendatakse eelnevalt koostatud riskijuhtimiseeskirju, mida täiendavad nii riskiosakonna kui ka vastavuskontrolli osakonna sõltumatud arvamused.

Operatsiooniriski sündmuste ja talitluspidevuse juhtimine

Operatsiooniriski sündmuste juhtimise eesmärk on tagada, et kõiki sündmusi hallatakse nõuetekohaselt ja et sündmustest õpitaks ja saadud õppetunde kasutataks sarnaste sündmuste edaspidiseks ärahoidmiseks. Sündmuste juhtimine sõltub sündmuse laadist ja tõsidusest. Kriitiliste protsesside jaoks on kehtestatud talitluspidevuse plaan, mis käivitatakse, kui kriitilises protsessis esineb katkestus.

Kriitiliste IT-süsteemide jaoks on samadel põhjustel kehtestatud taasteplaanid. Vajadusel kohaldatakse kriisijuhtimist, mida ohjab kriisikomisjon.

Talitluspidevuse plaane vaadatakse regulaarselt läbi ja testitakse, et tagada nende ajakohasus ja kohaldatavus kriitiliste protsesside katkemise korral.

Kõigist sündmustest teatatakse keskselt ja teavet nende kohta hoitakse keskses andmebaasis, et riskiosakond saaks seda täiendavalt analüüsida. Sündmuste andmeid kasutatakse ka sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi (ICAAP) raames kapitalinõude arvutamiseks.

Peamised riskinäitajad

Peamised riskinäitajad on põhilised vahendid, mille abil jälgitakse, kas riskid on soovitud tasemel ja kontrollid toimivad tõhusalt. Peamisi riskinäitajaid kasutatakse riskide seireks eri tasanditel: nii LHV-üleselt kui ka konkreetse üksuse tasandil. Kui peamised riskinäitajad osutavad riskitaseme soovimatutele muutustele või olemasolevate kontrollide puudustele, järgneb tegevuskava rakendamine.

Kapitalinõude arvutamine

Operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel kasutatakse baasmeetodit ja seisuga 31. detsember 2023 oli kapitalinõue 18 910 tuhat eurot (31. detsember 2022: 13 877 tuhat eurot).

IKT- ja infoturberiski juhtimine

Üks meie peamisi eesmärke on olla oma klientidele usaldusväärne panganduspartner, kes pakub kliendisõbralikke, turvalisi ja töökindlaid digitaalseid pangateenuseid. Seda eesmärki ei ole võimalik saavutada ilma turvaliste ja vastupidavate IT-süsteemideta.

Lisaks üldisele operatsiooniriski juhtimise raamistikule kasutame spetsiaalseid IKT- ja infoturberiski juhtimise vahendeid ja meetodeid, mis aitavad kaitsta meie teavet ja klientide varasid ning tagada IT-süsteemide käideldavuse, nt:

- toodete ja teenuste uute konfiguratsioonide juurutamisel lähtutakse mõistlikust konservatiivsusest;
- regulaarne turvaseire;
- nõrkusehalduse protsess;
- turvakontrollid tarkvaraarenduse elutsükli vältel;
- töötajate koolitus, et tõsta teadlikkust ja hoiduda tegevustest, mis võivad põhjustada IT-süsteemide ja teenuste turvaintsidente;
- kursisolek turbevaldkonna arenguga, et olla teadlikud oma võimalikest nõrkustest.

Võtame tõsiselt kõiki pahatahtlikke ründeid, mis on suunatud meie taristu, meie valduses olevate kliendiandmete ja meie klientide vastu, ning reageerime neile.

6. Vastavusrisk

Regulatiivsete nõuete arv ja neis pidevalt tehtavad muudatused muudavad vastavusriski oluliseks operatsiooniriskiks, mis realiseerumise korral võib põhjustada nii rahalist kui ka mainekahju.

Vastavuskontrolli töötajate ülesandeks on juhtida vastavusriski erinevate tegevuste abil. Vastavuskontroll hõlmab kogu LHV tegevust ega piirdu ainult üksikute valdkondadega. Siiski on LHV eraldanud finantskuritegevuse ja terrorismi rahastamise tõkestamise vastavuskontrolli üldisest vastavuskontrollist.

Lisaks regulatsioonist tulenevatele ülesannetele tegeleb vastavuskontroll nõuete täitmist toetava organisatsioonikultuuri hoidmise ja arendamisega.

Oma ülesannete tõhusaks täitmiseks hindavad vastavuskontrolli töötajad muu hulgas pidevalt ressursivajadust ning teevad vajadusel ettepanekuid valdkonna tugevdamiseks ja arendamiseks. Edaspidi mõjutab vastavusriski juhtimist ja seega ka vastavuskontrolli pidev kohanemine Euroopa Keskpanga (EKP) ja Ühtse Kriisilahendusnõukogu (SRB) järelevalvealaste ootustega.

seotud poliitika ja protseduure ajakohastatakse vähemalt kord aastas, et võtta nõuetekohaselt arvesse selles keskkonnas toimunud muutusi. 2023. aastal korraldati juhatuse tasandi erikomitee ümber uueks LHV Grupi tasandil loodud finantskuritegevuse vastase võitluse komiteeks, mis võimaldab saada koondülevaate finantskuritegevusega seotud küsimustest ning pakub täiendavaid võimalusi Grupi üksuste vaheliseks koostööks ja kooskõlastatud tegevuseks selles olulises valdkonnas.

Lisaks IT-süsteemidesse (tarkvara Salv hooldamine ja arendamine) tehtud investeeringutele on suurenenud ka finantskuritegevuse tõkestamisega otseselt ja kaudselt seotud töötajate arv. Aruandeperioodil loodi uusi ametikohti nii rahapesu tõkestamise vastavuskontrolli osakonda kui ka äriüksuste vastavaid ülesandeid täitvatesse allüksustesse.

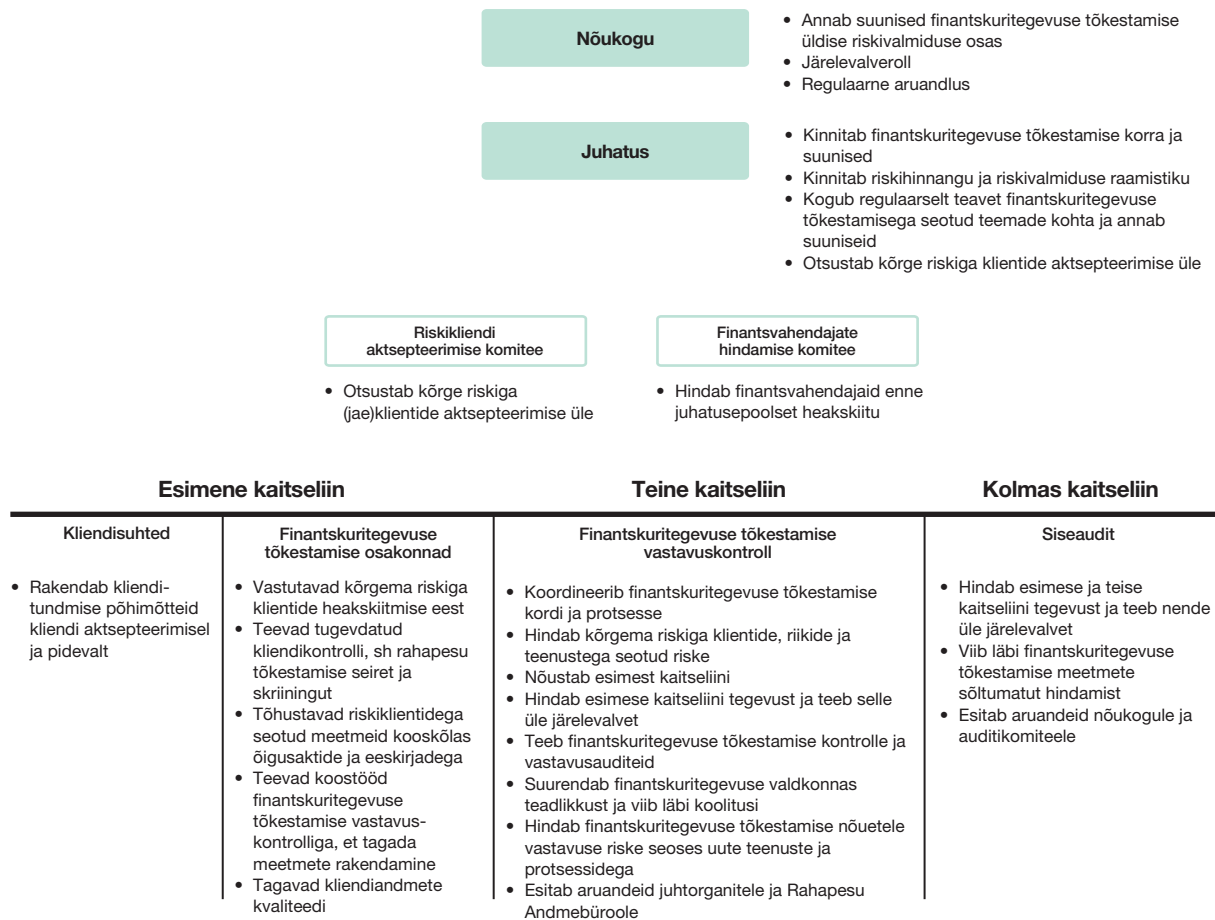
7. Finantskuritegevuse tõkestamine

7.1. Finantskuritegevuse tõkestamise juhtimine

Tugevale finantskuritegevuse tõkestamise kultuurile loob aluse riskijuhtimise ja finantskuritegevuse tõkestamise alane teadlikkus ning kohusetunne, mida toetavad pidev teadlikkuse tõstmine ja teavitustegevus, võrgustike loomine ja parimate tavade alase teabe vahetus, koolitus ja aruandlus. 2023 oli esimene aasta, mil grupiülese tegevusena viidi läbi kogu ettevõtet hõlmav finantskuritegevuse riskide hindamine. Kõik LHV Grupi kohustatud isikud hindasid oma riski sama metoodika alusel. See võimaldab põhjalikumalt analüüsida grupiüleseid riske ja rakendada kooskõlastatud tavasid, mis mõjutavad LHV tegevust.

LHV Grupi ja LHV Panga juhatus ja nõukogu võtavad väga tõsiselt finantskuritegevuse tõkestamise põhimõtete järgimise süsteemi rakendamist, säilitamist ja arendamist Grupi kõigis üksustes. Finantskuritegevuse tõkestamisega

7.2 Finantskuritegevuse tõkestamise juhtimisstruktuur

7.3 Finantskuritegevuse tõkestamise raamistik

LHV-s põhineb finantskuritegevuse tõkestamise raamistik 10 põhiprintsiibil, mis juhendavad kõrgetest eetilistest põhimõtetest ning nõuetelevastavuse ja riskijuhtimise standarditest. Need printsiibid on järgmised:

- 1) riskipõhine lähenemine;
- 2) riskide hindamine ja riskivalmiduse kindlaksmääramine;
- 3) oma klientide tundmine;
- 4) kliendikontrolli rakendamine äritegevuses;
- 5) seire ja skriinimine – tehniliste lahenduste kasutamine pahatahtliku tegevuse tuvastamiseks;
- 6) kahtlastest tegevustest teatamine – kõigist tuvastatud kahtlastest tegevustest teatatakse nõuetekohaselt;
- 7) keelatud ärisuhted – teatavaid kliente või tegevusi ei aktsepteerita;
- 8) teabe jagamine ja juhtkonna teavitamine – teavet jagatakse LHV-sisesele ja vastaspooltega vastavalt eeskirjadele;

9) koolitus – finantskuritegevuse tõhusa tõkestamise eelduseks on teadlikud inimesed;

10) andmete säilitamine – andmeid finantspettuste kohta säilitatakse seaduses ettenähtud viisil, et tagada audititavus ja uurimine.

7.4 Pangateenused finantsvahendajatele

Pangateenuste äriilinis jätkas LHV teenuste osutamist teistele finantsinstitutsioonidele (sh finantstehnoloogiaettevõtetele), kes omakorda võivad osutada finantsteenuseid oma klientidele. Korrespondentteenuste osutamisega teistele finantsinstitutsioonidele kaasneb teistsugune finantskuritegevuse riskide portfell, kuna LHV on avatud ka oma klientide klientidest tulenevatele riskidele. Seetõttu on LHV hoolikalt kaalunud selle kliendisegmendiga seotud riske ja rakanud täiendavaid riskipõhiseid meetmeid pangateenuste äriilini klientide teenindamisega seotud riskide leevendamiseks. LHV-s on lisaks spetsiaalsetele esimese ja teise kaitseliini üksustele, kes jälgivad ja leevendavad nende klientidega seotud finantskuritegevuse riske, töö sellele sektorile spetsialiseerunud kliendisuhete juhid. Finantstehnoloogia kliendibaasi suhtes kohaldatakse tugevdatud kliendikont

7.3 Finantskuritegevuse tõkestamise raamistik

LHV-s põhineb finantskuritegevuse tõkestamise raamistik 10 põhiprintsiibil, mis juhivad kõrgetest eetilistest põhimõtetest ning nõuetelevastavuse ja riskijuhtimise standarditest. Need printsiibid on järgmised:

- 1) riskipõhine lähenemine;
- 2) riskide hindamine ja riskivalmiduse kindlaksmääramine;
- 3) oma klientide tundmine;
- 4) kliendikontrolli rakendamine äritegevuses;
- 5) seire ja skriinimine – tehniliste lahenduste kasutamine pahatahtliku tegevuse tuvastamiseks;
- 6) kahtlastest tegevustest teatamine – kõigist tuvastatud kahtlastest tegevustest teatatakse nõuetekohaselt;
- 7) keelatud ärisuhted – teatavaid kliente või tegevusi ei aktsepteerita;
- 8) teabe jagamine ja juhtkonna teavitamine – teavet jagatakse LHV-siseselt ja vastaspooltega vastavalt eeskirjadele;
- 9) koolitus – finantskuritegevuse tõhusa tõkestamise eelduseks on teadlikud inimesed;
- 10) andmete säilitamine – andmeid finantspettuste kohta säilitatakse seaduses ettenähtud viisil, et tagada auditeeritavus ja uurimine.

7.4 Pangateenused

Pangateenuste äriiinis jätkas LHV teenuste osutamist teistele finantsinstitutsioonidele (sh finantstehnoloogiaettevõtetele), kes omakorda võivad osutada finantsteenuseid oma klientidele. Korrespondentteenuste osutamisega teistele finantsinstitutsioonidele kaasneb teistsugune finantskuritegevuse riskide portfelli, kuna LHV on avatud ka oma klientide klientidest tulenevatele riskidele. Seetõttu on LHV hoolikalt kaalunud selle kliendisegmendiga seotud riske ja rakendanud täiendavaid riskipõhiseid meetmeid pangateenuste äriiini klientide teenindamisega seotud riskide maandamiseks. LHV-s on lisaks spetsiaalsetele esimese ja teise kaitseliini üksustele, kes jälgivad ja leevendavad nende klientidega seotud finantskuritegevuse riske, tööl sellele sektorile spetsialiseerunud kliendisuhete juhid. Finantstehnoloogia kliendibaasi suhtes kohaldatakse tugevdatud kliendikontrolli, mis peegeldab korrespondentteenustega seotud riski; sh hinnatakse kliendi tegevuskava finantskuritegevusega võitlemiseks: eeldame, et see on samaväärne meie omaga ja kohandatud kliendi äritegevusega. Kliendi aktsepteerimise ja regulaarse läbivaatamise käigus hindab LHV kliendi

ärimudelit, omandistruktuuri, juhtkonda, finantskuritegevuse tõkestamise meetmeid, skriinimise ja seire tehnilist võimekust, sihtturgu ning klientide ja riikidega seotud riskide segmentimist.

LHV korraldab kohapealseid kontrollkäike, et hinnata klientide finantskuritegevuse tõkestamise raamistikku, ja kasutab tehinguseire programmi, et tuvastada kliendi käitumises finantskuritegevusele viitavaid tunnuseid. Juhul, kui LHV tuvastab mõne oma kliendiga seoses riski, mis ületab tema riskivalmidust, võetakse riski haldamiseks kasutusele parandusmeetmed, mis võivad hõlmata ka kliendisuhete lõpetamist.

7.5 Finantskuritegevuse tõkestamise süsteem ja väljavaated Eestis

Sanktsioonipaketid, mis EL ja lääneliitlased, sh Ühendkuningriik, on kehtestanud otsese vastusena Venemaa agressioonisõjale Ukrainas, tõid ka LHV jaoks esile vajaduse eraldada olulisi vahendeid sanktsioonide rakendamiseks. Kogu aasta jooksul jätkus Eesti ja laiemalt Euroopa majanduse lahtisidumine Vene oligarhidest ning Venemaa ja Valgevene mõjust. Sanktsioonipakettide arvu ja ulatuse kasvades oli neid üha raskem hallata. Rahvusvaheliste sanktsioonide tõhusaks rakendamiseks rakendas LHV kogu aasta jooksul mitmeid meetmeid: nt mais tõsteti suure riskiga riikidega seotud maksetehingute hinda; septembris piirati makseid, mis on seotud riikidega, mida seostatakse võimalike sanktsioonidest kõrvalehoidmise katsetega, ja Valgevenega seotud kaardimakseid. See näitab keskendumist rakendatavate kontrollimeetmete ulatuse laiendamisele, et vältida sanktsioonidest kõrvalehoidmise ohtu.

Reguleeriv maastik jäi stabiilseks, kuna MONEYVALi jaanuaris 2023 avaldatud raportis esitatud Eesti hindamise tulemust tajuti positiivsena. 2023. aasta Baseli AML indeksi (rahapesu ohuindeks) järgi oli Eesti maailmas rahapesu ja terrorismi rahastamise riskist kõige vähem mõjutatud riikide seas kolmandal kohal. Kasvavad ootused ELi uue rahapesu tõkestamise paketi suhtes, millega luuakse uus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalveasutus AMLA ja mille täpsemad üksikasjad selguvad 2024. aasta jooksul. Reguleerimine ja ühtlustamine ELis jõuab uude etappi, mis lähitulevikus mõjutab ka LHV-d.

8. Muud riskid

8.1 Strateegiline risk

Strateegiline risk on risk, et puuduliku strateegilise planeerimise ja/või halbade otsuste või halva maine tõttu, mis ei toeta strateegilisi eesmärke, võib tekkida kahju, sh saamata jäänud tulude või lisakulude tekkimise kujul. Strateegiline risk hõlmab nii äririski kui ka jätkusuutlikkuse strateegia riski.

Peamised strateegilise riski realiseerumist mõjutavad tegurid on mitmesuguste väliste tegurite muutused, millega LHV ei suuda õigeaegselt ja asjakohaselt kohaneda. Sellised tegurid on nt konkurentsimaastik, tehnoloogilised muutused, klientide eelistused, ESG, eelkõige kliimamuutused, regulatsioon ning majandusharu ja toodete kasumlikkus.

Strateegilisi riske leevendatakse ärikeskkonnast ja koduturgudest ning strateegilisi eesmärke ohustavatest riskidest hea ülevaate omamise ning nende arvestamisega strateegia planeerimise protsessis.

Grupi ja tütarettevõtete juhtkonna (nii juhatuse kui ka nõukogu) liikmetel on pikaajalised pangandus- ja/või ettevõtluskogemused. Enne uutele turgudele ja valdkondadesse sisenemist kaasatakse alati vastava ala asjatundjad ning tehakse põhjalik analüüs.

8.2 ESG riskid

Üleminek keskkonnahoidlikumale tegutsemisviisile toob nii majanduse kui ka pankade jaoks kaasa väljakutseid ja võimalusi. Kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise käegakatsutav mõju reaalmajandusele ja finantssüsteemile on jõud, mida ei saa alahinnata.

ESG risk on risk, et kahju tuleneb ESG tegurite, st keskkonna-, sotsiaalsete ja/või juhtimistegurite praegustest või tulevastest mõjudest, mis avalduvad otse Grupi või tema vastaspoolte või investeeritud varade suhtes.

ESG risk realiseerub muude riskikategooriate kaudu, nagu krediidirisk, tururisk, operatsioonirisk, likviidsus- ja rahastamisrisk, strateegiline risk – st see toimib riskide taksonoomia ülese riskitegurina. Kui ESG riski mõju põhiriskile on oluline, kajastatakse seda vastava põhiriski allriskina.

Oluliste ESG riskide tuvastamiseks viiakse läbi spetsiaalne olulisuse hindamine, mis on peamine sisend riskivalmiduse ning asjakohaste riskipiiride ja kvalitatiivsete, nt klientide kaasamisel põhinevate riskijuhtimisvahendite kindlaksmääramisel.

LHV portfelist ja teenustest tulenevatest riskidest ja võimalustest põhjaliku ülevaate saamiseks algatasime 2023. aastal laialdase olulisuse hindamise ajakohastamise protsessi, mis peaks kavakohaselt lõpule viidama 2024. aastal. See mahukas ettevõtmine sisaldab hoolikat riskide ja äritegevuse kaardistamist, mis põhineb nii pikaajalist, keskmist kui ka lühiajalist perspektiivi hõlmaval terviklikul lähenemisviisil.

Selline tulevikku suunatud lähenemisviis näitab äritavade vastutustundlikkust ning tagab ka meie riskijuhtimisraamistike ja strateegiliste algatuste dünaamilisuse ja reageerimisvõime, pidades silmas meie edasist arengut mõjutavaid väljakutseid ja võimalusi.

8.3 Mainerisk

Mainerisk, st mainekahju risk, on üks mitme LHV põhirisikiga kaasnevaid negatiivseid tagajärgi. Mainekahju tekib juhul, kui ettevõtte ei suuda vastata sidusrühmade (investorite, töötajate, reguleerivate asutuste, klientide jne) ootustele mis tahes sündmuse, käitumisviisi, teo või tegematajätmise tõttu, mille on põhjustanud LHV ise, tema töötajad või temaga seotud isikud ja mistõttu sidusrühmadel võib – õigustatult või mitte – kujuneda LHV-st negatiivne arvamus.

Hea maine ning olemasolevate ja võimalike uute klientide, investorite ja töötajate usaldus on üks strateegiliste ärieesmärkide saavutamise eeldusi. Maineriski käsitletakse riskitaksonoomia ülese tagajärjena ja seda juhitakse LHV põhirisikide juhtimiseks kehtestatud protsesside abil.

Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	2023	2022
Intressitulu		305 507	152 168
sh intressitulu sisemise intressimäära alusel		286 346	145 992
Intressikulu		-77 036	-22 679
Netointressitulu	4	228 471	129 489
Komisjoni- ja teenustasutulu		47 917	52 889
Komisjoni- ja teenustasukulu		-20 700	-20 481
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	5	27 217	32 408
Netokasum/-kahjum õiglasel väärtuses kajastatavalt finantsvaradelt	8	1 108	-1 829
Kasum valuutakursi muutustest		1 544	1 407
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt		2 652	-422
Muud tulud		1 737	199
Tööjõukulud	6	-44 291	-36 129
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	6	-40 944	-28 416
Kasum enne finantsinstrumentide allahindlusi		174 842	97 129
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsinstrumentide allahindluste kulu	9	-11 372	-2 996
Kasum enne tulumaksu		163 470	94 133
Tulumaksukulu	22	-22 107	-13 260
Perioodi puhaskasum		141 363	80 873
Perioodi koondkasum		141 363	80 873
Perioodi kasum ja koondkasum			
Emaettevõtte omanike osa		140 133	78 658
Mittekontrolliva osaluse osa		1 230	2 215
Perioodi kasum ja koondkasum		141 363	80 873

Leheküljed 26 kuni 108 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Varad			
Raha ja raha ekvivalendid	7	35 631	84 885
Nõuded keskpankadele	7	2 789 752	2 390 964
Nõuded investeerimisühingutele	7	12 509	3 391
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	6 945	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	8	321 888	364 230
Laenud ja nõuded klientidele	9	3 548 513	3 186 989
Muud nõuded klientidele	10	17 833	9 253
Muud finantsvarad	11	100	124
Muud varad	11	2 795	2 866
Materiaalsed põhivarad	12	8 806	7 947
Kasutusõiguse varad	12	6 926	3 013
Immateriaalsed põhivarad	12	2 946	2 881
Varad kokku		6 754 644	6 056 950
Kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)	13	0	147 841
Klientide hoiused	13	5 534 720	4 956 931
Saadud laenud ja emitteeritud võlaväärtpaberid	13	486 568	384 149
Finantskohustised õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	1 843	3 850
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	14	87 430	61 901
Allutatud kohustised	16	114 054	114 056
Kohustised kokku		6 224 615	5 668 728
Omakapital			
Aktsiakapital	17	141 500	141 500
Kohustuslik reservkapital	17	12 669	8 736
Jaotamata kasum		369 674	231 805
Emaettevõtte omanikele kuuluv omakapital kokku		523 843	382 041
Mittekontrolliv osalus		6 186	6 181
Omakapital kokku		530 029	388 222
Kohustised ja omakapital kokku		6 754 644	6 056 950

Leheküljed 26 kuni 108 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes	Lisa	2023	2022
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		297 525	148 992
Makstud intressid		-51 337	-20 545
Saadud komisjoni- ja teenustasud	5	47 917	52 889
Makstud komisjoni- ja teenustasud	5	-20 700	-20 481
Muud saadud tulud		1 737	199
Makstud tööjõukulud		-39 747	-32 080
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-39 988	-23 902
Makstud tulumaks		-22 103	-11 639
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutusi		173 304	93 433
Äritegevusega seotud varade netomuutused:			
Finantsvarad õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande, netomuutus		-264	-35
Laenud ja nõuded klientidele	9	-368 467	-518 254
Kohustuslikud reservid keskpankades	7	-7 211	8 609
Tagatisdeposiidid	11	24	2112
Muud varad		34	4 874
Äritegevusega seotud kohustiste netomuutused:			
Klientide nõudmiseni hoiused	13	-1 004 362	-989 318
Klientide tähtajalised hoiused	13	1 558 745	97 695
Saadud laenude tagasimaksed	13	-147 547	-49 216
Emiteeritud võlaväärtpaberid	13	100 135	65 000
Lunastatud võlaväärtpaberid		0	-31 000
Finantskohustised õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande		-2 007	3 693
Muud kohustised		27 540	6 697
Netorahavoog äritegevusest		329 924	-1 305 710
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamine	12	-12 494	-7 548
Laekumised materiaalse põhivara müügist		486	0
Õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande ja korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	8	37 175	-234 810
Netorahavoog investeerimistegevusest		25 167	-242 358
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse	17	0	30 000
Saadud allutatud laenud	16	0	30 000
Allutatud laenude tagasimaksed		0	-5 000
Makstud dividendid		-3 500	-6 000
Rendikohustiste põhiosamaksed		-1 693	-1 423
Netorahavoog finantseerimistegevusest		-5 193	47 577
Valuutakursi muutuste mõju rahale ja raha ekvivalentidele		1 544	1 407
Raha ja raha ekvivalentide netomuutus		351 442	-1 499 084
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	7	2 430 551	3 929 635
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	7	2 781 993	2 430 551

Leheküljed 26 kuni 108 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktiivkapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku	Mittekontrolliv osalus	Omakapital kokku
Saldo seisuga 01.01.2022	111 500	5 648	156 745	273 893	6 066	279 959
Kanne reservkapitali	0	3 088	-3 088	0	0	0
Aktiivkapitali sissemakse	30 000	0	0	30 000	0	30 000
Makstud dividendid	0	0	-3 900	-3 900	-2 100	-6 000
Aktsiaoptsioonid	0	0	3 390	3 390	0	3 390
Perioodi puhaskasum	0	0	78 658	78 658	2 215	80 873
Perioodi koondkasum kokku	0	0	78 658	78 658	2 215	80 873
Saldo seisuga 31.12.2022	141 500	8 736	231 805	382 041	6 181	388 222
Saldo seisuga 01.01.2023	141 500	8 736	231 805	382 041	6 181	388 222
Kanne reservkapitali	0	3 933	-3 933	0	0	0
Makstud dividendid	0	0	-2 275	-2 275	-1 225	-3 500
Aktsiaoptsioonid	0	0	3 944	3 944	0	3 944
Perioodi puhaskasum	0	0	140 133	140 133	1 230	141 363
Perioodi koondkasum kokku	0	0	140 133	140 133	1 230	141 363
Saldo seisuga 31.12.2023	141 500	12 669	369 674	523 843	6 186	530 029

Täiendav info omakapitali kohta on esitatud lisas 17.

Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta

Allpool on esitatud teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta, mida on kasutatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Neid arvestuspõhimõtteid on järjepidevalt kohaldatud kõikidele aruandes esitatud perioodidele ja kõikidele konsolideeritavatele Grupi ettevõtetele, kui pole märgitud teisiti.

1. Koostamise alused

Grupi 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. Aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist. Erandina kajastatakse mõningaid finantsvarasid ja -kohustisi, sh tuletisinstrumente, õiglasel väärtuses, nagu on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamine vastavalt IFRS-ile nõuab mitmetes valdkondades olulise mõjuga hinnangute kasutamist. Samuti nõuab see juhtkonnalt otsuste tegemist arvestuspõhimõtete rakendamisel. Valdkonnad, mis on keerukamad või kus tuleb olulisemaid otsuseid langetada, ja valdkonnad, kus eeldused ja hinnangud avaldavad raamatupidamise aruandele olulist mõju, on avalikustatud lisas 2.

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2023 ja lõppes 31. detsembril 2023. Raamatupidamise aastaaruande arvnäitajad on esitatud tuhandetes eurodes, kui ei ole märgitud teisiti.

Kokkuvõtte uutest aruandlusnõuetest

1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele kohalduvad mõningad uued standardid ning standardite tõlgendused ja muudatused, kuid need ei avaldanud Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Uued jõustunud nõuded

Standardi IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine.) EL ei ole neid veel heaks kiitnud.

Muudatustega selgitatakse, et kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks põhineb üksnes ettevõtte õigusel arveldamist aruandeperioodi lõpus edasi lükata. Ettevõtte õigus lükata arveldamist edasi vähemalt 12 kuud alates aruandekuupäevast ei pea olema tingimusteta, kuid sellel peab olema sisu. Liigitamist ei mõjuta juhtkonna kavatsused ega ootused selle kohta, kas ja millal ettevõtte oma õigust kasutab. Muuda-

tustega selgitatakse ka olukordi, mida peetakse kohustise tasumiseks.

Grupi hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IAS 8 „Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Muudatustega võetakse kasutusele mõiste „arvestushinnangud“ uus määratlus: selgitatakse, et need on raamatupidamise aruandes esitatud rahalised summad, mille mõõtmisega kaasneb määramatus. Muudatustega selgitatakse ka arvestuspõhimõtete ja arvestushinnangute vahelist seost: täpsustatakse, et ettevõtte annab arvestushinnangu selleks, et saavutada arvestuspõhimõttega kehtestatud eesmärki.

Grupi hinnangul ei avaldanud muudatused Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Standardi IAS 12 „Tulumaks“ muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Muudatused selgitavad sellistest tehingutest tuleneva edasilükkunud tulumaksu arvestamist, mille puhul kajastatakse nii vara kui ka kohustist ning mõlema suhtes rakendatakse ühesugust maksustamist.

Grupi hinnangul ei avaldanud muudatused Grupi raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Uued nõuded, mis ei ole veel jõustunud

Standardi IFRS 16 muudatused „Rendikohustis müügi-tagasirendi tehingu puhul“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem.)

Standardi IFRS 16 „Rendid“ muudatused mõjutavad seda, kuidas müüja-rentnik kajastab müügi-tagasirendi tehingust tulenevaid muutuvaid rendimakseid. Grupp hindab muudatuste mõju oma raamatupidamise aruandele.

Standardi IAS 1 muudatused „Kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks“ (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem.)

Muudatused selgitavad kohustiste finantsseisundi aruandes kajastamise nõudeid. Grupp hindab muudatuste mõju oma raamatupidamise aruandele.

Standardite IAS 7 „Rahavoogude aruanne“ ja IFRS 7 „Finantsinstrumendid: avalikustatav teave“ muudatused (kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2024 või hiljem)

Muudatustega kehtestatakse täiendavad avalikustamisnõuded, mille kohaselt peab aruandev üksus esitama oma tarnijate rahastamise kokkulepete kohta teavet, mis võimaldaks tema raamatupidamise aruannete kasutajatel hinnata nende kokkulepete mõju aruandva üksuse kohustistele ja rahavoogudele ning aruandva üksuse avatust likviidsusriskile.

2. Konsolideerimine

See 2023. aasta konsolideeritud raamatupidamise aruanne hõlmab järgmiste ettevõtete raamatupidamise aruandeid: AS LHV Pank (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtte LHV Finance. AS-ile LHV Pank kuulub 65% osalus AS-is LHV Finance.

Tütarettevõtted on majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta on avatud või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada selle kasumi suurust, kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtete ja äride omandamisi (v.a ühise kontrolli all olevate majandusüksuste vahelisi äriühendusi) kajastatakse omandamismeetodil. Soetusmaksumuseks loetakse omandatud varade, võetud kohustiste ja emiteeritud omakapitaliinstrumentide õiglast väärtust omandamise kuupäeva seisuga.

Omakapitaliinstrumentide emiteerimisega seotud tehingukulud kajastatakse omakapitali vähendamisenä, võlainstrumentide emiteerimisega seotud tehingukulud kajastatakse võlainstrumentide raamatupidamisväärtuse vähendamisenä ning kõik muud omandamisega seotud tehingukulud kajastatakse kuludes.

Omandamismeetodi puhul võetakse kõik omandatud tütarettevõtte eristatavad varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised arvele nende õiglases väärtuses omandamiskuupäeva seisuga, sõltumata mittekontrolliva osaluse olemasolust.

Iga äriühenduse puhul teeb Grupp valiku, kas kajastada mittekontrollivat osalust omandatud ettevõttes, mis annab selle omanikule õiguse proportsionaalsele osale ettevõtte netovarast selle likvideerimise korral, (a) õiglases väärtuses või (b) mittekontrolliva osaluse proportsionaalses osas omandatud ettevõtte netovarast. Mittekontrollivaid osalusi, mis ei ole kehtivad osalused, mõõdetakse õiglases väärtuses.

Firmaväärtuse leidmiseks lahutatakse omandatud ettevõtte netovara omandatud ettevõtte eest üleantud tasu, mittekontrolliva osaluse osa omandatud ettevõttes ja omandajale omandatud ettevõttes eelnevalt kuulunud osaluse õiglase väärtuse kogusummast.

Kui saadud summa on negatiivne ja juhtkond on täiendavalt hinnanud, kas kõik omandatud varad, kohustised ja tingimuslikud kohustised on tuvastatud ja õigesti mõõdetud, kajastatakse see kasumiaruandes (soodusostu kasum).

Kõik Grupi ettevõtete omavahelised saldod, tehingud ja realiseerimata kasumid elimineeritakse. Elimineeritakse ka realiseerimata kahjumid, v.a juhul, kui tehing viitab loovutatud vara väärtuse langusele.

Majandusaasta kestel omandatud tütarettevõtete tulud ja kulud konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumi aruandes alates omandamise hetkest kuni majandusaasta lõpuni. Majandusaasta jooksul müüdnud tütarettevõtete tulemused konsolideeritakse Grupi kasumi- ja muu koondkasumi aruandes alates majandusaasta algusest kuni müügihetkeni.

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele tuleb konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldada konsolideeriva üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad põhjaruanded. Emaettevõtte põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Erandiks on investeeringud tütarettevõtetesse, mida emaettevõtte eraldiseisvates põhjaruannetes (vt lisa 25) kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud kahjum vara väärtuse langusest.

Mittekontrolliv osalus on see osa tütarettevõtte aruandeperioodi netotulemustest ja netovaradest, mis ei kuulu otseselt või kaudselt emaettevõttele. Mittekontrolliv osalus moodustab eraldi osa Grupi omakapitalist. Konsolideeritud finantsseisundi aruandes kajastatakse mittekontrollivat osalust eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist. Konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruandes kajastatakse mittekontrolliva osaluse osa kasumist ja koondkasumist eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast osast.

3. Arvestus- ja esitusvaluuta

Grupi ettevõtete arvestus- ja esitusvaluuta on euro.

4. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas, nõudmisenä hoiuseid keskpankades, teistes pankades ja investeerimisühingutes ning tähtajalisi hoiuseid algse tähtajaga kuni 3 kuud, mida saab ilma piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline, aga mitte raha, mida Grupp on kohustatud hoidma keskpankades, milleks on kohustuslikud intressi mitteandvad reservid ja hoiused, mida ei saa kasutada LHV igapäevase äritegevuse rahastamiseks.

5. Finantsvarad

5.1 Esmane kajastamine ja kajastamise lõpetamine

Finantsvarasid kajastatakse finantsseisundi aruandes hetkel, mil Grupist saab instrumendi lepinguline osapool, ja neid mõõdetakse esmasel arvelevõtmisel õiglases väärtuses. Tehingukulud liidetakse algele õiglasele väärtusele, v.a õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavate finantsvarade tehingukulud, mis kajastatakse kasumiaruandes.

Õiglases väärtuses ja korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad kajastatakse finantsseisundi aruandes tehingupäeval.

Finantsvara kajastamine lõpetatakse, kui (a) vara on lunastatud või õigused varast tulenevatele rahavoogudele on muul viisil lõppenud või (b) Grupp on loovutanud õigused varast tulevatele rahavoogudele või on sõlminud rahavoogude edasiandmise kokkuleppe, kusjuures (i) sisuliselt kõik vara omamisega seotud riskid ja hüved on üle antud või (ii) riskid ja hüved pole üle antud, kuid kontroll vara üle ei säili.

Kontroll vara üle säilib, kui vastaspoolel pole võimalik vara tervikuna müüa sõltumatule kolmandale osapoolele ilma müügipiiranguid kehtestamata.

5.2 Edasine kajastamine

Grupp liigitab oma finantsvarad edasise kajastamise jaoks järgmiselt: finantsvarad, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande; finantsvarad, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi ja finantsvarad, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Liigitamine sõltub sellest, kas finantsvara on võlainstrument, omakapitaliinstrument või tuletisinstrument.

5.3 Võlainstrumentid (laenud ja võlaväärtpaberid)

Liigitamise jaoks hinnatakse finantsvarade haldamise ärimudelit ning seda, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Ärimudeli hindamisel vaadeldakse homogeenseid portfelle/tooteid, mis on tuvas- tatud lähtuvalt sellest, kuidas Grupi üksustes vastavat äri juhitakse. Hindamine põhineb realistlikel stsenaariumidel ning seejuures võetakse arvesse, kuidas portfelli hinnatakse ja sellest juhtkonnale aru antakse; millised riskid mõjutavad portfelli tulemuslikkust ja kuidas neid riske juhitakse; kuidas toimub juhtide tasustamine; samuti müükide sagedust, väärtust ja ajastust ning nende põhjuseid. Selleks, et määrata kindlaks, kas lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid, määratletakse põhiosa kui võlainstrumenti õiglast väärtust esmasel kajastamisel. Põhiosa summa võib instrumendi kehtivusajal muutuda, kui tehakse tagasimakseid või kui intresse kapitaliseeritakse.

Intressirahavood hõlmavad tavapäraseid laenuandmise komponente, sh tasu raha ajaväärtuse, krediidi- ja likviidsusrisi ja administratiivkulude eest ning kasumimarginaali. Kui on muid lepingulisi tingimusi, millega kaasneb mingi muu risk või volatiilsus, ei ole ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteerium täidetud. Ainult põhiosa- ja intressimaksete kriteeriumi täitmist kontrollitakse enne iga uue toote kinnitamist.

Võlainstrumente kajastatakse järgmistel finantsseisundi aruande kirjetel: raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele, krediitiasutustele ja investeerimisühingutele, laenud ja nõuded klientidele, finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses, muud nõuded klientidele ja muud finantsvarad; ning need sisaldavad instrumente järgmistes mõõtmiskategooriates.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: võlainstrumentid kajastatakse selles kategoorias, kui need ei vasta korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumidele. See on nii juhul, kui instrumente hoitakse kauplemiseesmärgil. Finantsvarasid hoitakse kauplemiseesmärgil, kui neid hoitakse selleks, et need lühiajalises perspektiivis müüa ja müügilt kasumit teenida. Võlainstrumente kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui neid juhitakse või hinnatakse õiglase väärtuse alusel või hoitakse selleks, et müüa, või kui nende rahavood ei ole ainult põhiosa- ja intressimaksed.

Õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi: võlainstrumentid liigitatakse sellesse kategooriasse, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused: (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid nii lepinguliste rahavoogude saamise kui ka müümise eesmärgil ja (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Neid varasid mõõdetakse õiglases väärtuses ja õiglase väärtuse muutusest tekkinud kasumid ja kahjumid kajastatakse muus koondkasumis ja akumuleeritakse omakapitalis. Akumuleeritud kasum või kahjum liigitatakse omakapitalist ümber kasumiaruandesse, kui võlainstrumenti kajastamine lõpetatakse. Intressikandvatelt finantsvaradelt arvestatakse intressitulu, kasutades sisemise intressimäära meetodit, ja eeldatav krediidikahju kajastatakse kasumiaruandes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses: võlainstrumentid liigitatakse sellesse kategooriasse, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused: (a) ärimudeli eesmärk on hoida varasid lepinguliste rahavoogude kogumise eesmärgil ja (b) lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid. Nende varade brutoraamatupidamisväärtust mõõdetakse sisemise intressimäära meetodil ja korrigeeritakse eeldatavate krediidikahjudega.

5.4 Omakapitaliinstrumendid

Omakapitaliinstrumendid kajastatakse üldjuhul finantsvaradena õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Samas võib juhtkond teha esmasel arvelevõtmisel ka otsuse kajastada omakapitaliinstrumente õiglasel väärtuses muutustega läbi muu koondkasumi, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemisesmärgil.

5.5 Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumendid, mida hoitakse kauplemisesmärgil, liigitatakse instrumentideks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

5.6 Muutused

Grupp võib läbi rääkida või muuta lepingutingimusi. Kui uued tingimused on algsetest oluliselt erinevad, siis lõpetab Grupp algse finantsvara kajastamise ja võtab arvele uue vara. Grupp hindab lisaks, kas uuel finantsvaral esineb esmasel arvelevõtmisel krediitkvaliteedi halvenemise tunnuseid. Kui tingimused ei ole oluliselt erinevad, siis muutmise tõttu kajastamist ei lõpetata ning Grupp arvestab brutoraamatupidamisväärtuse ümber uute lepinguliste rahavoogude ja finantsvara algse sisemise intressimäära alusel ning kajastab muutmisest tingitud kasumi või kahjumi.

5.7 Ümberliigitamine

Harvadel juhtudel saab võlainstrumente (finantsvarasid) ümber liigitada, kui nende juhtimise ärimudelil on toimunud muutus.

Erandina ei saa ümber liigitada instrumente, mis on esmasel arvelevõtmisel määratletud varaks, mida mõõdetakse õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

5.8 Mahakandmine

Grupp kannab finantsvarad kas osaliselt või täielikult maha, kui on tehtud kõik võimalikud pingutused finantsvara raamatupidamisväärtuse katmiseks (tagasi saamiseks) ning on jõutud järeldusele, et katmist ei saa põhjendatult eeldada. Mahakandmine tähendab kajastamise lõpetamist.

Asjaolud, mis viitavad sellele, et vara raamatupidamisväärtuse katmist (tagasi saamist) ei ole põhjendatult eeldada, on (i) võla sissenõudmise tegevuste lõpetamine ja (ii) (juhul, kui katmismeetodiks on tagatise realiseerimine) tagatise väärtuse osutamine selliseks, et see eeldatavasti nõuet ei kata.

Kui Grupi jaoks ei ole nõude sissenõudmine võimalik või majanduslikult põhjendatud, liigitatakse nõue mittetöötavaks ja lõpetatakse selle kajastamine finantsseisundi aruandes. Et nõuet mittetöötavaks liigitada, peab vähemalt üks märgitud tingimustest olema täidetud.

Kui lootusetuks liigitatud ja mahakantud nõue hiljem laekub, kajastatakse saadud summa tuluna.

IFRS 9 mõõtmiskategooria		Varaklass	31.12.2023	31.12.2022
Finants-varad	Korrigeeritud soetusmaksumuses	Raha ja raha ekvivalendid, nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele	2 837 892	2 479 240
		Laenud ja nõuded klientidele		
		Laenud juriidilistele isikutele	2 191 738	1 667 234
		Laenud eraisikutele	1 356 775	1 009 926
		Võlaväärtpaberid	321 888	364 230
		Muud nõuded klientidele	17 833	9 253
		Muud finantsvarad	100	124
		Aktsiad ja fondiosakud	369	367
		Noteeritud võlaväärtpaberid	6 275	0
		Tuletisinstrumendid	301	40
Finants-kohustised	Korrigeeritud soetusmaksumuses	Võlad keskpankadele (TLTRO)	0	147 841
		Klientide hoiused	5 534 720	4 956 931
		Saadud laenud ja emiteeritud võlaväärtpaberid	486 568	384 149
		Võlad tarnijatele ja muud kohustised	78 561	54 838
		Allutatud kohustised	114 054	114 056
		Tuletisinstrumendid	1 843	3 850
		Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		

6. Finantsvarade väärtuse langus

Allahindluse nõuded põhinevad eeldatava krediitkahju (ECL) mudelil. ECL-i mudel näitab finantsinstrumendide krediitkvaliteedi halvenemise või paranemise üldisi suundumusi.

ECL kajastatakse kõigile korrigeeritud soetusmaksumuses ja õiglasel väärtusel muutustega läbi muu koondkasumi kajastatavatele finantsvaradele, samuti liisingunõuetele, finantsgarantiilepingutele, varalepingutele ja teatud valmisolekulaenudele.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade ja liisingunõuete ECL kajastatakse allahindlusena, st koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab brutoraamatupidamisväärtust. ECL valmisolekulaenudelt ja finantsgarantiilepingutelt kajastatakse eraldi, st finantsseisundi aruandes kohustisena. Allahindluste ja eraldiste korrigeerimised seoses ECL-i muutusega kajastatakse kasumiaruandes eeldatava krediitkahju netomuutusena.

Krediidiriski ja ECL-i hinnatakse erapooletult ja tõenäosusega kaalutult ning seejuures võetakse arvesse kogu aruandekuupäeva seisuga teadaolevat informatsiooni, mis on hinnangu andmisel asjakohane, sh teavet toimunud sündmuste ja praeguste tingimuste kohta ning mõistlikke ja põhjendatud prognoose tuleviku sündmuste ja majandustingimuste kohta. LHV kasutab ECL-i arvutamiseks nii mudeleid kui ka individuaalseid hindamisi, mis põhinevad ekspertidelt saadud sisenditel.

ECL-i mudel kasutab kolme faasilist lähenemist, mis lähtub krediidiriski muutusest. 12 kuu ECL-i (faas 1) rakendatakse kõikidele nõuetele, v.a juhul, kui nõude krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud. Nõuetele, mille krediidirisk on oluliselt suurenenud (faas 2) või mis on makseviivituses (faas 3), rakendatakse kehtivusaja ECL-i.

Krediidiriski mõõtmist, makseviivituse määratlust, eeldatava krediitkahju modelleerimist ja tulevikku vaatava teabe kaasamist krediidiriski mõõtmisse on üksikasjalikult kirjeldatud riskijuhtimise peatüki punktis 2 „Krediidirisk“.

7. Materiaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse Grupi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta. Materiaalne põhivara võetakse algelt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja kulutustest, mis on otseselt soetud vara vajaliku asukohta ja tööseisundisse viimisega.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse vara raamatupidamisväärtuses või vajadusel eraldi varana ainult juhul, kui on tõenäoline, et Grupp saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuluseid kajastatakse nende tekkimise perioodil tegevuskuluna.

Materiaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud kahjumid vara väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestamiseks kasutatakse lineaarset meetodit. Arvutustehnika, mööbli ja sisseseade aastane amortisatsioonimäär on 33%. Rendipinna parenduste amortisatsioonimäär on 20% aastas või amortiseeritakse vara rendiperioodi jooksul, sõltuvalt sellest, kummal juhul on periood lühem. Amortisatsiooni arvestatakse alates soetamise kuust kuni hetkeni, mil vara raamatupidamisväärtus väheneb vara lõppväärtuseni. Kui lõppväärtus ületab raamatupidamisväärtust, lõpetatakse amortisatsiooni arvestamine.

Iga aruandeperioodi lõpus hinnatakse, kas kasutatud amortisatsioonimeetodid ning varade lõppväärtused ja kasutused on asjakohased, ning vajadusel neid korrigeeritakse. Grupp viib läbi materiaalse põhivara väärtuse languse testi, kui on ilmnunud asjaolusid, mis viitavad võimalikule vara väärtuse langusele. Juhul, kui vara raamatupidamisväärtus on suurem tema kaetavast väärtusest (kas vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või vara kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on suurem), hinnatakse vara kohe alla selle kaetava väärtuseni ja kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes. Põhivara müügist saadud kasumid ja kahjumid, mille leidmiseks võrreldakse müügist laekunud summat raamatupidamisväärtusega, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes vastavalt muu tulu ja tegevuskuluna.

8. Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsed varad on tuvastatavad mitterahalised varad, millel puudub materiaalne vorm. Immateriaalne põhivara võetakse algelt arvele soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast ja kulutustest, mis on otseselt seotud vara ettenähtud kasutuseks ettevalmistamisega. Pärast esmast kajastamist mõõdetakse immateriaalset põhivara finantsseisundi aruandes soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud kahjumid vara väärtuse langusest. Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt. Ostetud litsentside amortisatsioonimäär on 33% aastas.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas kasutatavad amortisatsioonimäärad ja -meetodid ning lõppväärtused on asjakohased. Grupp viib läbi immateriaalse põhivara väärtuse languse testi, kui on toimunud sündmused või ilmnunud asjaolusid, mis viitavad sellele, et vara väärtus võib olla langenud alla raamatupidamisväärtuse. Kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse summas, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ületab selle kaetavat väärtust, mis on kas vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulud, või kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem.

9. Mittefinantsvarade väärtuse langus

Määramata kasuliku elueaga varasid (sh firmaväärtust) ei amortiseerita. Selle asemel kontrollitakse kord aastas vara võimalikku väärtuse langust, võrreldes vara raamatupidamisväärtust vara kaetava väärtusega.

Piiramatu kasutuseaga varade ning amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikku langust alati, kui sündmused või asjaolud viitavad sellele, et vara väärtus võib olla langenud alla raamatupidamisväärtuse. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda vara raamatupidamisväärtusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ületab vara kaetavat väärtust. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse test viiakse läbi väikseima võimaliku varagrupi suhtes, mille rahavoogusid on võimalik eristada (raha teeniv üksus).

Kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Kui vara on alla hinnatud, siis hinnatakse igal järgmisel aruandekuupäeval, kas vara kaetav väärtus võib olla vahepeal tõusnud (v.a kahjum firmaväärtuse väärtuse langusest, mida ei tühistata). Kui väärtuse languse testi tulemusena selgub, et vara või varagrupi (raha teeniva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle selle raamatupidamisväärtuse, tühistatakse varem kajastatud kahjum vara väärtuse langusest kuni raamatupidamisväärtuseni, mis oleks kujunenud (võttes arvesse amortisatsiooni), kui kahjumit vara väärtuse langusest ei oleks eelnevatel perioodidel kajastatud. Allahindluse tühistamist kajastatakse kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisenä.

10. Valmisolekulaenu, finantsgarantiid ja täitmisgarantiid

Grupp võtab siduvaid laenuandmiskohustusi (valmisolekulaenu). Valmisolekulaenu on tühistamatud või tühistatavad ainult oluliste kahjulike muutuste korral.

Valmisolekulaenu võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest, mida tavaliselt väljendab saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse lineaarsel meetodil valmisolekulaenu kogu kehtivusaja jooksul. Erandiks on sellised valmisolekulaenu, mille puhul on tõenäoline, et Grupp sõlmib konkreetse laenulepingu ega kavatse seda laenu müüa vahetult peale väljastamist. Sellise valmisolekulaenu tasud kajastatakse tulevikus ja lisatakse laenu kajastamisel algele raamatupidamisväärtusele.

Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse valmisolekulaene summas, mis sisaldab (i) algselt kajastatud summa amortiseerimata jääki, millele on lisatud (ii) eeldatava krediitkahju mudeli alusel arvutatud allahindlus, v.a juhul, kui on võetud kohustus väljastada turuintressimäärast madalama intressimääraga laenu, mille puhul kajastatakse valmisolekulaenu ühes nimetatud väärtusest, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Valmisolekulaenu raamatupidamisväärtus väljendab kohustist. Kui leping sisaldab nii laenu kui ka väljavõtmata valmisolekulaenu ja Grupil pole võimalik väljavõtmata laenukomponendi ja laenukomponendi ECL-i eristada, siis kajastatakse väljavõtmata valmisolekulaenu ECL-i koos laenu ECL-iga. Seda osa ECL-ide kogusummast, mis ületab laenu brutoraamatupidamisväärtust, kajastatakse kohustisena.

Grupp väljastab finantsgarantiisid. Finantsgarantiid on tühistamatu kohustus teha makseid, kui klient ei tee makseid kolmandale isikule, ning sellega kaasneb samasugune krediidirisk nagu antud laenudega. Finantsgarantiid võetakse algselt arvele õiglasest väärtusest, mida tavaliselt väljendab saadud tasude summa. Seda summat amortiseeritakse lineaarselt garantiid kehtivusaja jooksul. Iga aruandeperioodi lõpus kajastatakse finantsgarantiisid kas (i) tagatud riskipositsiooni allahindluse summas, mis määratakse kindlaks eeldatava krediitkahju mudeli abil või (ii) algselt kajastatud summa amortiseerimata jäägi summas, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Lisaks kajastatakse ECL-i katteks allahindlus saadaolevatele tasudele, mis on kajastatud finantsseisundi aruandes varana.

Täitmisgarantiid on lepingud, mis tagavad hüvitise juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Täitmisgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglasest väärtusest, mida tavapäraselt väljendab saadud teenustasude summa. Tasude summat amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse täitmisgarantiid kas (i) algselt kajastatud tasude amortiseerimata jäägi summas

või (ii) kulutuste summas, mis on prima hinnangu alusel vajalik lepingu täitmiseks iga aruandeperioodi lõpus ja mis on nüüdisväärtusesse diskonteeritud, olenevalt sellest, kumb on kõrgem. Kui Grupil on lepinguline õigus täitmiskorvatus garantii alusel tasutud summat kliendilt sisse nõuda, siis võetakse selline summa garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laen ja nõue.

11. Finantskohustised

Grupp liigitab finantskohustisi järgmiselt:

- a) finantskohustised, mida mõõdetakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande,
- b) finantskohustised, mida mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses,
- c) finantsgarantiilepingud ja valmisolekulaenud.

Tuletisinstrumentid liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavateks finantskohustisteks, nagu on avalikustatud peatüki „Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta“ punktis 6. Kõiki muid finantskohustisi mõõdetakse pärast esmast kajastamist korrigeeritud soetusmaksumuses sisemise intressimäära meetodil. Sisemise intressimäära arvutamisel võetakse arvesse ka tehingukulud. Erinevused laekunud summade (miinus tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahel kajastatakse kasumiaruandes instrumendi kehtivusaja jooksul, kasutades selleks sisemist intressimäära. Intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“.

Klientide hoiused võetakse arvele väärtuspäeval õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud. Edaspidi mõõdetakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades selleks sisemise intressimäära meetodit. Tekkepõhiselt arvestatud intressikohustisi kajastatakse samal kirjel.

Saadud laenud, emiteeritud võlaväärtpaberid ja sarnased allutatud kohustised võetakse algselt arvele õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha miinus tehingukulud). Allutatud kohustiseks loetakse kohustisi, mis krediidiasutuse likvideerimise või pankroti väljakuulutamise korral rahuldatakse pärast teiste võlausaldajate õigustatud nõuete rahuldamist. Muud finantskohustised (võlad tarnijatele, viitvõlad ja muud võlakohustised) võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse, kui need on kustutatud (st lepinguga kindlaks määratud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud).

12. Aktsiapõhised maksed

LHV Group on kehtestanud aktsiapõhistel maksetel põhineva optsiooniprogrammi, mille kohaselt ettevõtte tasub Grupi töötajatele nende teenuste eest LHV Groupi omakapitaliinstrumentidega (optsioonidega). Väljastatud optsioonide eest saadud teenuste õiglase väärtus kajastatakse optsiooniprogrammi kehtivuse jooksul Grupi tööjõukuluna ning omakapitali (muude reservide) suurenemisena.

Kuluna kajastatav summa leitakse optsioonide õiglase väärtuse alusel optsioonide väljastamise hetkel. Väljastatud optsioonide õiglase väärtuse leidmisel:

- võetakse arvesse turupõhiseid tegevustulemuse tingimusi (turutingimusi), mis mõjutavad optsiooni hinda (nt LHV Groupi aktsiahinda);
- jäetakse arvestusest välja mistahes teenuse ja mitteturupõhiste tingimuste (üleandmistingimused, mis ei ole turutingimused) mõju, nt kasumlikkuse ja müügikasvu eesmärgid ning töötaja jäämine ettevõttesse tööle määratud ajaks.

Iga aruandeperioodi lõpus hindab Grupp, kui palju optsioone tuleb eeldatavasti üleandmistingimuste (muud kui turutingimused) alusel üle anda. Algsete hinnangute muutuse mõju kajastatakse kasumiaruandes ning vastukandena omakapitalis.

Kui optsioonid realiseeritakse, emiteerib LHV Group uusi aktsiaid.

Opsioonide väljastamist LHV Groupi tasandil tema tütarettevõtte töötajatele käsitatakse kui kapitali sissemakset tütarettevõttesse. Töötajatelt saadud teenuste õiglast väärtust, mida mõõdetakse väljastamise kuupäeva seisuga, kajastatakse emaettevõtte aruandes üleandmisperioodi jooksul tütarettevõttesse tehtud investeringu suurenemisena ning samas ulatuses krediteeritakse omakapitali. Kui optsioon realiseeritakse pärast kolmeaastase perioodi möödumist, ei teki vastavalt seadusele sotsiaalmaksu kohustust.

13. Tingimuslikud kohustised

Tingimuslikud kohustused (garantiid, v.a. finantsgarantiid, ja muud kohustused), mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulud ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad muutuda kohustisteks, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena. Tingimuslikud kohustised võivad ajas muutuda esialgsest ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt portfelli põhisel, et tuvastada, kas majanduslikku kasu väljendavate ressursside väljavool on muutunud tõenäoliseks.

Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimuslikuks liigitatud kohustise või kohustiste portfelli tõttu on vajalik tulevase majandusliku kasu väljavool, kajastab Grupp eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, mil vastav tõenäosuse muutus toimus (v.a väga harvad juhud, kui kohustist ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata).

14. Teenustasutulud ja -kulud

Teenustasutulud sisaldavad kliendilepingutest saadavaid tulusid. Teenustasutulud ei sisalda tulusid rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teistest lepingulistest kohustus-test, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ kohaldamisalas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksu-muses mõõdetava finantsinstrumendi sisemise intressi-määra arvutamisel, nt laenu lepingutasu, jaotatakse instru-mendi eeldatava tähtaja peale, rakendades sisemise intres-simäära meetodit, ja kajastatakse real „Netointressitulu“.

Teenustasutulusid kajastatakse vastavalt sellele, kuidas lubatud teenuseid klientidele osutatakse, ja summas, mis peegeldab tasu, mida LHV-l on tema hinnangul nende teenuste osutamise eest õigus saada.

Teenustasutulusid kajastatakse lineaarselt aja jooksul (kogu teenuse osutamise perioodi vältel), kui klient saab ja tarbib Grupi toimingust saadavaid hüvesid üheaegselt. Muutuvat tasu kajastatakse ainult sellises ulatuses, mille puhul on juhtkonna hinnangul väga tõenäoline, et kajastatud tulu hiljem olulisel määral ei tühistata.

Muid teenustasutulusid kajastatakse sel ajahetkel, mil Grupp täidab oma toimingukohustuse, mis tavaliselt toimub tulu aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda teenuste eest, mis on erista-tavad toimingukohustused.

Peamisi teenustasu liike on kirjeldatud allpool.

Teenustasutulusid klientidele osutatud varahaldusteenuste eest kajastatakse tuluna perioodi jooksul, mil teenust osuta-takse. Tulemustasutulu kajastatakse, kui on väga tõenäo-line, et kajastatud tulu hiljem olulisel määral ei tühistata, mis enamasti eeldab, et tulemustasu kriteeriumid on täidetud.

Maakleri- ja komisjonitasusid ning tasusid kolmandate isikute nimel tehtud tehingute eest (nt äri omandamise või müügi korraldamise eest) kajastatakse tehingu lõpuleviimisel.

Teenustasutulude teenimisega otseselt seotud kulusid kajastatakse teenustasukuludena.

15. Maksustamine ja edasilükkunud tulumaks

Eesti äriühingud ei maksa üldiselt tulumaksu aruandeaastal teenitud kasumilt. Tulumaksu makstakse kasumieraldistelt – nii otsestelt (dividendid ja muud omakapitali väljamaksed) kui ka kaudsetelt (ettevõtlusega mitteseotud kulud, siirde-hinna korrigeerimised, teatavad maksed maksuparadiisi-desse jne).

Dividendide ja muude kasumieraldiste tulumaksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 väljamakse netosummast). Alates 2019. aastast raken-datakse regulaarsetele dividendiväljamaksetele mada-lamat, 14% maksumäära (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 14/86 väljamakse netosummast). Madalamat maksumäära saab rakendada ulatuses, mis on väiksem või võrdne kolme eelneva aasta keskmise maksustatud dividendisummaga.

Dividendiväljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse kohustisena ja tulumaksukuluna siis, kui dividend välja kuulutatakse. Tulumaks kuulub tasumisele väljamakse tege-mise kuule järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Alates 2018. aasta II kvartalist on krediidasutused kohus-tatud tasuma kvartali kasumilt 14% avansilist tulumaksu (vt lisa 22). Avansiline tulumaks tuleb tasuda kvartalile järg-neva kolmanda kuu 10. kuupäevaks. Avansiline tulumaks ei kuulu tagastamisele ja seega kajastatakse tasutud tulu-maks kuluna, kuid selle arvelt saab krediidasutus vähen-dada tuleviku dividendiväljamaksetelt tasumisele kuuluvat tulumaksu. LHV on kasvav ettevõte ja tasutud avansilist tulumaksu lähemas tulevikus kasutada ei saa. Seepärast kajastatakse seda kuluna.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

LISA 1 Üldine informatsioon

AS-i LHV Pank (edaspidi pank või LHV Pank, panga filiaal Ühendkuningriigis suleti 2023. aastal) ja tema tütarettevõtte AS LHV Finance (edaspidi koos nimetatud Grupp või LHV) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on koostatud seisuga 31. detsember 2023, on kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud. LHV Pankal on AS-is LHV Finance (edaspidi LHV Finance) 65% osalus.

LHV Pank osutab pangateenuseid ning finantsnõustamis- ja väärtipaberivahenduse teenuseid Eestis ja Ühendkuningriigis. Klientide teenindamiseks on avatud kontorid Tallinnas, Tartus ja Pärnus. LHV Pank on aktsiaselts, mis on registreeritud ja asub Eestis ning mille ametlik aadress on Tartu mnt 2, Tallinn.

Seisuga 31. detsember 2023 oli Grupil 827 töötajat, sh 41 passiivset töötajat (31. detsember 2022: 765 töötajat, sh 45 passiivset töötajat).

LHV Finance pakub tarbijakrediidi ja jaemüüjatele järelmaksu teenuseid.

Juhatus kiitis käesoleva konsolideeritud majandusaasta aruande (sh raamatupidamise aruande) heaks 23. veebruaril 2024. Konsolideeritud majandusaasta aruanne esitatakse heakskiitmiseks ainuaktsionärile AS LHV Group. Olulist mõju AS-i LHV Group üle omavad Rain Lõhmus 21,5% ja Andres Viisemann 11,2% hääleõigusega (vt ka lisa 17). Juhatusel kinnitatud konsolideeritud aastaaruande kinnitavad nõukogu ja aktsionärid. Aktsionärid omavad õigust jätta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kinnitamata. Nõukogul sellist õigust ei ole.

LISA 2 Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Juhtkond kasutab kooskõlas IFRS-iga raamatupidamislikke hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aruandes esitatud summasid. Kuigi need hinnangud põhinevad juhtkonna parimatel teadmistel ning otsustel, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erinevaks kujuneda. Juhtkond on kasutanud raamatupidamislikke hinnanguid laenude, nõuete ja investeeringute väärtuse hindamisel (vt riskijuhtimise peatükk, punkt 2 ning lisad 8, 9 ja 10). Hinnanguid ja otsuseid vaadatakse järjepidevalt üle, võttes arvesse mineviku kogemusi ja muid tegureid, sh ootusi tulevaste sündmuste kohta, mis antud hetkel ja tingimustes tunduvad põhjendatud. Juhtkonna hinnangute muutusi kajastatakse edasiulatavalt.

Kõige olulisemad hinnangud ja eeldused on seotud standardiga IFRS 9 „Finantsinstrumendid“, täpsemalt krediidiriski olulise suurenemise (SICR) kriteeriumide, makseviivituse tõenäosuse (PD) ja makseviivitusest tingitud kahjumäära (LGD) arvutamise ning finantsvarade liigitamise jaoks vajaliku ärimudeli ja ainult põhiosa ja intressimaksete hinnanguga. Lisateavet leiab riskijuhtimise peatüki punktist 2 ja edasiseist tekstist.

Eeldatava krediidikahju (ECL) arvutamine sisaldab mitmeid olulisi aspekte, kus juhtkonna otsustel on suur mõju. Eeldatava krediidikahju hindamine on olemuslikult ebakindel ja hinnangute täpsus sõltub paljudest teguritest, nt makromajanduslikest prognoosidest, ning nõuab kompleksset modelleerimist ja otsuste langetamist.

Krediidiriski olulise suurenemise hindamine, mis on nõutud standardiga IFRS 9, eeldab märkimisväärse mõjuga otsuste langetamist. Igal aruandekuupäeval hindab Grupp, kas krediidirisk on esmase kajastamisega võrreldes oluliselt suurenenud, võttes arvesse makseviivituse riski muutust finantsinstrumendi ülejäänud kehtivusaajal ja peamisi riskitunnuseid, mida kasutatakse Grupi riskijuhtimise protsessides. Teine valdkond, kus tuleb olulise mõjuga otsuseid teha, on tulevikku vaatava teabe ja makromajanduslike stsenaariumide arvessevõtmine. IFRS 9 kohaselt tuleb krediidikahjusid hinnata erapooletult ja tõenäosusega kaalutult. Seejuures tuleb hinnata mitmeid võimalikke tulemusi, sh tulevaste majandustingimuste prognoose. LHV kasutab ECL-i mõõtmisel tulevikku vaatava teabe alusena sisemiselt koostatud makromajandusprognoose. LHV kasutab ECL-i mõõtmisel nii mudeleid kui ekspertidelt saadud sisenditel põhinevaid otsuseid. Ekspertidelt saadud sisendit kasutatakse selleks, et võtta otsustamisel arvesse tegureid, mida modelleerimise teel leitud ECL ei arvesta. ECL-ide hindamiseks vajalikud otsused sõltuvad arvutuste tulemustest, olulisusest ja üksikasjaliku teabe kättesaadavusest. Mudeleid, hinnanguid ja eeldusi vaadatakse regulaarselt üle riskijuhtimisega tegelevad üksused.

LISA 3 Varade ja kohustiste saldeerimine

Grupp on saldeerinud järgnevad varad ja kohustised.

Saldeeritud varad ja kohustised <i>tuhandetes eurodes</i>	Brutosumma finantsseisundi aruandes enne saldeerimist	Saldeerimine	Netosumma finantsseisundi aruandes	Seotud instrumendid ja tagatised, mida ei ole finantsseisundi aruandes saldeeritud		
				Finantsinstru- mendid	Saadud rahalised tagatised	Netosumma
31.12.2023						
Varad						
Tuletisinstrumendid	301	0	301	0	0	0
Kohustised						
Tuletisinstrumendid	1 843	0	1 843	0	0	0
31.12.2022						
Varad						
Tuletisinstrumendid	40	0	40	0	0	0
Kohustised						
Tuletisinstrumendid	3 850	0	3 850	0	0	0

LISA 4 Netointressitulu

Intressitulu

tuhandetes eurodes

	Lisa	2023	2022
Intressitulu sisemise intressimäära meetodil			
Ettevõttele laenu		138 673	78 909
sh laenu seotud osapooltele	20	163	78
sh faasi 3 intressid*		309	63
Järeilmaks		3 453	3 338
Tarbislaenu		12 126	9 607
Finantsvõimenduse laenu ja väärtpaperilaenu		1 383	1 629
Krediitkaardilaenu		1 027	836
Nõuded krediidiasutustele ja investeerimisühingutele		4 397	3 664
Hüpoteeklaenu		62 885	28 144
sh laenu seotud osapooltele	20	94	42
Eralaenu		3 735	2 450
sh laenu seotud osapooltele	20	49	7
Nõuded keskpankadele		56 664	8 594
Muud laenu		2 003	8 821
Vahesumma		286 346	145 992

Muu sarnane intressitulu

Liising		11 362	6 407
sh liising seotud osapooltele	20	41	11
Võlaväärtpaperid		7 799	-231
sh. võlaväärtpaperid korrigeeritud soetusmaksumuses		6 802	0
sh võlaväärtpaperid õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	8	997	-231
Vahesumma		19 161	6 176
Kokku		305 507	152 168

Intressikulu

Klientide hoiused ja saadud laenu		-67 098	-5 696
Nõuded keskpankadele		0	-7 661
Muu intressikulu		-698	0
Allutatud kohustised	16, 20	-9 240	-9 322
Kokku		-77 036	-22 679

Netointressitulu		228 471	129 489
-------------------------	--	----------------	----------------

Laenu intressitulud kliendi asukoha alusel**(ei sisalda intressitulusid pankadelt ja võlaväärtpaperitelt):**

Eesti		233 482	140 141
Ühendkuningriik		3 165	0
Kokku		236 647	140 141

*Kuna enamik faasi 3 laenu müüakse inkassofirmadele, on faasi 3 intressid kõigis laenuportfellides marginaalsed, v.a ettevõttele laenu portfellis.

LISA 5 Neto komisjoni- ja teenustasutulu

Komisjoni- ja teenustasutulu

tuhandetes eurodes

	Lisa	2023	2022
Väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		4 400	4 329
Varahaldus- ja sarnased tasud		6 696	5 807
Valuuta konverteerimise tasud		5 868	8 462
Tasud kaartidelt ja arveldustelt		23 286	27 498
Muud komisjoni- ja teenustasutulud		7 667	6 793
Kokku	23	47 917	52 889

Komisjoni- ja teenustasukulu

Makstud väärtpaberivahendus- ja komisjonitasud		-2 502	-2 386
Kaartidega seotud kulud		-7 397	-6 312
Kaardimaksetega seotud kulud		-8 600	-7 344
Tarbimislaenu- ja järelmaksu teenustasud		-741	-830
Muud teenustasukulud		-1 460	-3 609
Kokku	23	-20 700	-20 481

Neto komisjoni- ja teenustasutulu	23	27 217	32 408
--	-----------	---------------	---------------

Komisjoni- ja teenustasutulu kliendi asukoha alusel

	2023	2022
Eesti	39 912	45 537
Ühendkuningriik	8 005	7 352
Kokku	47 917	52 889

LISA 6 Tegevuskulud

tuhandetes eurodes

	2023	2022
Palk ja preemiad	34 045	27 654
Sotsiaalmaks ja muud maksud*	10 246	8 475
Tööjõukulud kokku	44 291	36 129
IT kulud	6 458	4 943
Info- ja pangateenused	1 418	1 297
Turunduskulud	2 823	2 583
Kontorikulud	1 534	1 358
Transpordi- ja sidekulud	509	492
Töötajate koolitus- ja lähetuskulud	1 047	1 073
Muud sisseostetud teenused	7 302	5 343
Muud administratiivkulud	11 556	6 964
Põhivara kulum	7 170	3 091
Rendimaksed	186	293
Muud tegevuskulud	941	979
Muud tegevuskulud kokku	40 944	28 416
Tegevuskulud kokku	85 235	64 545

* sotsiaalmaksu ning tervisekindlustuse ja muude maksete kogusumma
 Grupi keskmine töötajate arv 2023. aastal oli 784 (2022: 710).

LISA 7 Raha ja raha ekvivalendid ning nõuded keskpankadele ja investeerimisühingutele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Nõudmiseni hoiused ja tähtajalised hoiused tähtajaga kuni 3 kuud*	48 140	88 276
Kohustuslikud reservid keskpankades	55 899	48 689
Nõudmiseni hoiused keskpankades*	2 733 853	2 342 275
Kokku	2 837 892	2 479 240
* raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	2 781 993	2 430 551

Kohustusliku panga reservkapitali nõue seisuga 31. detsember 2023 oli 1% (2022: 1%) kõigist finantseerimisallikatest (kliientide hoiused). Reservinõuet täidetakse kuu keskmisena eurodes või keskpanga poolt eelnevalt aktsepteeritud välismaistes väärtpaberites.

LISA 8 Investeeringud võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse

Kohustuslikult määratud kui õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Aktsiad ja fondiosakud	369	367
Võlaväärtpaberid	6 275	0
Valuutaforvardid	301	40
Finantsvarad kokku	6 945	407
Intressimäära vahetuslepingud ja valuutaforvardid	1 843	3 850
Finantskohustised kokku	1 843	3 850

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 01.01.2022 127 720

Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	334 516
Negatiivne intressitulu (lisa 4)	-231
Ümberhindlus	2 429
Ümberliigitamine	-464 027

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2022 407

Õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	5 804
Intressitulu (lisa 4)	997
Ümberhindlus	-263

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande 31.12.2023 6 945**Investeeringud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavatesse võla- ja omakapitaliväärtpaberitesse**

<i>tuhandetes eurodes</i>	
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses 01.01.2022 0	
Ümberliigitamine	464 027
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	-99 706
Allahindlus	-91
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses 31.12.2022 364 230	
Intressitulu	6 802
Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate investeerimisväärtpaberite netomuutus	-49 155
Allahindlus	11
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses 31.12.2023 321 888	

LISA 9 Laenud ja nõuded klientidele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Laenud juriidilistele isikutele	2 215 222	1 959 052
sh ettevõttelelaenud	1 865 776	1 725 720
sh liising	136 723	121 015
sh arvelduskrediit	123 953	36 686
sh kaubalaenud	30 484	36 255
sh finantsvõimenduslaenud	3 968	3 679
sh krediitkaardid ja järelmaks	942	747
sh laenud korteriühistutele	23 418	18 273
sh faktooring	29 958	16 677
Laenud eraisikutele	1 363 347	1 248 514
sh järelmaks	13 820	15 824
sh hüpoteeklaenud	1 162 113	1 049 386
sh tarbimislaenud	83 681	77 119
sh eralaenud	48 512	52 801
sh liising	31 076	31 678
sh finantsvõimenduslaenud	6 012	6 857
sh krediitkaardilaenud	10 855	8 933
sh arvelduskrediit	17	25
sh õppelaen	4 721	2 559
sh kinnisvaraliising	2 540	3 332
Kokku	3 578 569	3 207 566
sh laenud seotud osapooltele (lisa 20)	8 565	7 570
Allahindlused	-30 056	-20 577
Kokku	3 548 513	3 186 989

2023. aastal oli eraisikutele väljastatud uute tarbimislaenude keskmine sisemine intressimäär 14,67% (2022: 16,05%). Järelmaksu keskmine sisemine intressimäär oli ligikaudu 21,44% (2022: 24,8%), krediitkaartidel 17,54% (2022: 17,85%) ja liisingul 6,42% (2022: 4,31%). Eraisikutele väljastatud finantsvõimenduslaenude lepinguline intressimäär on üldiselt võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna nende väljastamisel ei ole muid olulisi tasusid laekunud.

Muutused allahindlustes

<i>tuhandetes eurodes</i>	Saldo 01.01	Aasta jooksul kajastatud/ tühistatud	Aasta jooksul maha kantud	Saldo
Ärikliendilaenud	-15 435	-14 931	8 967	-21 399
Tarbajakrediit	-2 107	-3 232	1 029	-4 310
Investeeringute rahastamine	-13	-5	7	-11
Liising	-2 008	-759	660	-2 107
Erakliendilaenud	-1 014	-1 688	473	-2 229
2023. aasta kokku	-20 577	-20 615	11 136	-30 056
Ärikliendilaenud	-15 288	-5 361	5 214	-15 435
Tarbajakrediit	-1 319	-2 092	1 304	-2 107
Investeeringute rahastamine	-130	-8	125	-13
Liising	-1 250	-1 204	446	-2 008
Erakliendilaenud	-1 062	-593	641	-1 014
2022. aasta kokku	-19 049	-9 258	7 730	-20 577

Aasta jooksul kajastatud allahindlused erinevad kasumiaruandes kajastatud allahindluse kuludest nende summade võrra, mis eelnevatel perioodidel lootusetuna maha kanti, ent aruan-

deperioodil laekusid. Laekumisi kajastatakse kasumiaruandes samal real, kus allahindlusi.

Krediidiriskipositsioonide ning laenude tagatiste kohta on info esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.4.4.

Antud laenude jaotus valuutade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 3.1

Laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 4.

Laenude geograafiline jaotus on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.3.1

Intressitulud antud laenudelt on esitatud lisa 4.

LISA 10 Muud nõuded klientidele

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Varahaldustasud klientidelt	671	607
Muud tasud klientidele teenuste osutamise eest	17 153	8 612
Maksed teel	9	34
Kokku	17 833	9 253

Kõikide tasude (v.a sissenõudemenetlusega seotud nõuded) laekumistähtaeg saabub 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva ja seetõttu on need liigitatud käibevaredeks.

LISA 11 Muud varad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Finantsvarad		
Balti börside tagatisdeposiidid	0	24
VISA ja MasterCardi tagatisdeposiidid	100	100
Vahesumma	100	124
Mittefinantsvarad		
Ettemaksed Finantsinspeksioonile	0	1 020
Muud ettemaksed*	2 795	1 846
Vahesumma	2 795	2 866
Kokku	2 895	2 990

* ettemaksed kontoriruumide rendi, kindlustuse, ajakirjandusväljaannete ja koolituste eest

Ettemaksed laekuvad tagasi või kasutatakse ära 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva ja on seetõttu liigitatud käibevareks. VISA tagatisdeposiidid, mis on vajalikud krediitkaarditehingute tagamiseks, on liigitatud põhivaradeks. 2022. aastal kasutati ka Balti börside tagatisdeposiite Tallinna, Riia ja Vilniuse börsidel tehtavate väärtpaberitehingute tagamiseks.

LISA 12 Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	Mate- riaalsed põhivarad	Kasutusõi- guse varad	Materiaalsed põhivarad kokku	Immäte- riaalsed põhivarad	Kokku
Saldo 31.12.2021					
Soetusmaksumus	8 942	6 438	15 380	5 289	20 669
Akumuleeritud kulum	-4 760	-2 481	-7 241	-4 046	-11 287
Jääkväärtus 31.12.2021	4 182	3 957	8 139	1 243	9 382
Muutused 2021. aastal:					
Lisandumine	4 851	131	4 982	2 568	7 550
Mahakandmine	0	0	0	-352	-352
Amortisatsioon	-1 086	-1 075	-2 161	-930	-3 091
Saldo 31.12.2022					
Soetusmaksumus	13 793	6 569	20 362	7 505	27 867
Akumuleeritud kulum	-5 846	-3 556	-9 402	-4 624	-14 026
Jääkväärtus 31.12.2022	7 947	3 013	10 960	2 881	13 841
Lisandumine	2 543	7 908	10 451	2 043	12 494
Mahakandmine	-89	0	-89	-736	-825
Laekumised materiaalse põhivara müügist (raamatupidamisväärtuses)	-487	0	-487	0	-487
Amortisatsioon	-1 197	-3 995	-5 192	-1 978	-7 170
Saldo 31.12.2023					
Soetusmaksumus	15 734	14 477	30 211	8 813	39 024
Akumuleeritud kulum	-6 928	-7 551	-14 479	-5 867	-20 346
Jääkväärtus 31.12.2023	8 806	6 926	15 732	2 946	18 678

Materiaalne põhivara sisaldab arvuteid ja kontoritehnikat, mööblit, kontori renoveerimiseks tehtud kapitaliseeritud kulusid. Immateriaalne vara sisaldab litsentse, kliendilepinguid ja arenduskulusid. 2023. ja 2022. aastal ei esinenud märke materiaalse ega immateriaalse põhivara väärtuse langusest.

LISA 13 Klientide hoiused ja saadud laenud

31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Eraisikud	Finantsette- võtted	Muud ettevõtted	Avalik sektor	Kokku
Nõudmiseni hoiused	745 277	1 129 382	1 745 664	74 571	3 694 894
Tähtajalised hoiused	920 080	98 730	753 648	43 265	1 815 723
Tekkepõhine intressikohustus	13 047	1 419	9 063	574	24 103
Kokku	1 678 404	1 229 531	2 508 375	118 410	5 534 720
sh seotud osapooled (lisa 20)	3 748	0	43 704	0	47 452

31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>					
Nõudmiseni hoiused	1 065 135	1 533 598	2 042 117	58 406	4 699 256
Tähtajalised hoiused	63 208	23 046	146 137	24 587	256 978
Tekkepõhine intressikohustus	336	192	156	13	697
Kokku	1 128 679	1 556 836	2 188 410	83 006	4 956 931
sh seotud osapooled (lisa 20)	2 369	0	61 809	0	64 178

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023		31.12.2022	
	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress
Emiteeritud võlaväärtpaberid	233 907	2 943	133 771	953
Pandikirjad	249 577	141	249 284	141
Kokku	483 484	3 084	383 055	1 094

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023		31.12.2022	
	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress	Kohustise põhiosa	Kogunenud intress
Saadud laenud keskpankadelt (TLTRO)	0	0	150 000	-2 159
Kokku	0	0	150 000	-2 159

Enamiku klientide hoiuste ja saadud laenude nominaalne intressimäär on võrdne nende sisemise intressimääraga, kuna muid olulisi tasusid ei ole makstud.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus valuutade lõikes on esitatud riskide juhtimise peatükis punktis 3.1.

Klientide hoiuste ja saadud laenude jaotus tähtaegade lõikes on esitatud riskide juhtimise peatükis punktis 4.

Klientide hoiuste ja saadud laenude geograafiline jaotus ja riskikontsentratsioon on esitatud riskijuhtimise peatükis punktis 2.3.1.

LISA 14 Võlad tarnijatele ja muud kohustised

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Finantskohustised		
Võlad tarnijatele	1 879	991
Muud lühiajalised finantskohustised	18 226	9 653
Rendikohustised	8 057	1 842
Maksed teel	48 632	40 101
Valmisolekulaenude ja finantsgarantiide eraldised	1 152	1 023
Saadud ettemaksed finantsgarantiide eest	615	1 228
Vahesumma	78 561	54 838
Mittefinantskohustised		
Ettemakstud kulud	751	736
Saadud ettemaksed täitmiskohustiste eest	1 750	1 058
Maksuvõlad	2 917	2 417
Võlad töötajatele	3 451	2 852
Vahesumma	8 869	7 063
Kokku	87 430	61 901

Võlad töötajatele koosnevad aruandeperioodil maksmata töötasudest ning arvestatud preemia- ja puhkusereservi kohustistest. Võlgade suurenemine on seotud töötajate arvu kasvuga. Maksed teel koosnevad välismaksetest ning võlgadest klientidele, mis on tekkinud väärt-paberitehingute vahendamise, kui kliendi arvelduskontot on debiteeritud.

Kõik kohustised, v.a finantsgarantiid, kuuluvad tasumisele 12 kuu jooksul ja kajastatakse seetõttu lühiajalistena.

Järgmisel aastal eeldatavasti makstavatelt dividendidelt arvestatud tulumaks summas 376 tuhat eurot (2022: 1 032 tuhat eurot) kajastub muude lühiajaliste finantskohustiste hulgas.

LISA 15 Kasutusõiguse varad ja rendikohustised

Grupp rendib kontoriruumi. Grupp kajastab rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohustisena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks valmis. Kõik rendilepingud on katkestatavad poolte kokkuleppel.

Grupi finantsseisundi aruandes seisuga 31. detsember 2023 on kasutusõiguse varade maht 6 926 tuhat eurot (31. detsember 2022: 3 013 tuhat eurot) ning rendikohustiste maht 8 057 tuhat eurot (31. detsember 2022: 1 842 tuhat eurot).

Kasutusõiguse varade jääk on avalikustatud lisa 12. Rendikohustiste saldo on avalikustatud lisa 14. Rendikohustiste intressikulud olid 2023. aastal 275 tuhat eurot (2022: 89 tuhat eurot) ja kasutusõiguse varade kulum oli 3 995 tuhat eurot (2022: 1 075 tuhat eurot) (lisa 12). Rendikohustiste põhiosa tagasimaksed olid 2023. aastal summas 1 694 tuhat eurot (2022: 1 423 tuhat eurot).

LISA 16 Allutatud kohustised

Grupp on võtnud allutatud laene pikaajalise kapitali suurendamise eesmärgil. Allutatud laenudest tulenevad nõuded kuuluvad Grupi pankroti korral rahuldamisele pärast kõigi muudest kohustustest tulenevate nõuete rahuldamist, kuid enne aktsionäride nõuete rahuldamist.

2016. aastal emiteeritud allutatud võlakirjad summas 5 000 tuhat eurot lunastati 2022. aastal.

2017. aastal allutatud võlakirju ei emiteeritud ega lunastatud.

2018. aasta detsembris emiteeriti allutatud võlakirju summas 10 000 tuhat eurot intressimääraga 6,50%. Võlakirjade lunastustähtaeg on 20. detsember 2028.

2019. aasta juunis emiteeriti allutatud võlakirju summas 20 500 tuhat eurot (lunastustähtaeg 29. juuni 2029) ning 2019. aasta oktoobris summas 5 000 tuhat eurot (lunastustähtaeg 29. oktoober 2029), mõlemad intressimääraga 6,50%.

2020. aasta septembris emiteeriti allutatud võlakirju summas 10 000 tuhat eurot (lunastustähtaeg 30. september 2030) intressimääraga 7,0%.

2022. aasta veebruaris emiteeriti allutatud võlakirju summas 15 000 tuhat eurot (lunastustähtaeg 27. veebruar 2032) intressimääraga 6,0%.

2019. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 23 000 tuhat eurot intressimääraga 9,50%.

2020. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 15 000 tuhat eurot intressimääraga 9,50%.

2022. aastal emiteeriti esimese taseme (Tier 1) allutatud võlakirju summas 15 000 tuhat eurot intressimääraga 11,50%.

2023. aastal allutatud võlakirju ei emiteeritud ega lunastatud.

Allutatud kohustiste saldo aruande- ja võrdlusperioodi lõpus on esitatud alljärgnevas tabelis. Intressikohustisi kajastatakse finantsseisundi aruandes sisemise intressimäära meetodil.

Allutatud kohustised

tuhandetes eurodes

Allutatud kohustised seisuga 01.01.2022	88 500
Allutatud võlakirjade emiteerimine	30 000
Allutatud võlakirjade lunastamine	-5 000
Allutatud kohustised seisuga 31.12.2022	113 500
Allutatud kohustised seisuga 31.12.2023	113 500

Allutatud võlakirjade aruandeperioodi intressikulud ning intressikohustised aruandeperioodi lõpu seisuga on esitatud alljärgnevas tabelis.

Intressikohustis allutatud kohustistelt

tuhandetes eurodes

Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 01.01.2022	489
2022. aasta eest arvestatud intressikulu (lisa 4)	9 322
2022. aastal tasutud	-9 255
Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 31.12.2022	556
2023. aasta eest arvestatud intressikulu (lisa 4)	9 240
2023. aastal tasutud	-9 242
Tekkepõhine intressikohustis allutatud kohustistelt 31.12.2023	554

LISA 17 Aktsiaseltsi omakapital

Grupi ainuomanik on Eestis registreeritud ettevõtte AS LHV Group. Olulist mõju AS-is LHV Group omavad 21,5% hääleõigusega Rain Lõhmus ja 11,2% hääleõigusega Andres Viisemann (31. detsember 2022: vastavalt 21,8% ja 11,3%). Ettevõtte põhikirjajärgne minimaalne aktsiakapital on 25 miljonit eurot ja maksimaalne aktsiakapital 100 miljonit eurot (31. detsember 2022: vastavalt 25 miljonit eurot ja 100 miljonit eurot). Aktsiakapital on täies ulatuses sisse makstud rahas. 2022. aastal suurendati AS-i LHV Pank aktsiakapitali 30 miljoni euro võrra ainuaktsionäri AS-i LHV Group rahalise sissemakse teel. Grupi aktsiakapital kasvas 2022. aasta lõpuks kokku 141,5 miljoni euron. 2023. aastal aktsiakapitalis muutusi ei toimunud.

Seisuga 31. detsember 2023 moodustas panga korrigeeritud konsolideerimata jaotamata kasum 369 674 tuhat eurot (31. detsember 2022: 231 805 tuhat eurot). Sellest tulenevalt on 31. detsembri 2023 seisuga võimalik dividendidena välja maksta 295 941 tuhat eurot (2022: 185 653 tuhat eurot), millest tulenev tulumaksukulu oleks 73 733 tuhat eurot (2022: 46 152 tuhat eurot). Dividendide väljamaksmisel vastaks Grupp endiselt kapitali adekvaatsuse nõuetele.

Aktsiakapital	31.12.2023	31.12.2022
Aktsiakapital	141 500	141 500
Aktsiate arv (tk)	141 500 000	141 500 000
Aktsiate nimiväärtus	1 EUR	1 EUR

2014. aastal kinnitas AS-i LHV Group üldkoosolek AS-i LHV Group konsolideerimisgruppi kuuluvate ettevõtete juhatuse liikmetele ja nendega võrdsustatud töötajatele ning osakonna-juhtidele ja nendega võrdsustatud töötajatele aktsiaoptsioonide väljastamise tingimused. Väljastatavate aktsiaoptsioonide alusvaraks on LHV Groupi aktsiad. Aktsiaoptsioonide väljastamise eesmärgiks on juhatuse liikmete ja töötajate huvide efektiivsem ühildamine aktsionäride ja klientide huvidega, samuti konkurentidega võrdväärse ja tervikliku tasustamissüsteemi pakkumine tööjõuturul. Optsioone väljastati nii 2022. kui ka 2023. aastal.

2023. aastal väljastati aktsiaoptsioone kuuele AS-i LHV Pank juhatuse liikmele, ühele tütaretevõtte AS-i LHV Finance juhatuse liikmele ja 140 Grupi töötajale kogusummas 4 426 tuhat eurot.

2022. aastal väljastati aktsiaoptsioone kuuele AS-i LHV Pank juhatuse liikmele, ühele tütaretevõtte AS-i LHV Finance juhatuse liikmele ja 132 Grupi töötajale kogusummas 5 172 tuhat eurot.

Ettevõtte sõlmis aktsiaoptsioonide väljastamiseks juhatuse liikmete ja töötajatega aktsiaoptsioonide lepingud kolmeks aastaks. Aktsiaoptsioone saab realiseerida pärast kolme-aastase perioodi möödumist.

2019. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2022. aastal, kui 1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai omandada hinnaga 4,90 eurot aktsia kohta. Kõik optsioonid realiseeriti enne aktsiate tükeldamist.

2020. aastal väljastatud aktsiaoptsioonid realiseeriti 2023. aastal, kui 0,1-eurose nimiväärtusega aktsiaid sai omandada hinnaga 0,596 eurot aktsia kohta.

2021. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 1. aprill 2024–30. aprill 2024 ning 0,1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 0,923 eurot aktsia kohta.

2022. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 1. aprill 2025–30. aprill 2025 ning 0,1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 2,182 eurot aktsia kohta.

2023. aastal väljastatud aktsiaoptsioonide realiseerimiseks on aktsiate märkimisperiood ajavahemikul 1. aprill 2026–30. aprill 2026 ning 0,1-eurose nimiväärtusega aktsiaid saab omandada hinnaga 1,7 eurot aktsia kohta.

Kohustuslik reservkapital omakapitali koosseisus on järgnev:

tuhandetes eurodes

Kohustuslik reservkapital seisuga 01.01.2022	5 648
2021. aasta puhaskasumist kantud reservi	3 088
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2022	8 736
2022. aasta puhaskasumist kantud reservi	3 933
Kohustuslik reservkapital seisuga 31.12.2023	12 669

LISA 18 Hallatavad varad

AS LHV Pank tegutseb klientide kontohaldurina ja hoiab seetõttu enda käes vastutaval hoiul või vahendab järgmisi klientide varasid:

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Klientide rahalised vahendid	13 780	13 609
Klientide väärtpaberid	3 490 269	3 194 837
sh emaaettevõtte (lisa 20)	151 129	149 279
sh emaaettevõtte omanikud ja nendega seotud ettevõtted (lisa 20)	562 486	483 452
Kokku	3 504 049	3 208 446

Varahaldustasud nende varade haldamise eest on vahemikus 0,01 – 0,02% aastas (vt vastavat tulu lisast 5).

Finantsseisundi aruandes ei ole kajastatud nende klientide rahalisi vahendeid, kes kasutavad LHV Panga pakutavat aktiivse väärtpaberikaupleja platvormi ehk kauplemissüsteemi LHV Trader. Süsteemi eripärast tulenevalt on pank need vahendid hoiustanud klientide isikustatud kontodel partneri juures ja kuna need rahalised vahendid ei ole panga majandustegevuses kasutatavad (neid ei ole võimalik teistele klientidele välja laenata ega tagatisena kasutada), siis peetakse nende rahaliste vahendite üle arvet finantsseisundi aruande väliselt. Pank teenib nimetatud kontode tehingute vahendamise eest komisjonitasu- ja intressitulusid, nii nagu raamatupidamise aastaaruandes kajastatud klientide kontode tehinguteltki.

Pank on andnud LHV Traderi kontodega seoses partnerile lepingulised garantiid, millega ta hüvitab partnerile enda vahendatud klientide tehingute finantseerimisest saadavad võimalikud kahjud, sealjuures on esmane tagatis finantsvõimenduslaenude tagatiseks olevad väärtpaberid. Klientid on pangale andnud sarnased garantiid ning seega on pank sisuliselt saadud garantiid üle andnud. Võimalike kahjude vältimiseks jälgib pank igapäevaselt võimalikku tagatiste vähenemist ja kliendikontode puudujääke. Senises praktikas ei ole garantiidega seotud nõudeid esitatud ja pank ei ole garantiide alusel väljamakseid teinud.

LISA 19 Tingimuslikud varad ja kohustised

Tühistamatud tehingud	Täitmisgarantiid	Finantsgarantiid	Akreditiivid	Valmisolekulaenu	Kokku
Kohustis lepingulises summas 31.12.2023	56 217	55 061	3 732	495 653	610 663
Kohustis lepingulises summas 31.12.2022	30 174	52 577	6 605	601 093	690 449

Tulumaks võimalikelt tulevastelt dividendidelt on avalikustatud lisas 17.

Finantsgarantiidele ja kasutamata valmisolekulaenudele kohalduvad IFRS 9 eeldatava krediitkahju (ECL) arvutamise nõuded. Vt lisaks riskijuhtimise peatükk, punkt 2.

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul pärast maksudeklaratsiooni esitamisest ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ja trahv. Maksuhaldur ei ole aastatel 2022–2023 Grupis maksurevisjone läbi viinud. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine selliseid asjaolusid, mille tule-

musena võiks maksuhaldur määrata Grupile 2024. aastal olulise täiendava maksusumma.

Täitmisgarantiid on lepingud, mis tagavad hüvitise juhul, kui teine pool ei suuda täita mõnd lepingust tulenevat kohustust. Sellised lepingud ei anna üle krediidiriski. Täitmisgarantii lepingute riskiks on võimalus, et toimub kindlustusjuhtum (s.o teine pool ei täida oma lepingulist kohustust). Grupi peamised riskid seisnevad selles, et selliste lepingutega seotud maksete tihedus ja suurus võivad eeldatuga võrreldes oluliselt kõikuda. Grupp kasutab selliste maksete prognoosimiseks ajaloolist informatsiooni ja statistilisi

meetodeid. Nõuded tuleb esitada enne lepingu tähtaegumist ning suurem osa nõudeid rahuldatakse kiiresti. See võimaldab Grupile suuremat kindlust prognoositud maksete ning seega tuleviku rahavoogude kohta.

Selliste riskide juhtimiseks jälgib Grupp pidevalt sarnaste toodetega seotud väljamakseid ning on võimeline oma

tasusid tulevikus korrigeerima nii, et need vastaksid maksenõuetes toimunud muutustele. Grupil on nõuete menetlemise protsess, mis sisaldab õigust nõue üle vaadata ning pettuslik või tingimustele mittevastav nõue tagasi lükata. Täitmisgarantiide riskipositsioon ja kontsentratsioon on järgnevad::

Täitmisgarantiid majandussektorite lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2023	31.12.2022
Ehitus	39 418	19 123
Veevarustus ja kommunaalteenused	5 316	4 180
Tootmine	4 008	3 021
Haldusteenused	639	715
Kutse-, teadus- ja tehnikaalne tegevus	550	553
Muu tegevus	6 286	2 582
Kokku	56 217	30 174

Täitmisgarantiid sisereitingute klasside lõikes

<i>tuhandetes eurodes</i>		
5 madal krediidirisk	4 960	1 361
6 madal krediidirisk	4 375	1 973
7 keskmine krediidirisk	5 948	6 161
8 keskmine krediidirisk	16 440	5 574
9 kõrgendatud krediidirisk	19 252	9 852
10 kõrge krediidirisk	6	151
11 kõrge krediidirisk	0	730
12 mitterahuldav reiting	322	1 616
13 maksejõuetus	1 568	0
Ilma reitinguta	3 346	2 756
Kokku	56 217	30 174

Täitmisgarantiid on iga aruandeperioodi lõpu seisuga üle tagatud. Seetõttu ei tekkinud Grupil täitmisgarantii lepingutest kahjumit ei 2023. aastal ega ka varasematel perioodidel.

LISA 20 Tehingud seotud osapooltega

AS-i LHV Pank konsolideeritud aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- Grupi üle olulist mõju omavad omanikud ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse liikmed ning nende poolt kontrollitavad ettevõtted (ühiselt nimetatud juhtkond);
- nõukogu liikmed;
- eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nendega seotud ettevõtted.

Tehingud	Lisa	2023	2022
Intressitulud	4	1 338	178
sh juhtkond		62	42
Intressikulud	4	18 013	9 270
sh juhtkond		27	5
sh emaeettevõtte		17 904	9 234
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		82	31
Komisjoni- ja teenustasutulud	5	82	88
sh juhtkond		9	5
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		73	83
Saldod	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Laenud ja nõuded klientidele	9	28 579	7 570
sh juhtkond		2 104	3 928
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		26 475	3 642
Klientide hoiused	13	47 452	64 178
sh juhtkond		1 519	765
sh emaeettevõtte		25 946	29 684
sh olulist mõju omavad aktsionärid, nendega seotud ettevõtted ja nende lähedased pereliikmed		19 987	33 729

Tabelis on ülevaade olulisematest saldodest ja tehingutest seotud osapooltega. Kõik tehingud juhatuse ja nõukogu liikmete lähedaste pereliikmetega ja nendega seotud ettevõtetega ning emaeettevõtte AS LHV Group vähemusaktsionäridega on tehtud tavapärase äritegevuse käigus ja tavatingimustel.

Nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste intressimäärad seisuga 31. detsember 2023 vastasid klientidele kohaldatavatele tingimustele. Seisuga 31. detsember 2022 ei olnud juhtkonnal tähtajalisi hoiuseid ning nõudmiseni hoiuste intressimäär vastas klientidele kohaldatavatele tingimustele.

Aastatel 2018-2019 saadud allutatud laenude intressimäär on 6,5%. 2020. aastal saadud allutatud laenu intressimäär on 7,0%. 2022. aastal saadud allutatud laenu intressimäär on 6,0%. 2019. ja 2020. aastal saadud esimese astme (Tier 1) allutatud laenu intressimäär on 9,5%. 2022. aastal

saadud esimese astme (Tier 1) allutatud laenu intressimäär on 11,5%.

Kõikide allutatud laenude intressimäär on sama, mida panga emaeettevõtte tasub kolmandatelt isikutelt saadud allutatud laenude eest, millest laekunud vahendid on hoiustatud panka.

2023. aastal maksti LHV juhtkonnale palka ja muid hüvitisi kogusummas 1 363 tuhat eurot (2022: 1 368 tuhat eurot), mis sisaldab kõiki makse. Panga juhatusel on kuus liiget ja tütarettevõtte juhatusel on üks liige.

Seisuga 31. detsember 2023 oli kohustisena juhtkonna ees kajastatud detsembri töötasu- ja puhkusekohustis summas 83 tuhat eurot (31. detsember 2022: 85 tuhat eurot) (lisa 14). Grupil ei olnud seisuga 31. detsember 2023 ega 31. detsember 2022 juhatuse ega nõukogu liikmetega seotud pikaajalisi kohustisi (pensionikohustisi, lahkumishüvitisi

jne). 2023. ja 2022. aastal nõukogu liikmetele töötasusid ei makstud.

Grupp on sõlminud juhatuse liikmetega lepingud, milles ei ole lepingute lõpetamisel ette nähtud lahkumishüvitist. Lepinguga reguleerimata küsimustes toimuvate vaidluste

korral on osapooled kokku leppinud lähtuda Eesti Vabariigi seadustes kehtestatud korrast. Informatsioon kontohaldurina hoitavate seotud osapoolte varade kohta on esitatud lisas 18.

LISA 21 Tütarettevõtted

Seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2022 oli pangal üks tütarettevõtte, mis on käesolevas raamatupidamise aruandes konsolideeritud:

- AS LHV Finance (osalus 65%)

AS LHV Pank tasus 2013. aastal tütarettevõtte

AS LHV Finance 65% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 325 tuhat eurot ning mittekontrolliv osalus 35% osaluse eest rahalise sissemaksega summas 175 tuhat eurot.

Mittekontrolliva osaluse sissemakse on kajastatud konsolideeritud finantsseisundi aruandes real „Mittekontrolliv osalus“.

Järgnevalt on esitatud kokkuvõtlik finantsinformatsioon panga tütarettevõtte kohta. Informatsioon on esitatud enne grupisiseste tehingute elimineerimist.

Kokkuvõtlik finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

	AS LHV Finance	
	31.12.2023	31.12.2022
Laenu ja nõuded klientidele ning muud käibevarad	93 408	91 591
Põhivarad	141	120
Lühiajalised kohustised	1 491	2 297
Pikaajalised kohustised	73 712	70 495
Netovara kokku	18 346	18 919

Kokkuvõtlik kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

tuhandetes eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
Neto intressi-, komisjoni- ja teenustasutulud	10 085	10 439
Kasum enne tulumaksu	3 425	7 288
Tulumaksukulu	-569	-1 107
Puhaskasum	2 856	6 181
Koondkasum kokku	2 856	6 181
Mittekontrolliva osaluse osa kasumist ja koondkasumist	1 230	2 217

Kokkuvõtlik rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

	31.12.2023	31.12.2022
Rahavood äritegevusest	6 626	-12 284
Makstud intressid	-5 383	-2 407
Makstud tulumaks	-569	-1 107
Neto rahavoog äritegevusest	674	-15 798
Neto rahavoog investeerimistegevusest	-86	-134
Neto rahavoog finantseerimistegevusest	-588	15 932
Raha ja raha ekvivalentide muutus	0	0
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	0	0
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	0	0

LISA 22 Tulumaksukulu

Pank arvestab 14% avansilist tulumaksu. Avansiline tulumaks 2023. aastal oli 22 195 tuhat eurot (2022: 12 305 tuhat eurot).

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Avansiline tulumaks	22 195	12 305
Ettevõtte tulumaks	-88	955
Tulumaksukulu kokku	22 107	13 260

Grupp oli aruandeperioodi lõpuks tasunud kumulatiivselt avansilist ettevõtte tulumaksu kogusummas 39 006 tuhat eurot (2022: 17 471 tuhat eurot). See on kajastatud kuluna vastavate perioodide kasumiaruandes.

LISA 23 Tegevussegmendid

Grupp jagab oma äritegevused neljaks peamiseks tegevussegmendiks: jaepangandus, ettevõtete pangandus, järelmaks ja tarbijakrediit ning finantsvahendajad. Tegevussegment on Grupi osa, mille kohta on võimalik saada eraldi finantsandmeid ja mille tegevustulemusi jälgib regulaarselt Grupi kõrgeim tegevust puudutavate otsuste langetaja.

Sarnased osakonnad grupeeritakse nende kliendibaasi/tootevaliku alusel segmentidesse. Jaepanganduse segment pakub teenuseid eraisikutele ja väikestele juriidilistele isikutele, kelle krediidiriskipositsioon on alla 500 tuhande euro. Tegemist on tavapärase universaalpanganduse segmendiga, mis pakub makseid, pangakaarte, krediiti jne.

Ettevõtete panganduse segment pakub teenuseid suurtele ettevõtetele ja teistele juriidilistele isikutele, kelle krediidiriskipositsioon on üle 500 tuhande euro. Peamised tooted on laenud ja maksed.

Järelmaksu ja tarbijakrediidi segmenti kuulub LHV Finance, kes pakub järelmaksu ja tarbijakrediiti eraisikutele Eestis.

Finantsvahendajad on segment, mis osutab teenuseid finantstehnoloogiaettevõtetele. Ehkki LHV Panga Ühendkuningriigi filiaali tegevus anti 2023. aasta keskel üle LHV Bankile, jätkab LHV Pank finantsvahendajatele euromaksete ja kliendivahendite hoidmise teenuste osutamist.

Muud tegevused sisaldavad treasury tegevusi, mis hõlmavad sisemisi finantseerimisteenuseid teistele segmentidele, ja tegevusi, mis on seotud teiste LHV Grupi gruppide

kuuluvate ettevõtetega. Varad ja kohustised avalikustatakse samal viisil, nagu neid esitatakse ka LHV Panga juhatusele, st treasury investeeringud ja rahalised vahendid jaotatakse teistele segmentidele, kuid osa intressituludest ja -kuludest jaotatakse treasury üksusele. See elimineeritakse grupisest tehingute elimineerimistel.

AS-i LHV Pank juhatuse on määratud kõrgeimaks tegevust puudutavate otsuste langetajaks, kes vastutab rahaliste vahendite jaotamise ja äritegevuse kasumlikkuse hindamise eest. Segmendi tulemus sisaldab otseselt segmendiga seotud tulusid ja kulusid.

Segmendi müügitulu sisaldab raamatupidamise aruandel põhinevat müügitulu, sh tulu segmentidevahelistest tehingutest, nt tulu laenudelt, mida AS LHV Pank on andnud teistele konsolideerimisgrupi ettevõtetele. Intressitulu ning komisjoni- ja teenustasutulu jagunemine klientide asukoha lõikes on esitatud lisades 4 ja 5. Grupil ei ole ühtegi klienti, kellega seotud tulu moodustaks rohkem kui 10% Grupi vastavast tululiigist.

31.12.2023

<i>tuhandetes eurodes</i>	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Järelmaks ja tarbijakrediit	Finantsvahendajad	Muud tegevused	Kokku
Intressitulu	85 829	132 615	15 580	-22 996	94 478	305 507
Intressikulu	40 786	-55 310	-6 215	28 929	-85 226	-77 036
Netointressitulu	126 615	77 305	9 365	5 933	9 252	228 471
Komisjoni- ja teenustasutulu	34 318	6 499	951	5 816	332	47 917
Komisjoni- ja teenustasukulu	-16 849	-3 378	-740	387	-119	-20 700
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	17 469	3 122	211	6 203	213	27 217
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt	14	-1	0	-3	2 643	2 652
Muu netotulu	19	1 513	2	0	202	1 737
Netotulud	144 117	81 940	9 578	12 132	12 310	260 077
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-43 728	-20 521	-3 767	-13 553	-3 667	-85 235
Ärikasum/-kahjum	100 389	61 419	5 811	-1 421	8 643	174 842
Laenude ja nõuete allahindluse kulu	-812	-6 187	-3 746	0	-627	-11 372
Tulumaksukulu	-10 176	-7 323	-689	-1 890	-2 029	-22 107
Perioodi puhakasum/-kahjum	89 401	47 909	1 376	-3 311	5 988	141 363
Varad kokku 31.12.2023	2 742 899	3 726 731	93 549	0	191 465	6 754 644
Kohustised kokku 31.12.2023	4 180 348	885 028	75 203	1 114 526	-30 490	6 224 615

31.12.2022

<i>tuhandetes eurodes</i>	Jaepangandus	Ettevõtete pangandus	Järelmaks ja tarbijakrediit	Finantsvahendajad	Muud tegevused	Kokku
Intressitulu	53 531	74 998	12 945	8 276	2 418	152 168
Intressikulu	0	-16 918	-2 521	0	-3 240	-22 679
Netointressitulu/-kulu	53 531	58 080	10 424	8 276	-822	129 489
Komisjoni- ja teenustasutulu	9 356	2 573	845	39 326	789	52 889
Komisjoni- ja teenustasukulu	-2 361	-59	-830	-14 935	-2 296	-20 481
Neto komisjoni- ja teenustasutulu/-kulu	6 995	2 514	15	24 391	-1 507	32 408
Netokahjum finantsvaradelt	-357	0	0	-24	-41	-422
Muu netotulu	8	105	0	-27	113	199
Netotulud/-kulud	60 177	60 699	10 439	32 616	-2 257	161 674
Administratiiv- ja muud tegevuskulud, tööjõukulud	-21 169	-12 574	-2 241	-20 834	-7 727	-64 545
Ärikasum/-kahjum	39 008	48 125	8 198	11 782	-9 984	97 129
Laenude ja nõuete allahindluse kulu	-1 467	-472	-910	-53	-94	-2 996
Tulumaksukulu	-4 365	-4 871	-1 107	-1 634	-1 283	-13 260
Perioodi puhakasum/-kahjum	33 176	42 782	6 181	10 095	-11 361	80 873
Varad kokku 31.12.2022	2 840 041	3 201 314	91 711	0	-76 116	6 056 950
Kohustised kokku 31.12.2022	3 702 964	482 009	72 792	1 485 722	-74 759	5 668 728

LISA 24 Lõpetatud tegevused

22. augustil viidi Ühendkuningriigi filiaali äritegevus üle LHV Banki. Selle tulemusena liikus ka Ühendkuningriigi äriklientide naelamaksete teenindamine filiaalist LHV Banki. Aasta lõpuks suleti filiaal ametlikult. LHV Bank tasus netovara eest 3 195 tuhat eurot ja lisaks 1 986 tuhat eurot üleantud

äritegevuse väärtuse eest, mis on kajastatud netokasumina õiglasel väärtusel kajastatud finantsvaradelt.

Filiaali finantsaruanded:

Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	01.01.–22.08.2023	2022
Intressitulu	3 769	3 016
Intressikulu	-401	-16
Netointressitulu	3 368	3 000
Komisjoni- ja teenustasutulu	1 910	1 583
Komisjoni- ja teenustasukulu	-14	-29
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	1 896	1 554
Netokasum õiglasel väärtusel kajastatavatel finantsvaradelt	0	3
Kasum/kahjum valuutakursi muutustest	242	-2 126
Netokasum/-kahjum finantsvaradelt	242	-2 123
Netotulu	5 506	2 431
Tööjõukulud	-613	-1 479
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	-433	-1 992
Kasum/kahjum enne tulumaksu	4 460	-1 040
Tulumaksukulu	34	0
Perioodi puhaskasum/-kahjum	4 494	-1 040

Finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	22.08.2023	31.12.2022
Varad		
Raha ja raha ekvivalendid	6 724	4 181
Nõuded keskpangale	210 869	186 221
Nõuded klientidele	554	336
Varad kokku	218 147	190 738
Kohustised		
Klientide hoiused	155 236	119 423
Saadud laenu- ja emitteeritud võlaväärtpaberid	59 671	63 079
Võlad tarnijatele ja muud kohustised	45	9 535
Kohustised kokku	214 952	192 037
Omakapital		
Jaotamata kasum/kahjum	3 195	-1 299
Omakapital kokku	3 195	-1 299
Kohustised ja omakapital kokku	218 147	190 738

Rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

01.01.–22.08.2023

2022

Rahavood äritegevusest

Saadud intressid	3 769	3 016
Makstud intressid	-411	-16
Saadud komisjoni- ja teenustasud	1 910	1 583
Makstud komisjoni- ja teenustasud	-14	-29
Muud saadud tulud	0	3
Makstud tööjõukulud	-613	-1 479
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud	-433	-1 992
Makstud tulumaks		

Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutusi	4 208	1 086
--	--------------	--------------

Äritegevusega seotud varade netomuutused:

Muud varad	-218	-312
------------	------	------

Äritegevusega seotud kohustiste netomuutused:

Klientide nõudmiseni hoiused	35 823	-9 368
Saadud laenud, neto (sh saadud laenude tagasimaksed)	-3 408	-73 032
Muud kohustised	-9 456	6 413

Netorahavoog äritegevusest	26 949	-75 213
-----------------------------------	---------------	----------------

Valuutakursi muutuste mõju rahale ja raha ekvivalentidele	242	-2 126
---	-----	--------

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus	27 191	-77 339
---------------------------------------	--------	---------

Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	190 402	267 741
--	---------	---------

Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	217 593	190 402
--	---------	---------

LISA 25 Emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded

Vastavalt Eesti raamatupidamise seadusele avalikustatakse konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades konsolideerimisgrupi emaettevõtte eraldiseisvad põhjaruanded.

Emaettevõtte kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	2023	2022
Intressitulu	295 617	141 744
Intressikulu	-77 036	-22 679
Neto intressitulu	218 581	119 065
Komisjoni- ja teenustasutulu	46 981	52 044
Komisjoni- ja teenustasukulu	-19 959	-19 651
Neto komisjoni- ja teenustasutulu	27 022	32 393
Netokasum õiglasel väärtusel kajastatavatel finantsvaradel	3 383	2 071
Kasum valuutakursi muutustest	1 544	1 407
Netokasum finantsvaradelt	4 927	3 478
Muud tulud	2 581	2 456
Administratiiv- ja muud tegevuskulud	-83 165	-64 561
Ärikasum	169 946	92 831
Laenude, nõuete ja likviidsusportfelli allahindluste kulu	-7 626	-2 086
Kasum enne tulumaksu	162 320	90 745
Tulumaksukulu	-22 195	-12 305
Perioodi puhaskasum	140 125	78 440
Koondkasum kokku	140 125	78 440

Emaettevõtte finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

	Lisa	31.12.2023	31.12.2022
Varad			
Raha ja raha ekvivalendid		35 631	84 885
Nõuded keskpankadele		2 789 752	2 390 964
Nõuded investeerimisühingutele		12 509	3 391
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		6 945	407
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		321 888	364 230
Laenud ja nõuded klientidele		3 528 839	3 166 562
Muud nõuded klientidele ja muud finantsvarad		17 809	14 028
Muud varad		2 946	2 842
Investeeringud tütarettevõtetesse	21	325	325
Materiaalsed põhivarad		8 806	7 947
Kasutusõiguse varad		6 926	3 013
Immateriaalsed põhivarad		2 805	2 761
Varad kokku		6 735 181	6 041 355
Kohustised			
Võlad keskpankadele (TLTRO)		0	147 841
Klientide hoiused		5 534 720	4 956 931
Saadud laenud		486 568	384 149
Finantskohustised õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		1 843	3 850
Võlad tarnijatele ja muud kohustised		77 556	62 026
Rendikohustised		8 057	1 842
Allutatud kohustised		114 054	114 056
Kohustised kokku		6 222 798	5 670 695
Omakapital			
Aktsiakapital	17	141 500	141 500
Kohustuslik reservkapital		12 669	8 736
Jaotamata kasum		358 214	220 424
Omakapital kokku		512 383	370 660
Kohustised ja omakapital kokku		6 735 181	6 041 355

Emaettevõtte rahavoogude aruanne

tuhandetes eurodes

	Lisa	2023	2022
Rahavood äritegevusest			
Saadud intressid		287 849	138 723
Makstud intressid		-51 642	-20 659
Saadud komisjoni- ja teenustasud		46 981	52 044
Makstud komisjoni- ja teenustasud		-19 959	-19 651
Saadud muud tulud		2 581	2 456
Makstud tööjõukulud		-38 779	-31 629
Makstud administratiiv- ja muud tegevuskulud		-39 032	-24 474
Makstud tulumaks		-21 534	-10 532
Rahavood äritegevusest enne äritegevusega seotud varade ja kohustiste muutust		166 465	86 278
Äritegevusega seotud varade muutus:			
Kauplemisportfelli soetused ja müügid, neto		-264	-35
Laenud ja nõuded klientidele		-366 040	-516 919
Kohustuslik reservkapital keskpangas		-7 211	8 609
Tagatisdeposiidid		24	2 112
Muud varad		-4	-421
Äritegevusega seotud kohustiste muutus:			
Klientide nõudmiseni hoiused		-1 004 362	-989 318
Klientide tähtajalised hoiused		1 558 745	97 695
Saadud laenud ja laenude tagasimaksed		-47 412	-49 535
Saadud allutatud laenud (eelisvõlakirjad)		0	65 000
Allutatud laenude tagasimaksed (eelisvõlakirjad)		0	-31 000
Kauplemiseks hoitavad finantskohustised õiglasest väärtusest muutusega läbi kasumiaruande		-2 007	3 693
Muud kohustised		28 404	11 997
Neto rahavoog äritegevusest		326 338	-1 311 844
Rahavood investeerimistegevusest			
Soetatud materiaalne ja immateriaalne põhivara		-12 408	-7 414
Laekumised materiaalsete põhivarade müügist		486	0
Õiglasest väärtusest muutusega läbi kasumiaruande kajastatavate investeerimisväärtuspaberite netomuutus		37 175	-234 810
Neto rahavoog investeerimistegevusest		25 253	-242 224
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsiakapitali sissemakse	17	0	30 000
Saadud allutatud laenud	16	0	30 000
Allutatud laenude tagasimaksed	16	0	-5 000
Makstud dividendid		-2 275	-3 900
Saadud dividendid		2 275	3 900
Rendikohustiste põhiosamaksed	15	-1 693	-1 423
Neto rahavoog finantseerimistegevusest		-1 693	53 577
Valuutakursi muutuste mõju rahale ja raha ekvivalentidele		1 544	1 407
Neto raha ja raha ekvivalentide muutus		351 442	-1 499 084
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		2 430 551	3 929 635
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		2 781 993	2 430 551

Emaettevõtte omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Aktiakapital	Kohustuslik reservkapital	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo seisuga 01.01.2022	111 500	5 648	145 647	262 795
Kanne kohustuslikku reservkapitali	0	3 088	-3 088	0
Aktiakapitali sissemakse	30 000	0	0	30 000
Makstud dividendid	0	0	-3 900	-3 900
Aktsioptsioonid	0	0	3 325	3 325
Perioodi puhaskasum	0	0	78 440	78 440
Perioodi koondkasum kokku	0	0	78 440	78 440
Saldo seisuga 31.12.2022	141 500	8 736	220 424	370 660
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste raamatupidamisväärtus	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	11 706	11 706
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2022	141 500	8 736	231 805	382 041
Saldo seisuga 01.01.2023	141 500	8 736	220 424	370 660
Kanne kohustuslikku reservkapitali	0	3 933	-3 933	0
Makstud dividendid	0	0	-2 275	-2 275
Aktsioptsioonid	0	0	3 873	3 873
Perioodi puhaskasum	0	0	140 125	140 125
Perioodi koondkasum kokku	0	0	140 125	140 125
Saldo seisuga 31.12.2023	141 500	12 669	358 214	512 383
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste raamatupidamisväärtus	0	0	-325	-325
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	0	11 785	11 785
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital seisuga 31.12.2023	141 500	12 669	369 674	523 843

Korrigeeritud konsolideerimata omakapital on maksimaalne summa, mida võib Eesti seaduste järgi aktsionäridele välja maksta.

Juhatuse allkirjad konsolideeritud majandusaasta aruandele

Juhatus on koostanud AS-i LHV Pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta kohta. Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt LHV Panga konsolideeritud finantsseisundit, konsolideeritud majandustulemusi ja konsolideeritud rahavoogusid.

23. veebruaril 2024

Kadri Kiisel

Juhatuse esimees

/allkirjastatud digitaalselt/

Andres Kitter

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Nuume

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Heero

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Meelis Paakspuu

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Martti Singi

Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Käesolev lehekülg on 2023. aasta majandusaasta aruandesse jäetud aruande ülesehitusloogika hoidmiseks ning selleks, et esitada lugejale viide sõltumatu vandeaudiitori aruande asukoha kohta. Tulenevalt sellest, et masinloetavad aruandlusfailid koostatakse lõplikul kujul enne sõltumatu vandeaudiitori aruande allkirjastamist, ja digitaalsete allkirjade ajalisel järjestuses lisamise loogikast on sõltumatu vandeaudiitori aruanne esitatud eraldi dokumendina DigiDoc konteineris „AS LHV Pank konsolideeritud ja auditeeritud aastaaruanne 2023.asice“. Audiitori aruanne on kohaldatav ja kehtib üksnes allkirjastatud originaalaruandele, mis on esitatud failina „AS LHV Pank konsolideeritud aastaaruanne 2023.asice“ samas DigiDoc konteineris sõltumatu vandeaudiitori aruandega ja sisaldab ESEF-formaadis aruannet (529900GJOSVHI055QR67-2023-12-31-ET.zip).

Kasumi jaotamise ettepanek

AS-i LHV Pank juhatus teeb aktsionäride üldkoosolekule ettepaneku 2023. aasta kasumi jaotamiseks järgnevalt:

- kanda kohustuslikku reservkapitali 1 481 tuhat eurot;
- maksta dividende 76 300 tuhat eurot;
- kanda aruandeperioodi emaettevõtte aktsionäridele kuuluv kasum summas 62 352 tuhat eurot eelmiste perioodide jaotamata kasumisse.

Tulude jaotus vastavalt EMTAK-ile

EMTAK	Tegevusala	2023	2022
66121	Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	11 096	10 136
64191	Krediidiasutused (pangad) (laenuandmine)	330 966	188 514
64911	Liising	11 362	6 407
	Tulud kokku	353 424	205 057

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS LHV Pank aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Arvamus

Oleme auditeerinud AS-i LHV Pank ja selle tütarettevõtte (koos nimetatud *kontsern*) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2023, konsolideeritud kasumi- ja muu koondkasumi aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeaudiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme kontsernist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Peamised auditi asjaolud

Peamised auditi asjaolud on asjaolud, mis olid meie kutsealase otsustuse kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad. Neid asjaolusid käsitlesime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditi kontekstis ja selle kohta arvamus kujundamisel ning me ei esita nende asjaolude kohta eraldi arvamust.

Klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse langus	
Vaata konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisa „Riskijuhtimine“, „Teave oluliste arvestuspõhimõtete kohta“, lisa 2 „Olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused“ ja lisa 9 „Laenud ja nõuded klientidele“.	
Peamine auditi asjaolu	Kuidas seda asjaolu auditis käsitleti
Seisuga 31. detsember 2023 moodustasid laenud ja nõuded klientidele kokku 3 579 miljonit eurot ning nendega seotud allahindlused kokku 30,1 miljonit eurot. Keskendusime sellele valdkonnale finantsmõju olulisuse tõttu ja ka seetõttu, et finantsinstrumentide eeldatavate krediitkahjumite (ECL) hindamine hõlmab olulisi otsustusi ja hinnanguid. ECL arvutused on tulevikku suunatud ja tõenäosusega kaalutud arvestushinnangud. Peamised valdkonnad, kus me tuvastasime juhtkonna hinnangute suurema mõju ja	Meie auditiprotseduurid hõlmasid selle asjaolu puhul muuhulgas järgmist: Hindasime, kas kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud meetodika klientidele antud laenude ja nõuete väärtuse languse osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Viisime läbi otsast lõpuni protsesside ülevaated, et tuvastada peamised süsteemid, rakendused ja kontrollitegevused, mida kasutatakse ECL-i arvutamise protsessis. Testisime ECL arvutamise protsessis kasutatavate võtmesüsteemide

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

seetõttu auditi fookuse suurenemise kontserni ECL-i hinnangus, on järgmised: - ECL-i mõõtmiseks kasutatakse hinnangulist modelleerimist, mis hõlmab maksejõuetuse tõenäosuse (PD), maksejõuetuse kahjumäära (LGD) ja maksejõuetuse tekkimisel tasumata laenusaldo (EAD) määramist. PD mudelid on ECL-i keerukuse peamised allikad, mis mõjutavad ka varade jaotust faasidesse ning seetõttu peetakse neid kontserni ECL-i modelleerimise lähenemisviisi kõige olulisemaks hinnanguliseks aspektiks. - IFRS 9 nõuab, et kontsern mõõdab ECL-i erapooletult tulevikku vaadates, kajastades tuleviku majandusstsenaariume. Kasutatavate majandusprognoside ja nende suhtes kohaldatavate tõenäosuskaalude määramisel rakendatakse olulist juhtkonna otsustust. - Maksekatkestusega ettevõttelaenude puhul arvutatakse individuaalne allahindlus lähtuvalt laenuõude suurusest ning tagatise realiseerimisväärtusest aruandekuupäeval, mis samuti nõuab olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid.	asjakohaseid manuaalseid, üldiseid IT- ja rakendusjuhtimise kontrole. Lisaks testisime kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust ettevõttelaenude krediititoimiku ja tagatiste väärtuse perioodilise läbivaatamise ning krediidireitingute määramise osas. Viisime läbi detailsed auditi protseduurid järgnevalt loetletud valdkondades: - ECL arvutuses kasutatud alusandmete täielikkus ja täpsus, - IFRS 9 metoodikast tulenevate oluliste sisendite asjakohane rakendamine ECL arvutuses, 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuse adekvaatsus ja vastavus IFRS 9 nõuetele, - Diskonteerimise rakendamine ECL arvutuses, - Laenuõude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete täpsus ja täielikkus, - Krediidireitingute määramine, mis on sisendiks ettevõttelaenude ECL arvutuses, - ECL mudeli sisendiks oleva tagatise ja nende väärtust käsitleva informatsiooni adekvaatsus, - Halvenenud krediitkvaliteediga varadesse liigitatud laenuõude nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine. Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete hinnangute mõistlikkust, näiteks hinnangud erinevate stsenaariumite osakaalude ja kordajate, laenuportfelli hetke PD, krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite ning oluliste makromajanduslike prognooside osas. Samuti hindasime konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisas „Riskijuhtimine“ ning lisades 2 ja 9 avalikustatud informatsiooni piisavust ja asjakohasust.
--	--

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Lisaks on meie kohustus avaldada, kas tegevusaruandes esitatud informatsioon on vastavuses kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada ning avaldame, et tegevusaruandes esitatud informatsioon on olulises osas kooskõlas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega ning kohalduvate seaduses sätestatud nõuetega.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhatus peab vajalikuks, et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduure ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhatuse poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeauditiitori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeauditiitori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et kontsern ei jätku oma tegevust;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil;
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsede auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsede sisekontrolli puuduste kohta.

Esitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, avalduse, milles kinnitame, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid, ning edastame neile informatsiooni kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mille puhul võib põhjendatult arvata, et need kahjustavad meie sõltumatust ja, juhul kui see on asjakohane, informatsiooni vastavate kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, esitatud asjaolude seast määratleme need, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi seisukohast kõige märkimisväärsamad ja on seega peamised auditi asjaolud. Kirjeldame neid asjaolusid vandeaudiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud mõne asjaolu kohta informatsiooni avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et mõne asjaolu kohta ei tohiks meie aruandes informatsiooni avaldada, sest võib põhjendatult eeldada, et avaldamise kahjulikud tagajärjed kaaluvad üles avalikes huvides avaldamisest tõusva kasu.

Aruanne muude seadusest tulenevate ja regulatiivsete nõuete kohta

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite vastavuse kohta Euroopa ühtse elektroonilise aruandevormingu regulatiivsete tehniliste standardite (ESEF RTS) nõuetele

Oleme teostanud põhjendatud kindlust andva töövõtu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande iXBRL-vormingus elektrooniliste märgendite osas, mis sisalduvad AS-i LHV Pank koostatud digitaalsetes andmefailides nimega 529900GJOSVHI055QR67-2023-12-31-et.zip.

Juhatuse kohustused seoses digitaalsete andmefailide koostamisega vastavalt ESEF RTS-i nõuetele

Juhatus vastutab digitaalsete andmefailide koostamise eest vastavalt ESEF RTS-i nõuetele. See vastutus hõlmab:

- asjakohaste iXBRL-märgendite valimist ja rakendamist, kasutades vajadusel otsustust;
- digitaalse teabe ja inimloetavas vormingus esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande vastavuse tagamist;
- ESEF RTS-i kohaldamisega seotud sisekontrollide kavandamist, rakendamist ja alalhoidmist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada kogutud tõendusmaterjali põhjal arvamust selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande elektrooniline märgistamine vastab olulises osas ESEF-i regulatiivsetele tehnilistele standarditele (ESEF RTS).

Me rakendame rahvusvahelist kvaliteedikontrolli standardit (Eesti) 1 (täiendatud) ja sellest tulenevalt on kehtestanud mitmekülgse kvaliteedikontrollisüsteemi, mis sisaldab dokumenteeritud poliitikaid ja protseduure vastavuse osas eetikanõuetele, kutsestandarditele ning rakendatavatest seadustest ja regulatsioonidest tulenevatele nõuetele.

Me oleme AS-st LHV Pank sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid) ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele.

Viisime läbi põhjendatud kindlust andva töövõtu vastavalt rahvusvahelisele kindlustandvate teenuste standardile (Eesti) 3000 (muudetud) „Kindlustandvad teenused, mis on muud kui möödunud perioodide finantsinformatsiooni auditid või ülevaatused“ (ISAE (EE) 3000 (muudetud)).

Standardi ISAE (EE) 3000 (muudetud) kohane põhjendatud kindlust andev töövõtt hõlmab protseduuride läbiviimist, et koguda tõendusmaterjali vastavuse kohta ESEF RTS-iga. Protseduuride olemuse, ajastuse ja ulatuse valik sõltub vandeaudiitori otsustest, sealhulgas hinnangust ESEF RTS-i nõuetest pettuse või vea tõttu olulise kõrvalekaldumise riski kohta. Põhjendatud kindlust andev töövõtt sisaldab:

- arusaamise omandamist märgistamisest ja ESEF RTS-ist, sealhulgas töövõtuga hõlmatud märgistamisprotsessi suhtes rakendatud sisekontrollidest;
- märgistatud andmete võrdlemist auditeeritud konsolideeritud raamatupidamise aruandega seisuga 31. detsember 2023;
- konsolideeritud raamatupidamise aruande märgistamise täielikkuse hindamist;
- aruandva üksuse poolt ESEF-i põhitaksonoomiast valitud iXBRL-elementide ja sobiva põhitaksonoomia elemendi puudumisel

Meie sõltumatu vandeaudiitori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

laiendtaksonoomia elemendi loomise asjakohasuse hindamist;

- aruandva üksuse poolt kasutatud laiendtaksonoomia elementide kinnistamist põhitaksonoomia elementide külge.

Usume, et meie hangitud tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane, et olla aluseks meie arvamusele.

Meie arvates on AS-i LHV Pank 31. detsembril 2023 lõppenud majandusaasta aastaaruandes sisalduv konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne andmekogumis nimega 529900GJOSVHI055QR67-2023-12-31-ET.zip märgistatud kooskõlas ESEF-i regulatiivsete tehniliste standarditega (ESEF RTS).

Muud audiitori aruande nõuded tulenevalt Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 537/2014

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, määrasid meid 30. märtsil 2022 auditeerima AS-i LHV Pank seisuga 31. detsember 2023 lõppeva majandusaasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet. Audiitorteenust oleme osutanud katkematult neli aastat ja see hõlmab perioode, mis lõppesid 31. detsember 2020, 31. detsember 2021, 31. detsember 2022, 31. detsember 2023.

Me kinnitame, et:

- meie auditiarvamus on kooskõlas kontserni auditikomiteele esitatud täiendava aruandega;
- me ei ole osutanud kontsernile keelatud auditiväliseid teenuseid, millele on viidatud määruse (EL) nr 537/2014 artikli 5 lõikes 1. Me olime auditi tegemisel auditeeritavast üksusest sõltumatud.

Tallinn, 23. veebruar 2024

/digitaalselt allkirjastatud/

Eero Kaup

Vandeauditori number 459

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5

Tallinn 10117

Estonia

Tel +372 626 8700

www.kpmg.ee

Meie sõltumatu vandeauditori aruande käesolev versioon on PDF-versioon originaalist, mis koostati xhtml formaadis ja esitati Nasdaq Tallinnale koos konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande originaalversiooniga. Tehtud on kõik võimalik, et PDF-versioon oleks originaali täpne esitus, välja arvatud xbrl-sildid, kuid kõigis teabe, seisukohtade või arvamuste tõlgendamise küsimustes on meie aruande algversioon selle PDF-versiooni suhtes ülimuslik.

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Krediidiasutused (pangad)	64191	320140000	93.44%	Jah
Kapitalirent	64911	11362000	3.32%	Ei
Väärtpaberite ja kaubalepingute maaklerlus	66121	11096000	3.24%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6800400
Faks	+372 6800410
E-posti aadress	lhv@lhv.ee